

JOLANTA MAZUR-PIETRZYK

DRUKI SANDOMIERSKIE PRZECHOWYWANE W BIBLIOTECE SEMINARIUM DUCHOWNEGO W SANDOMIERZU

WSTĘP

W historii kultury polskiej wiele wydarzeń, zjawisk, faktów nie zostało dotąd dostatecznie lub w ogóle opracowanych¹. Brak ten dotyczy również opracowania dziejów drukarni miasta Sandomierza i ich produkcji².

Pierwsze wzmianki o drukach sandomierskich znalazły się w pracy historyka drukarstwa polskiego J. D. Hoffmanna³ w XVIII w., a następnie w XIX w. w opracowaniu J. S. Bandtkiego⁴ i J. Lelewela⁵.

Melchior Buliński w pracy: *Monografia miasta Sandomierza*, pisząc o istnieniu i działalności jezuitów ograniczył się do krótkiej informacji: „Toż zgro-

¹ Rozprawa opiera się na pracy magisterskiej przygotowanej pod kierunkiem Kazimierza Wardy na Wydziale Humanistycznym Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Kielcach i przyjętej przez Radę tegoż Wydziału w czerwcu 1984 r.

Tekst do druku przygotowała Halina Irena Szumił.

W pracy zastosowano skróty: ABMK – „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, Lublin 1959-; KDS - „Kronika Diecezji Sandomierskiej”, Sandomierz 1908-

² W 1933 r. W. S. Laskowski wyrażał nadzieję, iż drukarnie sandomierskie takiego opracowania się doczekają. W artykule *Druki sandomierskie za lata 1929-1932* (opublikowanym w pracy zbiorowej: *Sandomierskie. Wydawnictwo jubileuszowe Powszechnego Uniwersytetu Regionalnego im. Stanisława Konarskiego Z. N. P.*, pod red. W. S. Laskowskiego, Sandomierz 1933, s. 49-53), czytamy (s. 49): „Sandomierz, niewielkie miasto, poza innymi cechami, wyróżniającymi go od podobnych lub nawet większych miast, wyróżnia się zarówno w przeszłości jak i obecnie rozkwitem sztuki drukarskiej. Drukarnie sandomierskie mają swoją historię i należy się spodziewać kiedyś specjalnego opracowania”.

³ J. D. Hoffmann, *De typographiis earumque initiis et incrementis in Regno Poloniae et Magno Ducatu Lithuaniae* (Dantisci 1740, s. 61), tak wspomina o pierwszej drukarni istniejącej w Sandomierzu: „Typographia, quae in hac urbe etiam nunc floret, videtur esse alicujus Collegii... Cum vero de ipsa Typographia amplius nihil habeam, quod dicem, ad reliquas progredior”.

⁴ J. S. Bandtkie, *Historia drukarń w Królestwie Polskim i Wielkim Xięstwie Litewskim jako i w krajach zagranicznych, w których polskie dzieła wychodziły*, t. 2, Kraków 1826, s. 146-148.

⁵ *Bibliograficznych ksiąg dwoje*, t. 1-2, Wilno 1823-1826.

madzenie [...] Miało także własną drukarnię, w której odbijało wiele dzieł rozmaitej treści”⁶. W dalszym ciągu swych rozważań autor ten wymienił jedynie 40 pozycji⁷, jak określa „jakie odszukać się dały”⁸. Przy czym opisy książek podaje niepełnie i brak im krytycznego omówienia. Stanisław Załęski opisując dzieje jezuitów polskich⁹ uwzględnił w nich dane dotyczące ich działalności na polu wydawniczym¹⁰. Wszystkie te wiadomości mówią jedynie o istnieniu drukarni na terenie kraju, wymieniając między innymi miasto Sandomierz, nie podając jednak żadnych szczegółów. W podobny sposób podszedł do tego J. Wiśniewski w *Monumenta dioecesis sandomiriensis*¹¹ dając zestawienie 31 druków wydanych w Sandomierzu, które przekazał w darze bibliotece miejscowego Seminarium Duchownego oraz J. Rokoszny w artykule: *Cześć Najświętszej Maryi Panny w diecezji sandomierskiej*, wyliczając 8 książek o Najświętszej Maryi Pannie drukowanych w Sandomierzu¹². Omówieniu produkcji wydawniczej drukarni jezuitów więcej uwagi poświęcił S. Bednarski¹³. Okazuje się jednak, że jest to bardzo nikła charakterystyka wytworów drukarni. Przy czym błędnie podaje ilość dzieł, które wytoczyła oficyna zamykając ją w liczbie 165 druków¹⁴, choć przychylił się, że liczba druków sandomierskich typografii musiała być znacznie wyższa. Nie podał także wykazu druków. O lokalizacji zaś samej drukarni pisze W. Kieszkowski w artykule poświęconym kolegium jezuickiemu w Sandomierzu¹⁵.

Szerszego omówienia dziejów i produkcji wydawniczej oficyny jezuickiej w Sandomierzu podjął się E. Smorąg w artykule: *Drukarnia jezuicka w San-*

⁶ M. Buliński, *Monografia miasta Sandomierza*, Warszawa 1879, s. 387.

⁷ E. Smorąg (*Drukarnia jezuicka w Sandomierzu w XVIII wieku*, „Roczniki Biblioteczne”, 9 (1965) z. 1-2, s. 36) błędnie podaje, że M. Buliński ilość druków sandomierskich zamyka w liczbie 49.

⁸ Buliński, dz. cyt., s. 387-389.

⁹ *Jezuici w Polsce*, t. 1-5, Kraków 1900-1906.

¹⁰ Tamże, t. 4, cz. 1, s. 378-425; cz. 2, s. 884-903; por. J. Rokoszny, *Pamiętniki sandomierskie. Ludzie i rzeczy*, Warszawa [ok. 1913]².

¹¹ *Dekanat iłżeński*, Radom 1909-1911, s. 152-157 (wymienia 10 druków); *Dekanat radomski*, Radom 1911, s. 161-162 (8 druków); *Dekanat kozieniecki*, Radom 1913, s. 206-207 (3 druki); *Dekanat konecki*, Radom 1913, s. 563-565 (9 druków); *Dekanat sandomierski*, Radom 1915, s. 194 (wymienia jedną książkę).

¹² KDS, 6 (1913) s. 211-212.

¹³ *Kulturalne dzieje jezuickiego kolegium w Sandomierzu*, w: *Pamiętnik Koła Sandomierzan 1925-1935*, Warszawa 1936, s. 55-56.

¹⁴ Obliczenie sporządził na podstawie tomu 9 *Bibliografii polskiej* K. Estreichera, drugiej części chronologicznej. Okazuje się jednak, że liczba ta znacznie jest większa, bo Estreicher rejestruje ponad 240 druków sandomierskich, a nadto istnieją takie, które były nieznanne autorowi *Bibliografii polskiej*.

¹⁵ *Kolegium jezuickie w Sandomierzu*, w: *Pamiętnik Koła Sandomierzan 1925-1935*, s. 12, 16.

domierzu w XVIII wieku. Jest on pierwszym badaczem interesującym się specjalnie drukarstwem sandomierskim w początkowym jego okresie. Podjął się on próby omówienia dziejów drukarni kolegium jezuickiego istniejącej w XVIII w. w Sandomierzu oraz jej produkcji wydawniczej. W swym artykule podaje chronologiczne zestawienie 254 druków sandomierskich¹⁶.

Pozostałe drukarnie, działające w późniejszym okresie na terenie Sandomierza nie doczekały się w ogóle żadnych opracowań poza krótkimi wzmiankami o nich w publikacjach traktujących ogólnie o mieście¹⁷ czy drukarstwie polskim¹⁸. Informacje te nie ujmują całości problemu i nie pokazują roli, jaką odegrały one w historii miasta mającego już przeszło tysiącletnią tradycję kulturalną.

Jeśli zaś chodzi o dane dotyczące produkcji wydawniczej drukarni sandomierskich XIX i XX w. to możemy spotkać w literaturze jedynie artykuł: *Druki sandomierskie za lata od 1929-1932*¹⁹ oraz jego uzupełnienie: *Druki sandomierskie w 1933 r.* autorstwa W. S. Laskowskiego²⁰. Zdaniem tegoż autora, jest to kompletny wykaz druków odbitych w Sandomierzu w okresie pięciu lat od 1929 do 1933. W zestawieniu tym mamy 35 druków zwartych oraz 9 tytułów czasopism. Przy czym należy zaznaczyć, iż do liczby 35 druków nie wliczono broszury, którą błędnie ujęto w wykazie a odbita została w Radomiu²¹. Przy niektórych pozycjach podany jest nakład druku, czego dotąd nie można było spotkać. Natomiast w uzupełnieniu wymieniono cztery druki z 1933 r.

Następnie po latach, w 1984 r. w „Tygodniku Nadwiślańskim, ukazał się artykuł *Sandomierskie drukarnie*, autorstwa ówczesnego dyrektora Archiwum Państwowego w Sandomierzu, Zdzisławy Świder, gdzie obok zarysu historii drukarstwa sandomierskiego zostały odnotowane i krótko omówione niektóre wytwory tych oficyn²².

Poza tym nie spotkano zestawienia druków sandomierskich ani też omówienia produkcji drukarni pierwszych czterech dziesięcioleci XX w.

¹⁶ Smo r a g, dz. cyt., s. 63-64.

¹⁷ „Kalendarz Katolicki Parafii Katedralnej w Sandomierzu na 1930 rok” (Sandomierz 1929), s. 31; „Sandomierski Ruch Regionalny”, 2 (1932) nr 7/8, s. 2.

¹⁸ Zob. np. Z. N o s a l, *Zarys historii drukarni w Kielecczyźnie*, w: *Almanach drukarstwa Kielecczyzny*, pod red. J. Butwiłły i Z. Nosal, Kielce 1969, s. 8, 12, 16.

¹⁹ L a s k o w s k i, dz. cyt., s. 49-53. Całą pracę omówiono: *Zapiski bibliograficzne*, „Sandomierski Ruch Regionalny”, 3 (1933) nr 1-3, s. 5-6.

²⁰ „Sandomierski Ruch Regionalny”, 4 (1934) nr 2/3, s.14.

²¹ Chodzi o druk: *Prawdziwe zdarzenie o dziewczynie, która została zamordowana przez narzeczonego w pow. krośnieńskim*, Radom 1929, ss. 8. Nakład 2000 egz.

²² „Tygodnik Nadwiślański”, 4 (1984) nr 37, s. 7; nr 38, s. 7.

Analizując taki stan badań nad drukami sandomierskimi łatwo można dostrzec jego charakter fragmentaryczny wynikający z faktu, że dotychczas tym tematem nie zajął się żaden autor, który konsekwentnie przedstawiłby go według obowiązujących metod, przy podjęciu i prowadzeniu badań w sposób systematyczny.

Przytoczone nieliczne próby podejścia do tematu o charakterze jedynie wzmiankowym, przyczynkarskim skłaniają do opracowania niniejszego zagadnienia. Bezpośrednim motywem podjęcia tego tematu było zetknięcie się z bogatą spuścizną zabytków piśmienniczych miasta Sandomierza. Aczkolwiek obecny stan prac badawczych nie pozwala jeszcze na podjęcie pełnej syntezy historii książki sandomierskiej, to jednak tę syntezę przybliży.

Biblioteka Seminarium Duchownego w Sandomierzu stanowi źródło tych badań. Jest bogatą skarbnicą wiedzy pozwalającą uchwycić ślady dążeń, wpływów i działalności kulturalnej ludzi tamtego okresu.

Celem rozprawy jest przedstawienie, w oparciu o księgozbiór wspomnianej biblioteki, produkcji drukarni sandomierskich oraz jej charakterystyka poprzez szczegółową analizę typograficzną druków. Zakres pracy obejmuje dzieje i wytwory oficyn miasta Sandomierza od 1716 do 1939 r.

Podstawą źródłową rozprawy odniesieniu do punktów omawiających historię biblioteki i dzieje drukarni sandomierskich stanowią materiały drukowane, zaś do dalszej części pracy same druki.

W punkcie I omówiono w zasyse dzieje samego księgozbioru bibliotecznego, w którym wytwory typografii sandomierskiej są przechowywane, aby łatwiej wejść w sam temat, by potem mógł lepiej ujawnić się zasadniczy problem rozprawy. Ponadto historia tej biblioteki i jej zadania były warunkowane gromadzeniem jej zbiorów.

Ważną część pracy stanowi punkt II, w którym zamieszczono historię oficyn typograficznych miasta Sandomierza. Wydaje się bowiem, że zarys dziejów typografii sandomierskiej rzuci sporo światła i na charakterystykę samych ich wytworów.

Po omówieniu działalności poszczególnych drukarni w punkcie III zaprezentowano ich produkcję wydawniczą. Przedmiotem zaś punktu IV jest, na podstawie uzyskanych wyżej danych, analiza typograficzna druków sandomierskich.

Rozprawę nadto wzbogacono przez tabele oraz aneksy. Między innymi podano szczegółowy wykaz druków sandomierskich przechowywanych w Bibliotece Seminarium Duchownego w Sandomierzu, które posłużyły za podstawę analiz podjętych w niniejszej rozprawie. Wszystko to stanowi materiał dokumentacyjny dla wytworów oficyn sandomierskich do 1939 r.

I. ZARYS DZIEJÓW BIBLIOTEKI SEMINARIUM DUCHOWNEGO W SANDOMIERZU

1. Początki biblioteki

Biblioteka Seminarium Duchownego w Sandomierzu sięga swymi początkami czasu postania tej uczelni. Kiedy 7 listopada 1820 r. biskup sandomierski Adam Prosper Burzyński utworzył w Sandomierzu Seminarium Duchowne²³ władza diecezjalna od samego początku jego istnienia czyniła starania o wyposażenie go w odpowiednią bibliotekę.

W tym czasie pieczę nad szkolnictwem sprawowała w Królestwie Polskim Komisja Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego (WRiOP)²⁴. Do niej należała też troska o biblioteki seminaryjne. Dlatego też ówczesny minister tej Komisji Stanisław Potocki wysunął propozycję wyposażenia wyżej wymienionej biblioteki w książki pochodzące z likwidowanych w 1819 r. księgozbiorów poklasztornych. Minister jednak nie przyznał jej całych księgozbiorów tych bibliotek. Co cenniejsze dzieła miała przejąć Biblioteka Publiczna w Warszawie.

Przejrzeniem księgozbiorów klasztornych miał się zająć Bogumił Linde, dyrektor teje biblioteki. W tym celu udał się do klasztorów: benedyktynów na Świętym Krzyżu i w Sieciechowie, cystersów w Sulejowie, Wąchocku i Koprzywnicy, kamedułów w Rytwinach i benedyktynek w Sandomierzu. Odwiedził również cenne biblioteki niektórych klasztorów nie objętych kasatą jak: bernardynów w Opatowie oraz dominikanów i reformatów w Sandomierzu²⁵. J. Wiśniewski pisze, że z biblioteki dominikanów sandomierskich Linde wybrał 208 woluminów, spakował je w beczki i zawiózł do Warszawy²⁶. Łącznie ze wszystkich bibliotek poklasztornych przejęła Biblioteka Publiczna w Warszawie 15.634 książek²⁷.

²³ S. Kotkowski, *Sto pięćdziesiąt lat istnienia i działalności Seminarium Duchownego w Sandomierzu (1820-1970)*, ABMK, 21 (1970) s. 232; por. W. Wójcik, *Włączenie zbiorów poklasztornych do Biblioteki Seminarium Duchownego w Sandomierzu*, ABMK, 1 (1960) z. 2, s. 50; A. Petrani, *Nauka prawa kanonicznego w Polsce w XVIII wieku*, Lublin 1961, s. 120; tenże, *Szkolnictwo teologiczne w Polsce*, w: *Księga tysiąclecia katolicyzmu w Polsce*, t. 1, Lublin 1969, s. 276; R. Nir, *Informator o bibliotekach kościelnych w Polsce*, „Chrześcijańskie w Świecie”, 9 (1977) nr 56/57, s. 205.

²⁴ M. Łodyński, *Materiały do dziejów państwowej polityki bibliotecznej w Księstwie Warszawskim i Królestwie Polskim (1807-1831)*, Wrocław 1958, s. VII.

²⁵ Wójcik, dz. cyt., s. 51; S. Kotkowski, *Seminarium Duchowne w Sandomierzu (1820-1970)*, KDS, 63 (1970) s. 131-133.

²⁶ Piotrowicz Ludwik Roch, w: J. Wiśniewski, *Katalog prałatów i kanoników sandomierskich od 1186 do 1926 r. tudzież sesje Kapituły Sandomierskiej od 1581 do 1856 r.*, Radom 1928, s. 234.

²⁷ Wójcik, dz. cyt., s. 51.

Bogumił Linde przeglądając wielokrotnie bardzo cenne księgozbiory starał się nie pominąć żadnego wartościowego dzieła. W piśmie z 26 maja 1819 r. skierowanym do ministra S. Potockiego zawiadomił, że wybiera do przesyłki nawet dublety cenniejszych dzieł, żeby mogła nimi Biblioteka Publiczna zapatrywać „[...] biblioteki seminariów i szkół wojewódzkich”²⁸.

Natomiast Komisja Rządowa WRiOP postanowiła, że „chcąc jak najpożytecznej z tego dochowanych w klasztorach dzieł zbioru dla dobra kraju korzystać, rzadsze zatrzymawszy w Bibliotece Publicznej, podwójne w znacznej liczbie znajdujące się, częścią szkołom wojewódzkim po prowincjach dla pomnożenia założonych już tam bibliotek częścią do dzieł duchownych, seminariom diecezjalnym przeznacza”²⁹.

Prawdopodobnie Komisja WRiOP nie przyznała seminarium sandomierskiemu jako nowo powstałemu żadnego funduszu na wyposażenie biblioteki, lecz jedynie pewną sumę na utrzymanie seminarium³⁰.

Dlatego też seminarium to mogło w pierwszej kolejności skorzystać z postanowienia Komisji. Jednakże biskup Burzyński nie spieszył się z przejęciem zbiorów pozostawionych przez Lindego w klasztorach. Chodziło mu bowiem o to, by nie zarzucano mu aprobaty kasaty klasztorów. Władze diecezjalne zmierzały również do tego, aby nie dać Komisji podstawy, która uzasadniałaby potrącenia z etatu seminaryjnego, czyli z funduszu przeznaczonego na wyposażenie seminarium³¹. Jak już wspomniano, minister S. Potocki przyznał bibliotece seminaryjnej książki bez większej wartości, bo co cenniejsze dzieła znalazły się w Bibliotece Publicznej w Warszawie.

Wiadomo również, że początkowo biskup Burzyński z upoważnienia ministra Potockiego dotyczącego zabrania książek z bibliotek poklasztornych nie skorzystał, tłumacząc się brakiem odpowiedniego funduszu na transport książek. Natomiast doniósł on Komisji WRiOP, iż polecił proboszczowi z Wąchocza, aby ten przywiózł okazjnie książki do Sandomierza. Polecenia biskupa Burzyńskiego nie zostały w pełni wykonane, czego dowodem jest to, że do biblioteki nie wpłynęły książki z Koprzywnicy pozostawione przez cystersów, książki z Sieciechowa i prawdopodobnie z Sulejowa. W bibliotece bowiem nie zauważono książek z takimi notatkami proweniencyjnymi³².

Jak już było wspomniane władza diecezjalna od samego początku istnienia seminarium czyniła starania o pozyskanie dla biblioteki dzieł wartościowych, przydatnych alumnom.

²⁸ Łodyński, dz. cyt., s. 34.

²⁹ Tamże, s. 76 – raport z czynności Komisji Rządowej WRiOP za r. 1819.

³⁰ Wójcik, dz. cyt., s. 52.

³¹ Tamże.

³² Tamże, s. 52-53.

Biskup Burzyński zdawał sobie bowiem sprawę z tego, iż tylko dobrze wyposażona biblioteka może spełnić swe zadania wobec seminarium. Zwłoka w sprawadzeniu do biblioteki książek pozostawionych w skasowanych klasztorach nie wynika z nieświadomości władz co do znaczenia biblioteki w życiu seminarium lecz wskutek panującej wówczas sytuacji.

W trosce o skompletowanie księgozbioru władze seminarium zwróciły się z apelem do proboszczów, aby ci ofiarowywali swoje zasoby na rzecz seminarium³³. Apel ten został przyjęty pozytywnie przez duchowieństwo diecezjalne. Jedni darowali bibliotece swe księgozbiory, inni przekazywali pewne sumy pieniężne na zakup książek³⁴. Rektorzy starali się za wszelką cenę zdobyć jak najwięcej funduszy na zakup książek do biblioteki³⁵.

W doborze dzieł przeznaczonych na użytek seminarium trzeba było wziąć pod uwagę potrzeby religijne i naukowe tak nauczających (księgi liturgiczne, teologiczne, kodeksy prawne) jak i kształcących się zaopatrując także seminarium w książki typu podręcznikowego, dla użytku alumnów.

Tymczasem sumy pieniędzy były niewielkie na zakup; książki zaś darowane nie mogły w pełni zaspokoić zakładu.

W 1835 r. oprócz starych książek, które nie nadawały się do nauczania z powodu swej nieco przestarzałej treści, biblioteka posiadała trochę nowych dzieł teologicznych, których było jednak zbyt mało, by w pełni mogły one zaspokoić potrzeby profesorów i alumnów seminarium w tym okresie³⁶.

2. Rozwój biblioteki po 1863 r.

W czerwcu 1863 r. w gmachu seminarium wybuchł pożar. Ogromne straty poniosła wówczas biblioteka. Spłonął prawie cały jej księgozbiór. Pożar, który objął znaczną część gmachu seminaryjnego pochłonął około 2000 woluminów³⁷. Spaleniu uległy liczne komentarze Pisma świętego, dzieła wielu teologów i pierwszych polskich kaznodziejów złotego wieku, dzieła sławniejszych ascetów, ustaw zakonów, dzieła Ojców Kościoła skompletowane dzięki różnym darom i spuściznom poklasztornym, a przeważnie po jezuitach sandomierskich, spaliły się też druki wychodzące spod pras jezuickiej drukarni

³³ Tamże, s. 53.

³⁴ Tamże; por. A. Bułakowski, *Korespondencja z sandomierskiego*, „Przegląd Katolicki”, 1 (1863) s. 156.

³⁵ Wójcik, dz. cyt., s. 53.

³⁶ Bułakowski, dz. cyt., s. 156.

³⁷ E. Chwałewik, *Zbiory polskie. Archiwa, biblioteki, gabinety, galerje, muzea i inne zbiory pamiątek przeszłości w ojczyźnie i na obczyźnie*, t. 2, Warszawa 1927, s. 184; por. Wójcik, dz. cyt., s. 53.

sandomierskiej³⁸. Z pożaru uratowano 171 książek³⁹. Straty obliczono najmniej na 1000 rubli⁴⁰. Według przypuszczeń ks. Ludwika Piotrowicza, książki, które uległy spaleniowi stanowiły mniejszą wartość, gdyż nowsze, cenniejsze druki przechowywano w mieszkaniu rektora⁴¹. Oceniając książki L. Piotrowicz brał pod uwagę ich przydatność w nauczaniu, a nie ich jakość zabytkową czy naukową.

Na 171 książek uratowanych, tylko 21 to stare druki, w tym dwie książki pochodzące z XVI w. Z zakresu teologii ocalało 28 książek, z bibliistyki – 32, z prawa kanonicznego – 9, z filozofii – 11, z historii Kościoła – 20, z patrologii – 4, różnych książek – 67⁴². Po pożarze władze diecezjalne czyniły starania o pozyskanie nowych książek dla biblioteki.

W pierwszym rządzie pospieszyło z pomocą duchowieństwo diecezji sandomierskiej w postaci książek i pieniędzy na ich zakup.

W tym czasie wpłynęły do biblioteki książki po cystersach z Koprzywnicy, które przesłał ks. W. Właźlacki. W maju 1864 r. biblioteka otrzymała również książki po zmarłym ks. Antonim Zwoleńskim z Końskich w liczbie 125 pozycji.

Duchowieństwo z 5 dekanatów złożyło 220 stypendiów mszalnych na urządzenie kaplicy i zakup książek do biblioteki⁴³.

Równocześnie biskup sandomierski Józef Michał Juszyński zwrócił się do Komisji WRiOP z prośbą o przydział funduszu na wyrównie strat jakie biblioteka poniosła wskutek pożaru. Sporządzono i przedłożono Komisji dokładny wykaz podręczników i dzieł potrzebnych profesorom i alumnom⁴⁴. Komisja ta nie przyznała jednak żadnego funduszu na zakup książek, lecz jedynie poleciła władzom decezjalnym zwrócić się do dyrektora Biblioteki Publicznej w Warszawie ks. Adama Jakubowskiego, by on darował bibliotece dzieła z zakresu historii Kościoła, literatury polskiej i teologii⁴⁵. Prawdopodobnie biblioteka nie otrzymała od ks. Jakubowskiego znaczących darów⁴⁶. Natomiast Komisja WRiOP przyznała jedynie 5000 rubli na odbudowę gmachu⁴⁷. Wobec

³⁸ Bułakowki, dz. cyt., s. 429.

³⁹ Wójcik (dz. cyt., s. 53) pisze, że z pożaru uratowano 171 książek, natomiast liczbę 166 za Piotrowiczem (*Biblioteka seminarium sandomierskiego*, „Przegląd Katolicki”, 19 (1881) s. 476) podaje Chwalewik (dz. cyt., t. 2, s. 184).

⁴⁰ Wójcik, dz. cyt., s. 53.

⁴¹ Tamże, s. 54; por. Piotrowicz, dz. cyt., s. 475; Chwalewik, dz. cyt., t. 2, s. 184.

⁴² Wójcik, s. 54 – przypis 17.

⁴³ Tamże.

⁴⁴ Tamże.

⁴⁵ Tamże.

⁴⁶ Tamże.

⁴⁷ Tamże.

tego faktu władze diecezjalne przestały liczyć na większą pomoc ze strony Komisji i znów jak kiedyś wszczęto akcję zbierania książek i pieniędzy w celu pomnożenia zasobu bibliotecznego.

I tym razem pośpieszyło z pomocą duchowieństwo ofiarując swe zbiory i pewne kwoty pieniężne na ten cel. Część ofiar uzyskano za pośrednictwem „Przeglądu Katolickiego”. Zakupiono wówczas 513 książek i otrzymane dzieła teologiczne od księży warszawskich, które powiększyły dział biblijny księgozbioru⁴⁸.

Zasoby biblioteki seminaryjnej ogromnie się rozrosły z chwilą włączenia doń księgozbiorów po skasowanych w 1864 r. przez rząd moskiewski na terenie diecezji sandomierskiej klasztorach.

Do biblioteki wcielono wówczas księgozbiory pijarów z Radomia, reformatów z Sandomierza, filipinów ze Studzianny, bernardynów z Radomia, Opatowa i Kazanowa, reformatów z Solca, franciszkanów ze Smardzewic i Zawichosta, dominikanów z Sandomierza oraz z Instytutu Księża Demerytów na Łysej Górze⁴⁹.

Akcja zwożenia książek rozpoczęta w 1864 r. trwała długo, bo aż do 1867 r. Władze cywilne okazywały tylko w początkach tej akcji duże nią zainteresowanie, lecz później, gdy wymagała ona ponoszenia dużych nakładów i pieniędzy, zapął władz świeckich nieco wygasł⁵⁰.

Pomału i z wielkim trudem zwieziono do biblioteki książki z 11 klasztorów w liczbie około 10.000 woluminów⁵¹. Przekazanie bibliotek skasowanych klasztorów zajęła się Sekcja Wyznań w Rządzie Gubernialnym Radomskim. Biskup wyznaczył swych przedstawicieli, którzy to mieli odebrać książki aktem zdawczo-odbiorczym⁵².

Transportem książek do Biblioteki Seminarium Duchownego w Sandomierzu miał zająć się wyznaczony przez biskupa delegat, którym został początkowo ks. Józef Gacki. Prawdopodobnie miał on otrzymać od Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych pewną sumę około 300 rubli na pokrycie kosztów związanych z transportem książek z 9 klasztorów. Z zażalenia konsystorza generalnego z 5 marca 1866 r. wynika, że Gacki nie otrzymał przeznaczonych 300 rubli, które wystarczyłyby tylko na przewiezienie książek z jednej tylko biblioteki po bernardynach z Radomia⁵³. Ze skasowanych klasz-

⁴⁸ Tamże, s. 55.

⁴⁹ J. Rokoszny, *Stare druki przechowywane w bibliotece seminaryjnej w Sandomierzu*, „Kwartalnik Teologiczny”, 1 (1902), z. 3-4, s. 1-6; por. Chwałewik, dz. cyt., t. 2, s. 184; Wójcik, dz. cyt., s. 55-62.

⁵⁰ Wójcik, dz. cyt., s. 59.

⁵¹ Tamże, s. 61.

⁵² Tamże, s. 56.

⁵³ Tamże, s. 59.

torów książki zapakowane w worki czy paki przewożono furami, a następnie zrzucano je, tworząc stosy, z których trzeba było wybierać pojedyncze książki, odkurzyć każdą, segregować, kompletować poszczególne dzieła i wreszcie skatalogować⁵⁴. Przejrzeniem i oceną sprowadzonych do biblioteki książek zajął się ks. Ludwik Piotrowicz, a następnie ks. Józef Rokoszny. Brali oni pod uwagę pozycje wartościowsze i ciekawsze. Swoimi pracami nie objęli całości przybytków. Całość przejrzeni tylko ogólnie⁵⁵.

Największą liczbę książek przysporzył bibliotece księgozbiór z biblioteki pijarów w Radomiu. Obejmował on 3.123 woluminy. Natomiast co do wartości zabytkowej wyróżniał się księgozbiór bernardynów z Radomia. Wynosił on 1.398 pozycji, a wśród nich znalazło się 328 druków XVI-wiecznych i 58 inkunabułów. Pod względem językowym przeważały druki łacińskie, natomiast pod względem treści dzieła teologiczne. Poza dziełami ascetycznymi i kaznodziejskimi biblioteka zaopatrzona została w podręczniki i literaturę naukową.

Poza nielicznymi pozycjami z XIX w. zbiór składał się przeważnie z druków starych z XVII i XVIII stulecia. Druki nowsze dostarczyła biblioteka pijarów. W skład rękopisów poszczególnych bibliotek wchodziły księgi należące do archiwów poszczególnych klasztorów oraz opisy podręczników teologicznych dla studentów i ręcznie pisane księgi liturgiczne.

Do biblioteki wpłynęło dużo druków z dziedziny matematyczno-przyrodniczej jak również dzieła autorów klasycznych⁵⁶.

Na pomieszczenie tak dużej ilości książek biblioteka ta nie miała odpowiedniego lokalu, ani szaf, dlatego też władze kościelne i świeckie zdecydowały się w 1865 r. dobudować do gmachu przy ul. Panny Marii (gdzie dawniej mieścił się dom księży emerytów) dwie oficyny, w tym jedną piętrową. Tam umieszczono na piętrze bibliotekę⁵⁷.

Ponieważ wśród otrzymanych dzieł przeważały głównie druki stare, nie mogące w pełni zaspokoić potrzeb seminarium, władze i teraz poczyniły starania o pozyskanie dla biblioteki nowszych i bardziej przydatnych w pracy dydaktycznej wykładowców i dla nauki alumnów⁵⁸.

Do biblioteki wpłynęły więc książki od rektorów tych kościołów, przy których znajdowały się wygasłe klasztory.

Biskupi sandomierscy, jak również duchowieństwo diecezjalne, często przekazywali swe księgozbiory dla seminarium, czego przykładem może być

⁵⁴ Tamże, s. 59; por. [J.] Rokoszny, „*Laudemus viros gloriosos (Wezanie do składek na pomnik dla śp. Księdza Piotrowicza)*”, KDS, 2 (1909) s. 391-394.

⁵⁵ Wójcik, dz. cyt., s. 60.

⁵⁶ Tamże, s. 60-61.

⁵⁷ Tamże, s. 62.

⁵⁸ Tamże.

ofiarowane przez biskupa Józefa M. Juszyńskiego *Pismo święte* i kilkanaście tomów patologii, pięknie oprawionych w skórę.

Z *Księgi zapisów darów do Biblioteki Seminarium Sandomierskiego* wynika, że w tym czasie rocznie notowano w niej od 150 do 300 przybytków. Spośród duchowieństwa wyróżniają się dary ks. Jana Gajkowskiego. Po jego śmierci w 1919 r. biblioteka otrzymała około 2.000 oprawnych dzieł jako spadek testamentowy⁵⁹.

Ponadto synod diecezji sandomierskiej w 1923 r. polecił duchowieństwu diecezjalnemu zapisywać w testamencie swoje księgozbiory na rzecz seminarium⁶⁰.

Zarząd uczelni powiększał księgozbiór drogą zakupów nowych dzieł. Na przykład regensi: ks. P. Słabowski i ks. J. Kijanka nabyli dla biblioteki drogą kupna kilkaset woluminów⁶¹, a na licytacji po biskupie Antonim Sotkiewiczu nabyto około 1.000 dzieł⁶².

Biblioteka znacznie powiększyła się w momencie otrzymania w 1907 r. obszernego pomieszczenia w gmachu po benedyktynkach sandomierskich przy ul. Głębockiej (obecnie Żeromskiego). Wtedy to włączono do niej księgozbiór tegoż zakonu i część zbiorów z kapitułarza katedry sandomierskiej. Znalazły się wśród nich także druki po jezuitach sandomierskich. Urządzeniem nowej biblioteki zajął się rektor seminarium ks. Paweł Kubicki, który po przeprowadzeniu koniecznych inwestycji budowlanych zajął się zaopatrzeniem i nowym zorganizowaniem biblioteki. Sprawy te były często omawiane na sesjach profesorskich. Z protokółów pisanych przez ks. P. Kubickiego wynika, że zarząd seminarium starał się o to, aby biblioteka zaopatrzona była w bieżące czasopisma, najnowsze dzieła z dziedziny duszpasterskiej, jak również w podstawowe wydawnictwa z zakresu teologii i nowoczesnej literatury naukowej⁶³.

W 1911 r. biblioteka uzyskała od Akademii Umiejętności zgodę na 50% zniżkę na jej wydawnictwa, natomiast od Towarzystwa Naukowego w Warszawie otrzymała bezpłatnie komplet publikacji naukowych oraz szereg czasopism. W tym samym roku sprowadzono z Lipska z zakładu Gustava Focka komplet patologii greckiej i łacińskiej Migne'a oraz nabyto *Acta sanctorum* bollandystów.

⁵⁹ Tamże, s. 64.

⁶⁰ *Prima Synodus Dioecesis Sandomiriensis*, Sandomiriae 1923, s. 131, art. 247, paragraf 1.

⁶¹ Wójcik, dz. cyt., s. 62.

⁶² Wójcik (dz. cyt., w przypisie 50 na s. 62) przyjmuje za Roksznym (dz. cyt., s. 2) liczbę 1.000 druków, Chwałewik zaś podaje liczbę 1.500 druków („zasługuje – czytamy – na uwagę cenny księgozbiór (ok. 1.500 t.) po ks. biskupie Antonim Sotkiewiczu – s. 184).

⁶³ Wójcik, dz. cyt., s. 64.

Z budżetu seminarium, jak również z ofiar pieniężnych zakupiono najnowsze encyklopedie kościelne polskie i niemieckie, bibliografie, *Słownik geograficzny ziem polskich*, dzieła klasyków filozofii Arystotelesa, Platona i innych⁶⁴.

3. Opracowanie księgozbioru

Opracowaniem księgozbioru zajął się początkowo ks. prof. Apolinary Knothe, który z pomocą alumnów opisał 1.664 druków. Zadanie to kontynuowali księża profesorowie: Wawrzyniec Kukliński, Ludwik Piotrowicz oraz Stanisław Jackowski i Teofil Banaszekiewicz. Prace dotyczące skatalogowania książek przebiegały powoli. Do 1880 r. skatalogowano 9.000 dzieł. Opracowane książki ustawiano w 29 obszernych szafach. Księgozbiór podzielono na 13 głównych działów; 6 – obejmowało nauki kościelne, 6 – świeckie i 1 – encyklopedie. W odrębnej szafie umieszczono mapy, atlasy i rękopisy. Każde dzieło opisywano raz na karcie i raz w książce inwentarzowej ułożonej według wymienionych działów.

Katalogowano przede wszystkim druki XIX-wieczne z uwagi na aktualne potrzeby seminarium. „Białymi krukami i dziełami najdawniejszymi zajął się z amatorstwa Ludwik Piotrowicz opisując między innymi 117 inkunabułów⁶⁵.

Prace nad opracowaniem księgozbioru seminaryjnego przybrały szybsze tempo dopiero od 1907 r., kiedy biblioteka przeniosła się do gmachu po benedyktynkach sandomierskich⁶⁶.

Stale powiększający się księgozbiór i spora ilość wcześniej nie skatalogowanych druków wymagały nowego opracowania. Powtórnego opracowania całego księgozbioru podjął się ks. prof. Andrzej Wyrzykowski przy pomocy alumnów. W swej pracy posłużył się podręcznikiem Arnima Graesela *Handbuch der Bibliothekslehre*⁶⁷. Zerwał z dotychczas stosowaną metodą układania książek działami, co jego zdaniem utrudniało prace przy księgozbiorze.

Przy katalogowaniu książek brano pod uwagę formaty druków i rękopisów liturgicznych, inkunabułów i cenniejszych starodruków. Każdą książkę opisywano na dwóch kartach większego formatu i ustawiano na półkach według numerus curenens. Jedną kartę włączano do katalogu alfabetycznego, drugą do dziesiątego. Poza tym opracowano podręczny katalog dziesiąty w zeszytach oraz sporządzono inwentarz księgozbioru. Nadto sporządzono katalog dubletów w celu wymiany i sprzedaży zbędnych druków. Kwoty uzyskane ze sprze-

⁶⁴ Tamże.

⁶⁵ Tamże, s. 63.

⁶⁶ Tamże.

⁶⁷ Leipzig 1902.

daży dubletów przeznaczono na oprawę książek⁶⁸. W latach 1948-1961 opracowywanie księgozbioru kontynuował ks. prof. Walenty Wójcik, następnie ks. prof. Stanisław Drypa. W 1955 r. ilość skatalogowanych książek wynosiła ponad 45.000 woluminów⁶⁹ w tym około 18.000 starych druków. W latach 1954-1958 opracowano 1825 rękopisów⁷⁰.

4. Stan obecny biblioteki

Biblioteka Seminarium Duchownego w Sandomierzu powstała w początkach istnienia diecezji i Seminarium Duchownego dla potrzeb zakładu naukowego diecezji, również i obecnie spełnia to samo zadanie.

Od 1907 r. do chwili obecnej mieści się w części gmachu pobenedyktynskiego, przy ul. Żeromskiego 6. Zajmuje lokal czterech wielkich i wysokich sal lewego skrzydła budynku. Książki umieszczane są na regałach drewnianych do samego sufitu. Z najwyższych półek druki dostać można z wysokiej drabiny. Z braku miejsca niektóre książki ustawione są w szeregach dwurzędowych, co jest bardzo niewygodne. Pomieszczenie biblioteczne jest zbyt szczupłe na obecny księgozbiór. Poza czterema salami magazynowymi biblioteka dysponuje mieszczącą się obok czytelnią zwaną zakładem naukowym.

Biblioteka posiada katalog alfabetyczny i działowy – rzeczowy (kartkowy), nadto księgę inwentarzową w 15 woluminach. Ostatnim numerem sygnaturowym wpisanym do inwentarza jest liczba 59.219. Według danych z 1975 r. podanych w tomie 2 *Encyklopedii katolickiej*, biblioteka posiada 59.500 wol. druków nowych i 20.000 wol. starych druków oraz 695 tytułów czasopism⁷¹.

Przez kilka lat książki wpływające do biblioteki nie były opracowywane poza tymi, które włączano do księgozbioru podręcznego czytelnii – zakładu naukowego.

Funkcję bibliotekarzy pełnili dwaj alumni z IV i V roku pod kierunkiem dyrektora ks. Michała Spocińskiego; w zakładzie naukowym pracowała bibliotekarka na pół etatu. Od 1993 r. dyrektorem biblioteki został ks. Stanisław Bastrzyk i zostały zatrudnione dwie bibliotekarki.

Biblioteka dostarcza podstawowej i najnowszej literatury ze wszystkich dziedzin teologii, filozofii chrześcijańskiej, nauk społecznych, oraz historii i literatury.

⁶⁸ Wójcik, dz. cyt., s. 65.

⁶⁹ Tamże.

⁷⁰ Kotkowski, *Seminarium Duchowne w Sandomierzu (1820-1970)*, s. 131-132.

⁷¹ L. Grzebień, *Biblioteki kościelne. II. W Polsce. B. Czasy nowożytne*. w: *Encyklopedia Katolicka*, t. 2, Lublin 1976, kol. 509.

W zbiorach biblioteki spotkać można poza drukami, archiwalia klasztorów i innych instytucji kościelnych, spuścizny kapłanów oraz rękopisy biblioteczne głównie poklasztorne, a także liczne zbiory kazań średniowiecznych.

Do cennych zabytków kultury należą zbiory kazań Klemensa z Radymna z XVI w., dzieła Petrarcki z XV w., zabytki języka polskiego z XV w. takie jak: *Dialog o Zbigniewie Oleśnickim*, glosy, *Poemata* Andrzeja Krzyckiego z 1574 r., Sarbiewskiego *Epigramatum liber*, utwory S. H. Lubomirskiego⁷².

Ważniejsze zaś zespoły i kolekcje to archiwalia i zbiory klasztorne, np. Klimontowa – dominikanów (zał. 1613) – fragment archiwum z XVII do XIX w. (traktaty i kazania); Radomia – bernardyni (zał. 1468) – fragment archiwum; Sandomierza – benedyktyнки (zał. 1615) archiwum XVII do XIX w. (liczne rękopisy biblioteczne treści religijnej i muzykalia).

Na uwagę zasługują także ogromnej wartości historycznej archiwalia parafii, np. Białaczów, Połaniec, Włostów i innych, oraz fragmenty archiwów innych instytucji, takich jak: Klimontów – urząd municypalny z XIX wieku, czy Sandomierz – cechy rzemiosł XVIII w.

Nadto w bibliotece spotkać można fragmenty archiwów znaczniejszych rodzin z XVI do XIX w., a także spuścizny – dokumenty osobiste kapłanów diecezji sandomierskiej XIX i XX w.⁷³

Wypada także zwrócić uwagę na stan zachowania druków. Spotkać bowiem można księżki bardzo zniszczone, szczególnie tak cenne stare druki, wymagające konserwacji.

Biblioteka ma charakter prezencyjny, udostępnia książki na miejscu. Zasadniczo zbiory wykorzystywane są przez profesorów i alumnów Seminarium Duchownego. Inne osoby mogą korzystać ze zbiorów po uprzednim porozumieniu się z dyrektorem biblioteki.

II. DZIEJE DRUKARSTWA SANDOMIERSKIEGO

1. Drukarstwo sandomierskie XVIII w.

a. Okres jezuicki drugarstwa sandomierskiego

Historia drugarstwa sandomierskiego sięga początków XVIII w. a więc prawie 250 lat po zapoczątkowaniu drugarstwa w Polsce (1473) przez Kaspra Straube, a po stu latach od powstania słynnego Kolegium Jezuickiego założo-

⁷² Prawdopodobnie odpis z druku.

⁷³ W. Wójcik, *Cenniejsze rękopisy Biblioteki Seminarium Duchownego w Sandomierzu [katalog]*, ABMK, 4 (1962) s. 259-330.

nego przez Hieronima Gostomskiego (1603)⁷⁴. Dlaczego tak późno, nie wiadomo. E. Smorąg jest zdania, iż bezpośrednią przyczyną takiego opóźnienia powstania oficyny nie była konieczność istnienia drukarni. Kolegium prowadziło tylko szkołę średnią w XVII w., a kolegia jezuickie należały do jednej sieci szkół podległych jezuitom w Polsce. W książkę szkolną zaopatrywać mógł prowincjał z innej drukarni. Powstanie zaś drukarni w XVIII w. może być związane z większym zaopatrzeniem na książkę w powiększonym wówczas kolegium. Wtedy bowiem powstaje kilka nowych katedr⁷⁵.

Istnieje spór co do daty powstania drukarni. Jedni uważają, że drukarnię założono w 1712 r.⁷⁶, inni są zdania, że w 1716 r.⁷⁷ Za przyjęciem roku 1712 mogłoby przemawiać ukazanie się książki Stefana Żuchowskiego: *Process kryminalny o niewinne dziecię Jerzego Krasnowskiego* podany do druku w 1713 r.⁷⁸ Jednak zbadanie druku z autopsji każe datę jej wydania przesunąć poza r. 1720. Na końcu bowiem druku zamieszczono nekrolog S. Żuchowskiego z 7 stycznia 1716 r. oraz uchwały synodu poznańskiego z r. 1720⁷⁹. Nie można również uwzględnić jeszcze wcześniejszego druku Stefana Żuchowskiego: *Ogłos processow cryminalnych na Żydach o różne excessy, także morderstwo dzieci osobliwie w Sandomierzu roku 1698 przeświadczone roku 1700*, chociaż Estreicher umieszcza go pod Sandomierzem⁸⁰. Na karcie tytułowej i w całym druku nie ma miejsca wydania, a badanie typograficzne wykazały, że nie jest to druk sandomierski. Dopiero w 1716 r. drukarnia sandomierska wyprodukowała sześć druków i jej działalność trwa przez cały XVIII w.⁸¹ Wydaje się więc, że drukarnia zaczęła swą działalność w r. 1716.

Drukarnia mieściła się w suterynach skrzydła wschodniego od strony Wisły, a ukośnie od ul. Długosza⁸². Założył drukarnię ówczesny rektor kolegium jezuickiego Stanisław Głowożeński, a jej prowadzenie powierzono dwom bra-

⁷⁴ Kieszkowski (dz. cyt., s. 7) i Bednarski (dz. cyt., s. 51) są za 1603 r. powstania kolegium. Natomiast Załęski (dz. cyt., t. 4, cz. 1, s. 880-881) oraz L. Piechnik (*Seminarium diecezjalne w Sandomierzu*, „Studia Theologica Varsaviensia”, 8 (1970) nr 2, s. 163) za 1602 r.

⁷⁵ Smorąg, dz. cyt., s. 42.

⁷⁶ Za 1712 r. opowiada się Załęski (dz. cyt., t. 4, cz. 2, s. 884) i Kieszkowski (dz. cyt., s. 12) oraz *Sandomierz*, Warszawa 1956, s. 59.

⁷⁷ Za 1716 r. opowiada się Bandtkie (dz. cyt., t. 2, s. 146), Bednarski (dz. cyt., s. 55) i Nosal (dz. cyt., s. 8).

⁷⁸ Estreicher, dz. cyt., t. 9, s. 47.

⁷⁹ Por. Smorąg, dz. cyt., s. 42.

⁸⁰ Estreicher, dz. cyt., t. 9, s. 6.

⁸¹ Por. Smorąg, dz. cyt., s. 42.

⁸² Załęski, dz. cyt., t. 4, cz. 2, s. 774-885.

ciom zakonnym⁸³ pod zarządem prorektora⁸⁴. E. Smorąg powołując się na katalogi osobowe prowincji polskiej jezuitów ustalił, że od 1718 do 1724 r. drukarnią kierował Józef Premor. Do jego obowiązków należały wówczas nadzór nad produkcją, prowadzenie rachunków drukarni oraz składanie rektorowi kolegium miesięcznych sprawozdań⁸⁵. Oprócz Józefa Premora w latach 1718 do 1727 pracuje w drukarni Jerzy Wentzel – Czech⁸⁶, w 1719 przez pół roku pracuje jeszcze trzeci drukarz brat Franciszek Schäffer. W okresie od 1718 do 1723 w czasie kierownictwa Józefa Premora wytłoczono 27 druków; największa produkcja była w 1721 r. i wyniosła 9 książek. Były to w większości dzieła z zakresu teologii, filozofii oraz panegiryki. Od 1724 r. drukarnię prowadzi brat Jerzy Wentzel bez pomocnika. Dnia 24 listopada tegoż roku drukarnia uzyskuje przywilej królewski od króla Augusta II Mocnego. Podczas samodzielnej pracy Jerzego Wentzla w latach 1725-1727 wychodzi 26 druków. Po odejściu J. Wentzla drukarnią zajmuje się F. Schäffer, który w 1719 r. był już pomocnikiem J. Premora. Przybył powtórnie do Sandomierza w 1728 r. Podczas swej trzechletniej pracy w oficynie sandomierskiej Schäffer wytłoczył 25 druków. Są to przeważnie druki z przeznaczeniem do liturgii i życia ascetycznego oraz panegiryki. Druki Schäffera są starannie wydane niż poprzednio. Po nim obowiązki drukarza podejmuje brat Baltazar Szaytaur i prowadzi drukarnię do 1734 r. Szaytaur w okresie czterech lat wydrukował 21 książek. Są to duże objętościowo dzieła filozoficzne, teologiczne i podręczniki do nauki gramatyki. Od 1735 r. przez dwa lata pracuje w drukarni brat Michał Twardowicz. Wytłoczył on w 1735 r. 3 druki; w 1736 wydrukował 5 małych książeczek liturgiczno-ascetycznych⁸⁷. Kto pracował w następnym okresie w drukarni nie można dziś ustalić. Katalogi nie wykazują żadnego drukarza do 1742 r., a druki ukazywały się w dalszym ciągu. Od 1747 do 1751 r. pracuje w drukarni brat Bartłomiej Gajewski. W 1743 r. nie wydrukował żadnej książki, a w 1744 tylko jedną. W okresie zaś samodzielnej pracy do 1750 r. wytłoczył 33 książki. Są to obok druków poświęconych sprawom wewnętrznym Kościoła i zbiorów kazań, podręczniki historii, panegiryki i kalendarze. Od 1751 r. do kasacyjnej bulli papieża Klemensa XIV z listopada 1773 r. drukarnią kierują księża, którzy pełnią tę funkcję obok innych obowiązków, często zmieniając się.

I tak od 1751 r. obowiązki kierownika podejmuje ks. Mikołaj Juśkiewicz, będąc równocześnie proboszczem. W 1752 – przychodzi ks. Mikołaj Karakulski,

⁸³ Tamże.

⁸⁴ Tamże, s. 903.

⁸⁵ Smorąg, dz. cyt., s. 43.

⁸⁶ Tamże.

⁸⁷ Tamże, s. 44-45.

w pracy mu pomaga brat Walenty Śliwiński, pracując w drukarni do r. 1756⁸⁸. Następnie kierownictwo obejmuje ks. Stefan Łazurowicz na okres dwóch lat. W 1753 r. ilość druków wyprodukowanych zamyka się liczbą 7 pozycji, a w 1754 – 8. Są to duże dzieła teologiczno-dogmatyczne, filozoficzne i zbiory kazań. Książki zaś, które ukazały się w 1754 r. objętościowo są niewielkie, przeważnie dramaty szkolne i podręcznik retoryki. Następnym przełożonym jest ks. Józef Brodowski, w 1755 r. wytłoczono 3 druki. Są to niewielkie druki, jak kazania okolicznościowe, tomik poezji religijnej. W 1756 r. kieruje zakładem ks. Józef Wojciechowski, jego pomocnikiem jest brat Wieńczysław Czech, który już w pierwszym roku swej pracy wytłoczył 10 druków. Są to niewielkie książeczki ascetyczne. Po czym przełożonym drukarni do 1759 r. zostaje ks. Stanisław Krzyżanowski, który wraz z Wieńczysławem Czechem wydrukował w 1757 r. nie znany druk Estreicherowi *Evangelie y epistoły* oraz dwa podręczniki gramatyki Alwara *De institutiones grammaticae*, libri tres. W dniu 14 listopada 1757 r. uzyskano przywilej od króla Augusta II na wydanie tych podręczników.

Od 1724 r. drukarnia miała przywilej odnoszący się do całej produkcji, ale czasami starała się dodatkowo o jednostkowe wydanie konkretnych tytułów.

Druki wytłoczone w 1758 r. to niewielkie dziełka ascetyczne czy liturgiczne. W 1759 r. wydrukowano jedną książkę autorstwa Tomasza à Kempis: *O naśladowaniu Chrystusa*. W 1760 r. produkcja zwiększa się do 5 druków, zaś w 1761 nie wydano żadnego druku.

Od 1762 r. – katalogi osobowe jezuitów nie uwzględniają pomocników drukarzy, co nie wydaje się prawdopodobne by ich nie było. Przełożonym drukarni od 1762 do 1764 r. był ks. Stanisław Piotrowski. Wydał 7 druków teologicznych. Po nim przychodzi ks. Józef Łucki, który kieruje nią do r. 1767; wtedy ukazują się tylko 5 druków. Są to niewielkie druki ascetyczne i trzecie wydanie gramatyki Alwara *De institutiones grammaticae*. W czasie następnych trzech lat od 1768 do 1770 kieruje drukarnią Piotr Łazowski, który wydaje tylko 4 druki⁸⁹.

Ostatnim drukarzem oficyny jezuickiej w Sandomierzu w latach 1771-1773 był ks. Ludwik Maliszewski. W tym czasie jest bardzo słaba produkcja powodowana niekorzystnymi warunkami politycznymi, ukazało się tylko 3 druki.

W listopadzie 1773 r. następuje kasata zakonu jezuitów. Drukarnia jezuicka przechodzi w ręce sandomierskiej Szkoły Podwydziałowej.

b. Drukarstwo sandomierskie po kasacie jezuitów

Po kasacyjnej bulli *Dominus ac Redemptor* papieża Klemensa XIV w listopadzie 1773 r. Komisja Edukacji Narodowej przekazała drukarnię na

⁸⁸ Tamże, s. 46.

⁸⁹ Tamże, s. 48.

potrzeby świeżo utworzonej Szkoły Podwydziałowej w Sandomierzu, a jej prowadzenie powierzyła prorektorowi teje⁹⁰. Należy przy tym nadmienić, iż zaraz po kasacie zakonu kapituła sandomierska starała się o nabycie teje drukarni. Transakcja jednak nie nastąpiła, gdyż Komisja Edukacji Narodowej uważała, że przynajmniej do czasu zbadania zagospodarowania urzędów edukacyjnych, drukarnia winna być w rękach Szkoły Podwydziałowej Sandomierskiej. Szkoła więc uzyskiwała oficynę w dzierżawę, podobnie jak to miało miejsce w Kaliszu i Poznaniu.

W latach 1773-1774 przeprowadzona została lustracja kolegium jezuickiego, a więc i drukarni. Stwierdzono wówczas, że oficyna posiadała dwie prasy i dziewięć i pół kasety czcionek⁹¹.

Oficyna pojezuicka działająca w Sandomierzu w latach 1774-1798 zwana była Oficyną Jego Królewskiej Mości i Rzeczypospolitej, w końcowej zaś fazie swej działalności występowała pod nazwą: Drukarnia Sandomierska.

W czasie swojej 25-letniej działalności drukarnia wytłoczyła 53 druki⁹²; przeciętnie po dwa druki rocznie i zasadniczo nie odbiegała od produkcji oficyny jezuickiej. W dalszym ciągu wychodziły głównie druki o charakterze religijnym, nieraz tych samych autorów (np. T. E. Preissa, Tomasza à Kempis), przeważały druki w języku polskim.

Data likwidacji drukarni nie jest dokładnie znana. Ostatnim rokiem działalności drukarni wydaje się być rok 1798, gdyż z tego roku zachowały się trzy druki w zbiorach omawianej biblioteki⁹³.

W 1798 r. kończy się pierwszy rozdział historii drukarstwa sandomierskiego trwający 83 lata. Związany był ściśle z działalnością jezuitów w Sandomierzu, a po ich kasacie pod wpływem tradycji, z której niełatwo było się wyzwolić. Charakter produkcji nie odbiegał zasadniczo od poprzednich, ze względu na pokrewieństwo celów, zadań i idei.

Likwidacja drukarstwa sandomierskiego spowodowana warunkami zewnętrznymi nastąpiła w okresie jej pełnego rozkwitu i na kilkanaście lat pozostawiła miasto własnych druków.

⁹⁰ Załęski, dz. cyt. t. 4, cz. 2, s. 903; tenże, *Jezuici w Polsce (w skróceniu 5 tomów w jednym z dwiema mapkami)*, Kraków 1908, s. 185.

⁹¹ *Lustracja kolegium sandomierskiego*. Notatki S. Bednarskiego w Archiwum Głównym w Warszawie.

⁹² Obliczenia dokonano na podstawie *Bibliografii polskiej* Estreichera drugiej części chronologicznej dodając druki tam nie notowane.

⁹³ Zob. Aneks I: Wykaz druków sandomierskich znajdujących się w zbiorach Biblioteki Seminarium Duchownego w Sandomierzu. Drukarnia pojezuicka J. K. Mości i Rzeczypospolitej, poz. 146-148.

2. Drukarstwo sandomierskie XIX i XX w.

Po zlikwidowaniu oficyny jezuickiej i pojezuickiej działającej w XVIII w., w następnym stuleciu doczekał się Sandomierz powrotu drukarni, ale dopiero pod koniec XIX i XX w. (do 1939) drugarstwo sandomierskie nie osiągnęło takiego rozgłosu, jaki na tle ówczesnego drugarstwa zyskała sobie oficyna jezuitów.

O nowej inicjatywie założenia drukarni w Sandomierzu dowiadujemy się dopiero w 1886 r., być może, że czyniono próby założenia drukarni już wcześniej. Rozstrzygnięcie tej kwestii pozostaje otwarte i wymaga dalszych badań.

Boruch Akerman z Biłgoraja w marcu 1886 r. wystąpił z zamiarem założenia w Sandomierzu drukarni z jedną prasą do wydawania formularzy. Miały to być druki wyłącznie w języku rosyjskim. Mimo to nie uzyskał zezwolenia. Wkrótce skierował do władz nowe podanie z podpisami miejscowej Brygady Straży Pogranicznej, przewodniczącego sądu, zarządcy Komory Celnej, sędziego śledczego. Po kilku miesiącach, bo już w czerwcu wystąpił ponownie z tą samą prośbą i wtedy także nie uzyskał zezwolenia od gubernatora, który ujawnił przyczynę odmowy: było nią zbyt duże oddalenie miasta od centrum władzy guberni⁹⁴.

Sandomierz musiał więc długo obywać się bez drukarni. Dopiero 24 października 1886 r. w lokalu i na użytek Urzędu Powiatowego w Sandomierzu podjął pracę na jednej prasie Wojciech Byrzyński⁹⁵. Wykonywał na niej blankiety, rachunki, tabele, cenniki, ogłoszenia, kwestionariusze, katalogi, księgi kasowe i inne druki akcydensowe konieczne do należytego prowadzenia kancelarii Urzędu Powiatowego. Był on przez długie lata jedynym drukarzem w Sandomierzu, choć w tym samym czasie co on, starali się o zezwolenie na prowadzenie drukarni inni przedsiębiorcy z Lublina: Michał Gutfeld i M. G. Fisz⁹⁶. Dnia 9 września 1891 r. Irena Łuniewska zaczęła drukować widokówki na ręcznej prasie⁹⁷.

Po następnych dziesięciu latach nowe zezwolenie na drukarnię i litografię w Sandomierzu otrzymał Karol Kruszyński. Miał w niej pospieszną maszynę drukarską o wymiarach 90 x 60 cm, prasę drukarską 60 x 45 cm i prasę litograficzną 70 x 30 cm poruszane ręcznie. Od 21 września 1903 r. Kruszyński przyjął do spółki Lejbę Tenenbluma. Być może, że była to próba łatwiejszego

⁹⁴ M. J. Lech, *Drukarze i drukarnie w Królestwie Polskim 1869-1905. Materiały ze źródeł archiwalnych*, Warszawa 1979, s. 211-212.

⁹⁵ Tamże, s. 212.

⁹⁶ Tamże.

⁹⁷ Tamże.

zdobycia koncesji przez Lejbę Tenenbluma. Odtąd z wykazów znika K. Krużyński i występuje sam Tenenblum⁹⁸.

W sierpniu 1902 r. Maksymilian Sokołowski poprosił o zezwolenie na otwarcie drukarni w Sandomierzu. Miał on maszynę pospieszną o wymiarach 85 x 55 cm, na której pracował w Opatowie od 28 lutego tegoż roku. Naczelnik powiatu sandomierskiego uważał, że ma dość drukarni na terenie miasta, był więc przeciwny wydaniu zezwolenia. Ale w końcu M. Sokołowski otrzymał zezwolenie na przeniesienie swej drukarni z Opatowa⁹⁹.

Wojciech Byrzyński prowadził drukarnię do swojej śmierci, która nastąpiła po krótkiej chorobie w 53 roku życia, dnia 23 czerwca 1911¹⁰⁰. Po nim drukarnię przejął jego syn Marian. Nowy właściciel nie podniósł zakładu na wyższy poziom artystyczny i techniczny. Jego drukarnia miała ograniczony zasięg oddziaływania, tak ze względu na małe możliwości finansowe, jak też konkurencją sąsiednich ośrodków. Nic więc dziwnego, że w połowie 1918 r. sprzedaje swój zakład, nie tak jak utrzymuje Z. Nosal, że w 1919 r.¹⁰¹. Dowodem na to są wytwory produkcji oficyny zachowane w zbiorach Biblioteki Seminarium Duchownego w Sandomierzu.

W okresie prowadzenia drukarni przez Wojciecha, jak i Mariana Byrzyńskich (przy ul. Panny Marii) wychodzi sporo druków z pras tej oficyny, w większości polskich. Zaczynają być drukowane czasopisma. Pierwszym takim czasopismem jest miesięcznik „Kronika Diecezji Sandomierskiej”, którego pierwszy numer ukazał się w styczniu 1908 r. spod pras Drukarni Wojciecha Byrzyńskiego.

Dnia 7 marca 1903 r. Lejbuś Minc¹⁰² i Samuel Angenicki jako wspólnicy zaczęli prowadzić drukarnię w Sandomierzu przy ul. Opatowskiej. Mieli oni w posiadaniu pośpieszną maszynę drukarską i prasę nożną pedałowkę¹⁰³. Z braku źródeł archiwalnych i materiałów drukowanych niewiele możemy powiedzieć o działalności tej drukarni. W Państwowym Archiwum w Sandomierzu zachowało się pismo nr 9927 Ministerstwa Przemysłu i Handlu z 14 sierpnia 1919 r. polecające spisanie na załączonych kwestionariuszach wszystkich warsztatów rzemieślniczych, wśród nich jest wymieniony zawód drukarski¹⁰⁴. W późniejszym okresie drukarnia L. Minca działała pod nazwą „Grafika”, prowadzoną przez spadkobierców. Z. Nosal podaje, że w 1942 r.

⁹⁸ Tamże.

⁹⁹ Tamże, s. 213.

¹⁰⁰ *Nekrologia*, KDS, 4 (1911) s. 244.

¹⁰¹ N o s a ł, dz. cyt., s. 12.

¹⁰² Tamże.

¹⁰³ L e c h, dz. cyt., s. 313.

¹⁰⁴ Akta magistratu m. Sandomierza. Rejestracja rzemiosł w Sandomierzu, sygn. 1186.

drukarnię sprzedano Stanisławie Nowackiej, a w 1947 r., już upaństwowioną zlikwidowano wywożąc maszyny z Sandomierza¹⁰⁵.

W pierwszej połowie 1919 r. Sandomierz zyskuje nową drukarnię. Dnia 7 marca tegoż roku na zjeździe księży dziekanów zapadła uchwała założenia diecezjalnej drukarni drogą akcji¹⁰⁶. Duchowieństwo pospieszyło z pomocą finansową. Początkowo udział członkowski wynosił 1000 marek, w 1922 r. podniesiono go do 5000 marek. Drukarnię umieszczono w parterowym budynku murowanym obok kościoła i Seminarium Duchownego przy ul. Żeromskiego. Już w pierwszych miesiącach 1919 r. zakupiono maszynę płaską podałówkę typu „Liberty” o rozmiarach 24 x 30 cm, maszynę płaską systemu „Augsburg” o wymiarach 50 x 70 cm oraz gilotynę do cięcia papieru. Obowiązki kierownika administracyjnego Zakładu spełniał ks. Stefan Świetlicki, zaś kierownikami technicznymi i drukarzami byli kolejno Czesław Cyrkler i Bolesław Polankiewicz. W połowie 1920 r. kierownictwo techniczne zakładu przekazano byłemu pracownikowi Zakładów Graficznych A. Hurkiewicza w Warszawie Józefowi Czechowi¹⁰⁷, zaś opiekę nad całością powierzono ks. Stefanowi Świetlickiemu, który na zjeździe księży dziekanów we wrześniu 1920 r. zdał pierwsze sprawozdanie z działalności drukarni¹⁰⁸. Wówczas podniesiono sprawę uregulowania stanu prawnego zakładu. To zaś nastąpiło przez wpisanie do Rejestru Handlowego działu spółdzielni, na podstawie decyzji Sądu Okręgowego w Radomiu, dnia 26 czerwca 1921 r. Diecezjalnego Zakładu Graficzno-Drukarskiego¹⁰⁹. W 1924 r. ukazał się drukiem Statut Spółdzielni: *Diecezjalny Zakład Graficzno-Drukarski w Sandomierzu*¹¹⁰.

Za trzy lata, 24 kwietnia 1924 r. na konferencji księży dziekanów ks. Stefan Świetlicki – kierownik zakładu zrzekł się swego stanowiska. Na skutek tej rezygnacji wyłoniła się kwestia dalszego jej prowadzenia. Powstał wtedy projekt likwidacji Diecezjalnego Zakładu Graficzno-Drukarskiego jako spółdzielni i przekazania drukarni Seminarium Duchownemu w Sandomierzu. Na zwyczajnym zebraniu członków spółdzielni, w dniu 24 kwietnia 1924 r. posta-

¹⁰⁵ Nosal, dz. cyt., s. 16.

¹⁰⁶ [A. Rewera], *Przyszłość duszpasterstwa w diecezji naszej (Wrażenia ze zjazdu XX Dziekanów)*, [Aut. podpis.:] X. A. R., KDS, 12 (1919) s. 47; M. Ryx, *[Odezwa do duchowieństwa]*, KDS, 12 (1919) s. 15-16, 99-100, 113-116, 162.

¹⁰⁷ KDS, 13 (1920) nr 6 – na okładce. Józef Czech był szwagrem Czesława Cyrklera; z czasem opuścił Sandomierz i osiadł w Puławach zakładając tam własną drukarnię.

¹⁰⁸ Sprawozdania za następne lata zob.: J. Kawiński, A. Glibowski, *Konferencja XX Dziekanów*, KDS, 14 (1921) s. 194; A. Glibowski, *Protokół konferencji ks. ks. dziekanów*, KDS, 15 (1922) s. 172; *Konferencje księży dziekanów*, KDS, 17 (1924) s. 80; 18 (1925), s. 143-144.

¹⁰⁹ KDS, 14 (1921) s. 126.

¹¹⁰ Sandomierz 1924, ss. 16.

nowiono Stowarzyszenie rozwiązać¹¹¹, podczas zaś nadzwyczajnego ogólnego zebrania członków, 30 czerwca 1924 r. rozwiązano Stowarzyszenie, cały zaś majątek postanowiono przekazać na rzecz Rzymsko-Katolickiego Seminarium Duchownego w Sandomierzu w myśl uchwały ogólnego zebrania w dniu 24 kwietnia 1924 r.¹¹². Wyłoniona na zebraniu komisja likwidacyjna w osobach ks. Stefana Świetlickiego, ks. Stanisława Rostafińskiego i ks. Hieronima Cieślakowskiego 31 grudnia 1924 r. przekazała zakład na rzecz Seminarium Duchownego w Sandomierzu. Zarząd seminarium w osobie ówczesnego rektora ks. Adama Szymańskiego przejmując drukarnię zobowiązał się do uregulowania długów i należności ciążyących na Diecezjalnym Zakładzie Graficzno-Drukarskim¹¹³.

Od 1 stycznia 1925 do 1939 r. Diecezjalny Zakład Graficzno-Drukarski był własnością Seminarium Duchownego, a drukarnię opiekował się rektor seminarium.

Pracę w zakładzie podjęły za zgodą Ministra Pracy cztery siostry ze Zgromadzenia Sióstr Służek Najświętszej Maryi Panny Niepokalanej. Kierowniczką drukarni została Bronisława Płasek. Prace w drukarni prowadzone były ręcznie, a druk silnikami elektrycznymi.

W 1927 r. zakupiono maszynę płaską pełnoformatową oraz kilkaset kilogramów czcionek. W 1931 r. zakupiono w Warszawie jeszcze jedną maszynę drukarską¹¹⁴.

Spod pras drukarni wychodziły potrzebne duchowieństwu w pracy duszpasterskiej różne druki, takie jak: świadectwa urodzenia, ślubne, śmierci, odezwy, pocztówki dla proboszcza¹¹⁵, reptularze łacińskie, wykazy kwartalne¹¹⁶, księgi parafialne, a także wiele innych druków¹¹⁷.

W 1927 r. otworzono w Sandomierzu przy ul. Opatowskiej 13 nowy zakład drukarski o nazwie: Drukarnia „Nowoczesna” Czesława Cyrklera¹¹⁸. Zakład posiadał 3 maszyny drukarskie: dwie dociskowe i jedną płaską. W zakładzie tym wykonywano różne roboty drukarskie takie jak: dziełowe, ilustrowane,

¹¹¹ *Protokół zwyczajnego ogólnego zebrania członków spółdzielni „Diecezjalny Zakład Graficzno-Drukarski w Sandomierzu”*, KDS, 18 (1925) s. 143-145.

¹¹² *Protokół nadzwyczajnego ogólnego zebrania członków Stowarzyszenia „Diecezjalny Zakład Graficzno-Drukarski w Sandomierzu”*, KDS, 18 (1925) s. 145-147.

¹¹³ *Protokół przekazania drukarni, prowadzonej przez stowarzyszenie spółdzielcze „Diecezjalny Zakład Graficzno-Drukarski w Sandomierzu”*, KDS, 18 (1925) s. 198-199.

¹¹⁴ Archiwum Kurii Diecezjalnej w Sandomierzu, Akta Drukarni Diecezjalnej i wydawnictw.

¹¹⁵ KDS, 13 (1920) nr 4 – na okładce.

¹¹⁶ Tamże, nr 9 – na okładce oraz 14 (1921) nr 16.

¹¹⁷ Zob. pozycje 218-425 Aneksu I. Są to nie wszystkie druki, które wyszły spod pras zakładu, jedynie te, które aktualnie znajdują się w Bibliotece Seminarium Duchownego w Sandomierzu.

¹¹⁸ *Nosał*, dz. cyt., s. 16.

akcydensowe, cenniki i katalogi ilustrowane, księgi handlowe, druki wielobarwne, bilety wizytowe, zaproszenia ślubne¹¹⁹ posiadając wykwalifikowanych pracowników oraz wybór czcionek.

W listopadzie 1938 r. zostaje otwarta nadto Drukarnia Planów Technicznych i Budowlanych w Sandomierzu przy ul. Zamkowej¹²⁰. Nowa placówka drukarska była jedyną w Centralnym Okręgu Przemysłowym. Właścicielami jej byli Władysław Kulig i Władysław Magierski.

Większość zakładów drukarskich w Sandomierzu wyposażona była w maszyny pedałowe¹²¹.

Wszystkie te drukarnie produkowały różne odezwy, klepsydry, ogłoszenia, sprawozdania różnych instytucji społecznych a także blankiety i pisma do urzędów i firm handlowo-przemysłowych.

Przedstawiony wyżej zarys drukarstwa sandomierskiego od 1716 do 1939 r. daje jakiś jego obraz. Druki tłoczone w oficynach sandomierskich na przestrzeni dziesiątków lat zaspakajały potrzeby mieszkańców miasta i okolicy. Drukarnstwo sandomierskie odegrało bardzo ważną rolę w rozwoju kulturalnym, społecznym i gospodarczym całego regionu.

W zbiorach Biblioteki Seminarium Duchownego w Sandomierzu wśród innych druków spotykamy druki oficyny jezuickiej, pojezuickiej, Wojciecha i Mariana Burzyńskich, Leona Minca, Diecezjalnego Zakładu Graficzno-Drukarskiego oraz Drukarni „Nowoczesnej” Czesława Cyrklera.

W niniejszej rozprawie omawia się druki, które zostały już opracowane. Być może, że Biblioteka posiada jeszcze inne druki sandomierskie, ale one dotąd nie zostały zarejestrowane.

III. PRODUKCJA WYDAWNICZA TYPOGRAFII SANDOMIERSKIEJ

Obecnie przejdziemy do omówienia produkcji wydawniczej oficyn sandomierskich, której ślad spotkać można w księgozbiornie Biblioteki Seminarium Duchownego w Sandomierzu.

W zbiorach omawianej biblioteki mamy 460 druków sandomierskich. Z tego 148 druków XVIII-wiecznych; pozostałe w liczbie 312 to prawie druki XX-wieczne wytłoczone do 1939 r. w Sandomierzu. Z okresu 57 lat (1716-1773) działalności drukarni jezuickiej zachowało się w księgozbiornie biblioteki 124 druki, oficyny pojezuickiej z okresu 25 lat (1774-1798) 24 druki, drukarni

¹¹⁹ „Młoda Wieś”, 2 (1929) nr 2 – okładka; „Ziemia Sandomierska”, 4 (1932) nr 1, s. 6; 7 (1935) nr 16, s. 6; „C. O. P.”, 1 (1938) nr 2, s. 8; nr 12, s. 12; nr 13, s. 12; nr 14, s. 12; nr 23, s. 10; nr 26, s. 2; „Kalendarz S[towarzyszenia] K[upców] P[olskich] na rok 1939” – okładka.

¹²⁰ Zob. „C. O. P.”, 1 (1938) nr 22 z 20 listopada, s. 2; nr 23, s. 2.

¹²¹ Nosał, dz. cyt., s. 16.

Wojciecha Byrzyńskiego z 26 lat (1886-1911) 16 druków a Mariana Byrzyńskiego z 9 lat (1911-1919) 48 druków. Produkcję drukarni Leona Minca z okresu 31 lat (1903-1939) w zbiorach biblioteki reprezentuje jedynie 5 druków, zaś Diecezjalnego Zakładu Graficzno-Drukarskiego z 21 lat (1919-1939) największa liczba bo 209 druków. Wytworów drukarni „Nowoczesnej” Czesława Cyrklera z 13 lat (1927-1939) zachowało się w omawianym księgozbiore 34 druki.

1. Druki XVIII w.

Jak już wspomniano, w zbiorach Biblioteki Seminarium Duchownego w Sandomierzu zachowało się 148 druków XVIII-wiecznych wytoczonych w drukarni jezuickiej i pojezuickiej¹²². Druki te stanowią niemal połowę w ogóle XVIII-wiecznych druków sandomierskich. S. Bednarski przyjmuje, że w drukarni jezuickiej wytoczono 165 druków, czyli przeciętnie 3 rocznie¹²³. E. Smorąg zaś stwierdza, iż liczba ta nie jest zgodna ze stanem faktycznym, K. Estreicher bowiem notuje ponad 240 druków jezuickich czyli przeciętnie 4 druki rocznie¹²⁴, sam podaje chronologiczne zestawienie 254 druków typografii jezuickiej¹²⁵. Obliczenia zaś druków oficyny Jego Królewskiej Mości i Rzeczypospolitej dotąd nie spotkano. Karol Estreicher w części chronologicznej wykazuje ich 45. Liczby sandomierskich druków XVIII wiecznych nie należy uważać za zamkniętą; zwiększą ją zapewne dalsze badania nad dziejami książki polskiej a przede wszystkim szczegółowa interpretacja i analiza dorobku drukarstwa. Dokładne obliczenie druków sandomierskich tego okresu, wydaje się obecnie jeszcze niemożliwe. W zbiorach omawianej biblioteki znajduje się bowiem aż 21 druków oficyny jezuickiej i 8 typografii pojezuickiej nie znanych K. Estreicherowi, podobnie może być w innych księgozbiorach bibliotecznych; wiele też uległo zniszczeniu. Należy także zaznaczyć, iż dwa druki sandomierskie K. Estreicher umieszcza błędnie pod innym rokiem wydania. Są to pozycje: Dominik Bouhours: *Uwagi chrześcijańskie na każdy dzień miesiąca z francuskiego języka na polski przetłumaczone w 1732*¹²⁶; Adrian Miaskowski: *Introductio in universam Aristotelis philosophiam seu dialectica tribus disputationibus explanata 1720*¹²⁷. Druk Jana Morawskiego:

¹²² Zob. szczegółowy wykaz w Aneksie I.

¹²³ Bednarski, dz. cyt., s. 55-56.

¹²⁴ Smorąg, dz. cyt., s. 36, 63-64; por. L. Piechnik, *Seminarium diecezjalne w Sandomierzu (1635-1773)*, „Studia Theologica Varsaviensia”, 8 (1970) nr 2, s. 166 (sygn. 59229).

¹²⁵ Smorąg, dz. cyt., s. 63-64.

¹²⁶ Estreicher (t. 13, s. 297) – umieszcza pod rokiem 1726.

¹²⁷ Estreicher (t. 22, s. 323) – umieszcza pod rokiem 1730.

Palestra pietatis continens documenta sancta vivendi et moriendi, jest nie datowany¹²⁸, Estreicher umieszcza go bez podania roku wydania¹²⁹.

Biorąc pod uwagę w ogóle druki sandomierskie znajdujące się w omawianej bibliotece należy stwierdzić, iż druki XVIII-wieczne stanowią znaczną ich część, bo 32,17%; na druki oficyny jezuickiej przypada 26,95% a pojezuickiej 5,21%.

Książka XVIII w. w zbiorach Biblioteki Seminarium Duchownego w Sandomierzu w większej części to książka polska – wydana w oryginale lub tłumaczona z języka łacińskiego, włoskiego czy francuskiego. Z ogólnej liczby 148 druków oficyny jezuickiej i pojezuickiej 86 książek wytloczono w języku polskim z czego 68 w oryginale a 18 to tłumaczenia na język polski, 11 z łaciny, 4 z włoskiego i 3 z francuskiego. Natomiast 63 druki, to druki odbite w języku łacińskim. Z okresu jezuickiego drukarstwa sandomierskiego zachowało się 53 druki łacińskie i 71 polskich¹³⁰, zaś pojezuickiego 9 druków łacińskich i 15 polskich¹³¹, czyli 42% druków łacińskich i 58% polskich.

Sandomierskie druki XVIII-wieczne można podzielić na kilka grup według takich dziedzin jak: filozofia, teologia, nauki społeczno-polityczne, filologia, literatura piękna, fizyka, przyroda, geografia, historia¹³².

Działalność wydawnicza drukarni jezuickiej i pojezuickiej łączyła się ściśle z pracą szkolną, szczególnie z nauczaniem filozofii i teologii, nic więc dziwnego, że najwięcej druków było z tych dziedzin. Dzieła te były wydawane w języku łacińskim, gdyż ten język był językiem wykładowym w seminarium duchownym tego okresu.

CHRONOLOGICZNE ZESTAWIENIE DRUKÓW
Drukarnia jezuicka (1716-1773)

Rok	Ilość druków			Razem
	łacińskie	polskie		
		oryginalne	tłumaczenia	
1	2	3	4	5
	1			1
1716	1	1		2
1717	1			1
1718	1	1		2
1719	1			1
1720	1			1
1721	2	2		4

¹²⁸ W wykazie druków sandomierskich został wymieniony na początku pod numerem pierwszym.

¹²⁹ Estreicher, t. 22, s. 556.

¹³⁰ Zob. tab.: Chronologiczne zestawienie druków. Drukarnia jezuicka (1716-1773).

¹³¹ Zob. tab.: Chronologiczne zestawienie druków. Drukarnia Jego Królewskiej Mości i Rzeczypospolitej (1774-1798).

¹³² Zob. tab.: Ilościowe zestawienie druków XIII-wiecznych według dziedzin.

1	2	3	4	5
1722	3	1		4
1723		2		2
1724	1			1
1725	2	2		4
1726				
1727	2	2	1	5
1728	2	2		4
1729		2		2
1730	1	1	1	3
1731	1		1	3
1732		3	2	5
1733	2	1		3
1734	2			2
1735				
1736	4		1	5
1737		2	3	5
1738	2			2
1739		1	2	3
1740	1	1		2
1741	2	1		3
1742				
1743				
1744				
1745		2	1	3
1746	2	3		5
1747		3		3
1748	2		2	4
1749		3		3
1750	1			1
1751	1			1
1752	1	2		3
1753	1	1		2
1754	2	1		3
1755		1		1
1756	3	5	1	9
1757	1	2		3
1758		1		1
1759				
1760		2		2
1761				
1762				
1763	1	1		2
1764		2		2
1765	1			1
1766				
1767		1		1
1768	1			1
1770				
1771				
1772	1			1
1773	1			1
	53	56	15	124

CHRONOLOGICZNE ZESTAWIENIE DRUKÓW
Drukarnia Jego Królewskiej Mości i Rzeczypospolitej (1774-1798)

Rok	Ilość druków			Razem
	łacińskie	polskie		
		oryginalne	tłumaczenia	
1744				
1775	1			1
1776	1	3		4
1777		1	2	3
1778				
1779		2		2
1780				
1781	1	1		2
1782	1			1
1783				
1784				
1785	1			1
1786			1	1
1787	1			1
1788	1			1
1789		2		2
1790				
1791				
1792		1		1
1793	1			1
1794				
1795				
1796				
1797				
1798	1	2		2
	9	12	3	24

IŁOŚCIOWE ZESTAWIENIE DRUKÓW XVIII-WIECZYNYCH WEDŁUG DZIEDZIN

	Drukarnia		Razem
	jezuicka	pojezuicka	
Filozofia	5	–	5
Teologia: dogmatyczna	–	2	2
moralna	5	1	6
ascetyczna	46	7	53
liturgiczna	20	2	22
kaznodziejska	26	7	33
hagiograficzna	5	–	5
Druki społeczno-polityczne	1	–	1
Filologia: słowniki	1	–	1
retoryka	2	–	2
Literatura piękna: poezja	3	–	3
mowy okolicznościowe	4	–	4
panegiryki	2	2	4
Fizyka	–	2	2
Przyroda	1	–	1
Geografia	–	1	1
Historia	3	–	3
	124	24	148

Jak wszyscy jezuici podobnie i sandomierscy opowiadali się za filozofią scholastyczną, po tej więc linii szły ich prace drukowane. Wydawali liczne podręczniki filozofii dla młodzieży. Pierwszym drukiem z filozofii, który ukazał się w Sandomierzu w 1720 r. a zachował się w 4 egzemplarzach w zbiorach omawianej biblioteki była obszerna praca Andriana Miaskowskiego: *Introductio in universam Aristotelis philosophiam seu dialectica tribus disputationibus explanata*. W 1722 r. wyłoczono pracę Kazimierza Ostrowskiego *Singulares universae rationalis scientiae controversiae per proposita in tractatibus philosophicis*, zaś w 1731 r. Aleksandra Podlesieckiego: *Connotata antonomastica, ab aliquibus consummatissimis provinciae nostrae philosophis*. W bibliotece nie spotykamy druku z filozofii wyłoczonego w drukarni pojezuickiej.

Dzieła z teologii stanowią najlichnieszą grupę – 121 druków, czyli 81,75% z zachowanej XVIII-wiecznej produkcji typografii sandomierskiej. W skład grupy tej wchodzi literatura dogmatyczna, moralna, ascetyczna, liturgiczna, kaznodziejska i hagiograficzna. Najlichniej reprezentowane są druki teologii ascetycznej¹³³.

W grupie literatury dogmatycznej i moralnej oprócz podręczników dla słuchaczy seminarium, spotkać można obszerne rozprawy i traktaty teologiczne. W zbiorach biblioteki zachował się niewielki druk oficyny pojezuickiej: *Krótkie zebranie chrześcijańskiej nauki*¹³⁴ oraz produkty drukarni jezuickiej: dwutomowy podręcznik teologii moralnej Hermana Busenbauma¹³⁵, poza tym praca Jakuba Bartołta: *Corona decenni explanationi theol. moralis utriusque* z 1728 i 1752 r.

Grupa literatury ascetycznej jest ogromna; w skład jej wchodzi podręczniki ascezy, modlitewniki, zbiory rozmyślań i ćwiczeń duchownych. W księgozbiory biblioteki spotkać można podręczniki do ćwiczeń duchownych pod tytułem: *Pustynia w ray delicyi duchownych zamieniona*¹³⁶, *Hortulus peramoenus suarissimis liliis consitus*¹³⁷, *Flores quotidiani*¹³⁸. Najobszerniejszym zbiorem ćwiczeń jest *Manna duszy albo ćwiczenia się duchowne [...] na każdy dzień roku* Pawła Segneri¹³⁹.

Ogromną ilość wydawnictw o charakterze religijnym stanowiły modlitewniki; drukowane były najczęściej w języku polskim. Druki te docierają do

¹³³ Por. tab.: Ilościowe zestawienie druków XVIII-wiecznych według dziedzin.

¹³⁴ Wyłoczony w 1776 r.

¹³⁵ *Medula theologiae moralis in duos tomulos divisa*, 1753.

¹³⁶ Franciszek Kowalicki, *Pustynia w ray delicyi duchownych zamieniona, fruktem doskonałości zakonnej obfitująca*, 1732.

¹³⁷ *Hortulus [...] seu libellus aureus asceticos [...]*, 1756.

¹³⁸ Gabriel Hevenensi, *Flores quotidiani sive sanctorum castitatis amantium exempla*, 1741.

¹³⁹ W czterech częściach wyłoczonych kolejno w latach 1731, 1732, 1736, 1739.

przeciętnego czytelnika z ludu, służyły mu często jako elementarz w nauce pierwszego czytania.

Wśród grupy modlitewników dużą objętością wyróżnia się książka Albrechta Stawskiego: *Serdeczne do Boga i Matki Jego, świętych patronów westchnienie chrześcijańskiej duszy*¹⁴⁰ oraz opublikowana trzykrotnie książka Tomasza Młodzianowskiego: *Akty przygotowania się na dobrą śmierć*¹⁴¹ a także inne¹⁴².

W zbiorach biblioteki zachowały się nadto drukowane podręczniki rozmyślań¹⁴³, rekolekcyjne ćwiczenia duchowne św. Ignacego Loyoli¹⁴⁴ czy inne¹⁴⁵ a także trzy¹⁴⁶ z sześciu¹⁴⁷ wydań dzieła Tomasza à Kempis: *O naśladowaniu Chrystusa*.

W grupie dzieł liturgicznych wymienić należy: *Ewangelie tak niedzielne iako y wszystkich świąt*¹⁴⁸, *Ewangelie y epistoły*¹⁴⁹, *Martyrologium Kościoła Rzymskiego*¹⁵⁰, *Rituale sacramentorum ac aliarum Ecclesiae ceremoniarum*¹⁵¹ oraz dwie prace Kaspra Družbickiego: *Liturgicae observationes*¹⁵², *Diurnus sacerdotum cibus ad mensam altaris praeiviu seu considerationes de*

¹⁴⁰ Wydana w 1745 r.

¹⁴¹ W latach 1722, 1733, 1758.

¹⁴² Np.: Joachim Benedyktyn Chmielowski, *Bieg roku całego. Na cześć y chwałę Boga w Trojcy jedynejo, Matki Najsświętszej, y wszystk. SS. przepędzony albo modlitwy na wszystkie święta uroczyste y niektóre kościelne od nabożnych obserwowane*, 1755; *Korona niebieska różnemi nabożeństwami na cały rok rozłożonymi*, 1760; *Pobożność chwalebna powagą OO. SS. papieżów zatwierdzona*, 1779; *Początki życia niebieskiego na ziemi przez złączenie się z Bogiem i świętymi*, 1789; *Wieczera Pańska albo nabożeństwo do Najswiętszego Sakramentu w dzień komunii y inszych czasow służące*, 1739, 1752.

¹⁴³ Dwa wydania książki Dominika Bouhoursa, *Uwagi chrześcijańskie na każdy dzień miesiąca*, 1732, 1748; Jana Crasseta, *Uwagi albo rozmyślenia chrześcijańskie nad nacyelniejszymi wyrokami Ewangelii, dla zabawy duszy dane*, 1777; oraz praca Jana Witkowskiego, *Marnotrawny syn, po długim w obcej krainie oddaleniu, do Ojca nawrocony*, 1733.

¹⁴⁴ Adrian Miaskowski, *Expedita salutis via per exercitia spiritualia a S. Patre Ignatio*, 1718; Mikołaj Juśkiewicz, *Szkoła pobożności przez S. Ojca Ignacego, Fundatora Societatis Jesu założona*, 1741; Antoni Swirczyński, *Via celestis sapientiae vestigiis exercitiorum S. P. Ignatii Soc. Jesu Fundatoris*, 1727.

¹⁴⁵ Wojciech Musiałowski, *Azaryasz wierny Tobiaszowi w drodze duchownego ćwiczenia na dni ośm za towarzysza dany*, 1776.

¹⁴⁶ Wytłoczone w r. 1733.

¹⁴⁷ Odbite w latach: 1738, 1745, 1753, 1756, 1759, 1777.

¹⁴⁸ Wydane w 1737 r. – druk nie znany K. Estreicherowi.

¹⁴⁹ Wydane w 1746, 1767 – druki nie notowane w bibliografii polskiej.

¹⁵⁰ Książka wytłoczona w 1747 r.

¹⁵¹ Druk wytłoczony dwukrotnie – zachował się w bibliotece jedynie z 1757 r.

¹⁵² Odbita w 1717 r.

*dignitate munere obligationibus*¹⁵³ a także liczne Officia o Najśw. Maryi Pannie i świętych¹⁵⁴.

Literatura kaznodziejska, w skład której wchodzi zbiory kazań, kazania o poszczególnych świętych czy okolicznościowe z racji pogrzebu, albo innych okazji, jest najliczniejsza po ascetycznej. Zbiory kazań mają dużą objętość, szczególnie Jerzego Dębskiego¹⁵⁵, Piotra Skargi¹⁵⁶. Zachowały się także kazania Franciszka Kowalickiego¹⁵⁷, Macieja Muchowskiego¹⁵⁸, Andrzeja Murczyńskiego¹⁵⁹. Kazania na uroczystości poszczególnych świętych¹⁶⁰, z racji pogrzebu znacznych osób¹⁶¹ i innych okazji¹⁶² stanowią pewną niewielką grupę.

¹⁵³ Wytłoczona w 1733 r.

¹⁵⁴ *Commune sanctorum juxta breviarium romanum Pii V*, 1772; *Officia de sanctissimo Eucharistiae sacramento*, 1741; *Officium albo godziny błogostawionej Panny Maryi*, 1739; *Officia sanctorum propria recensius*, 1736, 1746; *Officia propria patronorum regni Poloniae [...]* Wojciecha Musiałowskiego, 1773; nadto nieznanne druki K. Estreicherowi: *Officium de patrocinio S. Joseph*, 1736; *Officia SS. Patronorum Ordinis Divini Benedicti [...]*, 1736.

¹⁵⁵ *Troiaki pokłon kaznodziejski niedzielny czci y chwale Trojcy Najsświętszey, w trzyletnich kazaniach*, t. 1 z 1729 r., t. 2 z 1732 r.

¹⁵⁶ *Kazania na niedziele całego roku*, t. 1-3, 1792.

¹⁵⁷ *Katedra – kaznodzieie niedzielnego na rok cały...*, 1725 oraz po dwa wydania: *Kaznodzieia odświętne albo kazania doroczne na dni świętych Bożych uroczyste Krolowy wszystkich świętych poświęcone*, 1721, 1725 i *Post stary polski*, 1718, 1721; *Socyzusz kaznodziei odświętne-go*, 1728.

¹⁵⁸ *Kazania na niedziele całego roku*, 1730; *Chwała świętych pańskich uroczysta w kazaniach rocznych*, 1749.

¹⁵⁹ *Kazania przygodne na adwent y passye Chrystusa Pana oraz uroczystości Najs. Matki Jego, zawždy Panny z przydatkiem różnych kazań*, 1753; *Słowo Boże na niedziele całego roku*, 1749, 1756; *Święta kaznodziejskie na cały rok*, 1752, 1764.

¹⁶⁰ Błażej Chmielewski, *Kazanie na pochowanie kości w kościele OO. Reformatorów konwentu sandomierskiego*, 1795; tenże, *Kazanie na pogrzebie wielmożney Agnieszki z Kuczkowskich Jasiński Kapitanowy*, 1798; Jan Fahl, *Kazanie pogrzebowe na pogrzebie J. W. J. Korduli hrabiny z Łochockich Małachowski...*, 1789; Franciszek Koczorowski, *Wielki patryarcha Benedykt święty*, 1734; Melchior Kozłowski, *Sługa nierozzerwany Jezusa dla ludzi po pańsku aktywista wielki Kaietan S. Wyznawca...*, 1737; Jan Kiszczyc, *Ergo w konkluzji uroczystości Chrystusowych męczenników illacyą, kaznodziejską wniesione to iest kazanie na sandomierskich męczenników*, 1760; Tomasz Olszewski, *Mowa kaznodziejska ku większey czci y wystawianiu świętych ogólnie wszystkich*, 1777.

¹⁶¹ Antoni Bieykowski, *Ostatnia usługa kaznodziejska... ostatniemu z domu xiązt... Miuchałowi Serwacemu Korybutowi Wiśniowieckiemu*, 1745, 1746; Wiktor Felker, *Struktura w kontr śmierci Aleksandra na Czyżowie Zaklika Czyżowskiego*, 1762, 1763; Melchior Kozłowski, *Tarcza śmiertelnym impetem nieprzelamana przy solennych exekwiach... Stanisława Bidzińskiego*, 1727; Józef Żarnowski, *Odgłos niebieski za poprzedzonym pobożnemi uczynkami y przykładami obyczajami życiem... Tartłowy...*, 1746, 1747.

¹⁶² Andrzej Murczyński, *Ukanonizowana od Boga szczodroblivość na kościoły, przy*

Z literatury hagiograficznej zachowała się w dwu egzemplarzach praca Antoniego Bonetusa: *Vita B. Joannis Francisci Regis* i w jednym, książka w przekładzie polskim Jana Gzowskiego: *Wieloraka y nawywyższych korona albo konkluzja przy pierwszej B. Jana Franciszka Regis S. L. inauguracji* oraz druk Teresy Stradomskiej, *Suplika podczas beatyfikacji Jana Franciszka Regis zaniesiona*¹⁶³ a także praca Aleksandra Sobieszczańskiego: *Apostoł piński, żarliwością zbawienia dusz ludzkich pałający to iest życie y śmierć świątobliwej pamięci W. X. Jędrzeia Boboli Societatis Jesu* z r. 1745.

Na pograniczu literatury teologicznej i prawnosocjologicznej znajdują się trzy książki poruszające zagadnienia społeczne. Zachowała się w dwu egzemplarzach praca Macieja Laskowskiego: *Idea principium in sapientia coronata Mathiae Carvini* z 1750 r.

W zbiorach biblioteki zachowały się także niezbędne pomoce naukowe i dydaktyczne. Były nimi podręczniki, słowniki i literatura piękna.

Można więc spotkać drugie wydanie podręcznika wymowy Cypriana Soareza: *Compendium rhetoricae* z 1725 r.¹⁶⁴ oraz druk: *Ars metrica sive aves condendorum elegantes versuum* z 1754 r., służący jako podręcznik do nauki wymowy i poezji. Wymowa w Polsce XVIII-wiecznej miała szerokie zastosowanie, nic więc dziwnego, że takie prace były drukowane w oficynie jezuickiej. Z zachowanych należy wymienić mowę poświęconą św. Bernardowi¹⁶⁵ i św. Stanisławowi Kostce¹⁶⁶.

Z grupy słowników zachował się w trzech egzemplarzach słownik polsko-łaciński Grzegorza Knapskiego: *Synonyma seu dictionarium polsko-latinum*¹⁶⁷.

Literatura piękna reprezentowana jest przez poezję. Biblioteka posiada dwa tomiki poezji Józefa Szyszkowskiego¹⁶⁸ oraz barokową poezję religijną

zakładaniu pierwszego kamienia na kościół Farny w Sieniawie, 1747; Jan Starzyński, *Pewna oyczyny obrona w granicach wewnętrznego pokoiu... trybunatu koronnego...*, 1727; Andrzej Sobieszczański, *Fortuna nieba Andrzeia Skarbka prinicyanta*, 1734; Józef Lisikiewicz, *O poświęceniu biskupów, y ich dostoięństwa nad inne wspaniałości kazanie, przy uroczystey konsekracyi na biskupstwo hironieńskie J. W. J. X. Moxey Radoszewskiego*, 1787.

¹⁶³ Druki te wyłoczono w 1716 r.; w tymże roku ukazała się także w oryginale w j. łacińskim praca J. Gzowskiego: *Multiplex corona sive conclusio ad Joannem Fr. Regis inauguratiorem*.

¹⁶⁴ Pierwsze wydanie ukazało się 4 lata wcześniej czyli w 1721 r.

¹⁶⁵ Benedykt K o z ł o w s k i, *Favus distillans in labiis lac et mel sub lingua Melliflui Doctoris Divinissimi Bernardi... benevolentiae... Edmundi de Rzezawy Rzezawski*, 1721.

¹⁶⁶ Jan G u t (Gutkowski), *Phosphorus Poloniae novolucis suae artu [...] sive S. Stanislaus Kostka*, 1727.

¹⁶⁷ Wydanie drugie z 1756 r.; było już wydanie wcześniejsze z 1734 r. a także później ukazało się trzecie, odbite w 1783 r. w drukarni pojezuickiej.

¹⁶⁸ Pierwszy druk z 1748 r. to: *Promptuarium eruditionum poeticarum, ex classicis authoribus, cum suis quantitibus depromptarum*; drugi zaś z 1754 r.: *Argutiae poeticae seu epigrammata*.

Antoniego Deslionsa wydaną pierwszy raz w 1727 r. w przekładzie Franciszka Manieckiego¹⁶⁹.

Nauki przyrodnicze reprezentuje dość obszerna praca Gabriela Rzączyńskiego: *Historia naturalis curiosa regni Poloniae, Magni Ducatus Lituaniae* wydana w 1721 r. zaś fizykę księga pierwsza dzieła Józefa Lisikiewicza: *Fizyka czyli wiadomość natury y skutków w rzeczy pod zmysły podpadających w szkołach wojewódzkich sandomierskich uczącym się w oyczystym ięzyku iak naykrócey wyłożona*¹⁷⁰ oraz księga druga o tytule: *Wiadomości natury y skutkow rzeczy pod zmysły podpadających, czyli fizyki xięga druga na widok publiczny podana*¹⁷¹.

Natomiast historię reprezentuje dwukrotnie wydany¹⁷² podręcznik Jana Dominika Musantiusa: *Fax chronologica ad omnigenam historiam et dilucidum eiusdem compendium ab orbe condito ad annum Christ 1712*¹⁷³ oraz książka Mikołaja Sanderera: *Historia o schizmie albo obszczepieństwie angielskim, początku, y dalszym iey szerzeniu [...]* wydana z przydaniem od Edwarda Ristona, drukowana w Kolnie łańciskim ięzykiem roku 1585, na polski ięzyk wytłumaczona [...] roku 1744¹⁷⁴.

2. Druki XIX i XX-wieczne

Jak już wyżej zaznaczono Biblioteka Seminarium Duchownego w Sandomierzu w swoich zbiorach posiada 312 druki sandomierskie XIX i XX w.¹⁷⁵. Jeden druk z końca XIX w.¹⁷⁶ i 311 z pierwszej połowy XX w. do 1939 r. Jaka to część w ogóle produkcji oficyn sandomierskich tego okresu, trudno dziś określić i jednoznacznie podać. Dotąd bowiem nie można nigdzie spotkać szczegółowej ich inwentaryzacji. Praca taka stoi przed badaczem i wymaga specjalnych poszukiwań.

Wytwory typografii sandomierskiej XIX i XX w. można podzielić na druki zwarte i ciągłe.

¹⁶⁹ *Punkt honoru Krolowy nieba y ziemie Nayświętszey Maryi... ojczystą muzą oddany* – są to elegie w trzech księgach.

¹⁷⁰ Księga pierwsza wydana w 1779 r. przez oficynę pojezuicką.

¹⁷¹ Księga druga wytfoczona w 1781 r.

¹⁷² W 1724 i 1748 r.

¹⁷³ Jest to historia powszechna podzielona na cztery części.

¹⁷⁴ Wydana w oficynie jezuickiej w 1748 r.

¹⁷⁵ Do liczby druków wliczono jedynie druki zwarte i tytuły (nie zliczono numerów) czasopism. Zob. tabele: Chronologiczne zestawienie druków, Drukarnia Wojciecha i Mariana Byrzyńskiego (1886-1919); Drukarnia Leona Minca (1903-1942); Diecezjalny Zakład Graficzno-Drukarski (1919-1939); Drukarnia „Nowoczesna” (1927-1939).

¹⁷⁶ *Pacierz i katechizm parafialny*, 1897 – odbity w drukarni Wojciecha Byrzyńskiego.

a. Druki zwarte

W Bibliotece Seminarium Duchownego zachowało się 162 druki zwarte XIX i XX-wiecznych odbitych w Sandomierzu w drukarni Wojciecha i Mariana Byrzyńskiego (30)¹⁷⁷, Leona Minca (3), Diecezjalnego Zakładu Graficzno-Drukarskiego (103) i „Nowoczesnej” Czesława Cyrklera (26). Największą więc grupę stanowią książki wytłoczone w Diecezjalnym Zakładzie Graficzno-Drukarskim, bo 63,58%.

Druki te nie mają zaznaczonego nakładu, na niektórych z nich można tylko spotkać pieczętkę Starostwa Sandomierskiego z podaniem nakładu. Do takich druków należą prace Jana Kwiatkowskiego: *Kiedy spodziewać się należy wzebrań Wisły* – nakład 1000 egz.¹⁷⁸ i *Zamek wśród koryta Wisły pod Zawichostem*, gdzie podano nakład 300 egz.¹⁷⁹; przy zbiorowej publikacji pt.: *Sandomierskie. Wydawnictwo jubileuszowe Powszechnego Uniwersytetu Regionalnego im. Stanisława Konarskiego Z.N.P., pod red. Wacława Skarbmira Laskowskiego*¹⁸⁰ nakład był 500 egz. Druki te odbite zostały w Drukarni „Nowoczesnej”. Innych zaś druków wytłoczonych w Diecezjalnym Zakładzie Graficzno-Drukarskim takich jak praca: *Jana Kwiatkowskiego, Sprawozdanie z działalności Towarzystwa Biblioteki Publicznej im. Jana Długosza w Sandomierzu*¹⁸¹ nakład wynosił 500 egz.: *Edwarda Górskiego, Księga psalmów*¹⁸² – 1000 egz.; *Wacława Skarbmira Laskowskiego, Słownik krajoznawczy miejscowości powiatu sandomierskiego*¹⁸³ – nakład 1500 egz.; *Edwarda Górskiego i Zygmunta Wolskiego, Anarchiczne tendencje Badaczy Pisma Świętego*¹⁸⁴ – 1000 egz.; oraz tych samych autorów praca: *Błędnowiercze i anarchistyczne nauki Badaczy Pisma świętego*¹⁸⁵ – podano nakład 2000 egz.

CHRONOLOGICZNE ZESTAWIENIE DRUKÓW
Drukarnia Wojciecha i Mariana Byrzyńskiego (1886-1919)

Rok	Druki zwarte	Czasopisma		Razem
	polskie	tytułów	numerów	
1	2	3	4	5
1897	1			1
1898				

¹⁷⁷ Drukarnię Wojciecha (ojca) i Mariana (syna) Byrzyńskiego traktujemy łącznie.

¹⁷⁸ Odbity w 1930 r.

¹⁷⁹ Wytłoczony w 1935 r.

¹⁸⁰ Praca została wydana po 1933 r.

¹⁸¹ Opublikowanej w 1931 r.

¹⁸² Wydany w 1930 r.

¹⁸³ Odbitym w 1929 r.

¹⁸⁴ Wytłoczony w 1932 r.

¹⁸⁵ Opublikowanym w 1933 r.

1	2	3	4	5
1899				
1900				
1901				
1902				
1903				
1904				
1905	1			1
1906				
1907				
1908	1	2	13	3
1909	1	3	13	4
1910	1	3	13	4
1911	1	4	13	5
1912	1	3	13	4
1913	3	3	13	6
1914		5	37	5
1915		3	14	3
1916	3	1	12	4
1917	9	3	24	12
1918	7	2	18	9
1919	1	2	8	3
	30	34		64

CHRONOLOGICZNE ZESTAWIENIE DRUKÓW
Drukarnia Leona Minca (1903-1942)

Rok	Druki zwarte	Czasopisma		Razem
	polskie	tytułów	numerów	
1	2	3	4	5
1903				
1904	1			1
1905				
1906				
1907				
1908				
1909				
1910				
1911	1			1
1912		1		1
1913				
1914				
1915				
1916				
1917				
1918				
1919				
1920				
1921				
1922				
1923				
1924	1			1

1	2	3	4	5
1925		1	1	1
1926				
1927				
1928				
1929				
1930				
1931				
1932				
1933				
1934				
1935				
1936				
1937				
1938				
1939				
	3	2		5

CHRONOLOGICZNE ZESTAWIENIE DRUKÓW
Diecezjalny Zakład Graficzno-Drukarski (1919-1939)

Rok	Druki zwarte			Czasopisma		Razem
	polskie		łacińskie	tytułów	numerów	
	oryg.	tłumaczenia				
1919	7			2	7	9
1920	6			3	14	9
1921	4	1		5	15	9
1922	4			5	16	9
1923	3		1	3	14	7
1924	4			6	17	10
1925	2			3	19	5
1926	2		1	4	15	7
1927	5	1		4	15	10
1928	1	1		5	16	7
1929	4	1		5	16	10
1930	4			4	15	8
1931	5	1	1	5	24	12
1932	4			8	92	12
1933	4			6	104	10
1934	6			9	114	15
1935	3			6	102	9
1936	7			6	79	13
1937	7			5	78	12
1938	6			7	91	13
1939	7			5	57	12
	95	5	3	106		209

CHRONOLOGICZNE ZESTAWIENIE DRUKÓW
Drukarnia „Nowoczesna” (1927-1939)

Rok	Druki zwarte			Czasopisma		Razem
	polskie		łacińskie	tytułów	numerów	
	oryg.	tłumaczenia				
1927						
1928	2			1	1	3
1929	4	1		1	1	6
1930	4	1				5
1931	2		1			3
1932	2					2
1933	5			1		6
1934						
1935	1			1		2
1936				1		1
1937	2					2
1938	1			2		3
1939				1		1
	23	2	1	8		34

Działalność wydawnicza oficyn sandomierskich łączyła się ściśle z życiem miasta. Dzieła były wydawane w przeważającej części w języku polskim czy to w oryginale czy w tłumaczeniu¹⁸⁶. Jedynie trzy druki odbito w Diecezjalnym Zakładzie Graficzno-Drukarskim¹⁸⁷ i jeden w Drukarni „Nowoczesnej”¹⁸⁸ w języku łacińskim.

Produkcję sandomierskiej typografii XIX i XX w., która zachowała się w omawianej bibliotece można podzielić na kilka grup według takich dziedzin jak: filozofia, teologia, literatura, geografia, historia¹⁸⁹.

Dział filozofii reprezentowany jest przez 3 egzemplarze książki: Władysława Gąsiorowskiego: *Historia filozofii*, wytłoczonej w Drukarni „Nowoczesnej” Czesława Cyrklera w 1928 r.

¹⁸⁶ Oto pozycje wydane jako tłumaczenie: Prosper Guéranger, *Rok liturgiczny*, w przejrzanym przekładzie polskim wydali St[efan] Świątlicki i H[enryk] Nowacki, t. 1-4, wydane kolejno w latach 1927, 1928, 1929, 1931; Konstanty Holl, *Ścieżki młodości wielkich mężów*, tłum. i oprac. dokonał Franciszek Kaba, seria I-II, 1929; Józef Walter, *Kapłan katolicki w osobistym życiu i duszpasterskiej działalności*, tłum. i dopiskami uzupełnił Paweł Kubicki, t. 1-2, 1930; *Nawrócenie Maryi Alfonsa Ratisbonna*, przeł. z franc. i wydał Ignacy Wróblewski, 1922.

¹⁸⁷ *Prima synodus dioecisana sandomiriensis sub excellentissimo domino Mariano Ryx episcopo sandomiriensi, Sandomiriae in ecclesia cathedrali Nativitatis B. M. V.*, 1923; *Preces matulinae ac respertinae alumnorum seminarii sandomiriensis*, 1926; *Statuta illustrissimi capituli cathedralis sandomiriensis*, 1931.

¹⁸⁸ *Statuta venerabilis capituli in aignis collegiate ecclesiae opatoviensis*, 1931.

¹⁸⁹ Zob. tab.: Ilościowe zestawienie druków XIX i XX w. według dziedzin.

Druki o charakterze religijnym stanowią najliczniejszą grupę, która wynosi 68,64% wszystkich produktów typografii sandomierskiej XIX i XX w. znajdujących się w zbiorach omawianej biblioteki.

W skład tej grupy wchodzi książki z historii Kościoła, teologii biblijnej, dogmatycznej, moralnej, ascetycznej, liturgicznej, pastoralnej, kaznodziejskiej, katechetycznej i hagiograficznej.

Literatura z dziedziny historii Kościoła jest najobszerniejsza, obejmuje 56 druków, co stanowi aż 50,45% wszystkich XX-wiecznych druków sandomierskich o charakterze religijnym znajdujących się w Bibliotece Seminarium Duchownego w Sandomierzu¹⁹⁰. Druki te w przeważnej części (44) odbito w Diecezjalnym Zakładzie Graficzno-Drukarskim¹⁹¹. W pierwszym rzędzie należy wymienić prace Pawła Kubickiego: *Spoteczna działalność Kościoła w Polsce i martyrologium rzymsko-katolickiego duchowieństwa oraz wiernych pod zaborami pruskim i rosyjskim*¹⁹², *Bojownicy kapłani za sprawę Kościoła i ojczyzny w latach 1861-1915*¹⁹³, *Dwa odczyty*¹⁹⁴.

Na uwagę zasługują także monografie kilku miejscowości i parafii. Wawrzyniec Kukliński swoją pracę poświęcił miastu Klimontów¹⁹⁵, Stanisław Chmielnicki parafii Olbierzowice¹⁹⁶, Aleksander Bastrzykowski parafii Góry Wysokie Sandomierskie¹⁹⁷, Wawrzyniec Siek miastu i parafii Staszów¹⁹⁸.

Odrębną grupę pism w ramach historii Kościoła, stanowią druki o charakterze urzędowym, administracyjnym Kościoła lokalnego, sandomierskiego. W zbiorach biblioteki zachował się między innymi list pasterski bpa Włodzimierza Jasińskiego z 1930 r. z okazji objęcia przez niego rządów diecezji

¹⁹⁰ Por. tab.: Ilościowe zestawienie druków XIX i XX w. według dziedzin.

¹⁹¹ Wprawdzie z liczby 27, dwie prace Pawła Kubickiego (*Antoni Ksawery Sotkiewicz biskup sandomierski 1926-1901. Zarys monograficzny*), 1931; *Augustyn Łosiński biskup kielecki. Krótki zarys monograficzny*, 1939) nie mają zaznaczonej drukarni, ale badanie czcionki i układ wskazują na Diecezjalny Zakład Graficzno-Drukarski. Przyjmujemy więc, że tam zostały wytoczone.

¹⁹² Odbita w 1930 r. – biblioteka posiada ją w pięciu egzemplarzach.

¹⁹³ Praca ukazała się w trzech częściach w latach 1933, 1936, 1938, 1939 – w księgozbiorze biblioteki jest w trzech egzemplarzach.

¹⁹⁴ Opublikowane w 1936 r. – w bibliotece jest w dwu egzemplarzach.

¹⁹⁵ *Miasto prywatne Klimontów i jego kościoły. Na podstawie źródeł miejscowych oprac. ...*, 1910 – książkę odbito w oficynie W. Byrzyńskiego.

¹⁹⁶ *Wieś i parafia Olbierzowice*, 1929 – druk wydano w Drukarni „Nowoczesnej” – biblioteka posiada go w dwu egzemplarzach.

¹⁹⁷ *Monografia historyczna parafii Góry Wysokie Sandomierskie*, 1936 – odbito w Diecezjalnym Zakładzie Graficzno-Drukarskim – w bibliotece znajduje się w dwu egzemplarzach.

¹⁹⁸ *Opis historyczny miasta i parafii Staszów*, 1937 – opublikowano w Diecezjalnym Zakładzie Graficzno-Drukarskim.

sandomierskiej, i bpa Jana Lorka z 1936 r.¹⁹⁹, kilka regulaminów²⁰⁰ i statutów²⁰¹. Nadto spotkać można książki: *Katalog organistów spełniających obowiązki przy kościołach diecezji sandomierskiej w r. 1934/35*²⁰², Józef Baran, *Przepisy o postępowaniu w sprawie o nieważność małżeństwa na podstawie instrukcji wydanej przez Kongregację dla Sakramentów dnia 15 sierpnia 1936 r.*²⁰³

**IŁOŚCIOWE ZESTAWIENIE DRUKÓW XIX I XX W.
WEDŁUG DZIEDZIN**

	Druk Byrzyński	L. Mincel	Diec. Zakł. Graf.-Druk.	Nowoczesna	Razem
Filozofia	–	–	–	–	1
Teologia: historia Kościoła	5	–	44	7	56
biblijna	1	–	1	–	2
dogmatyczna	–	–	1	–	1
moralna	1	–	–	1	2
ascetyczna	4	–	12	–	16
liturgiczna	–	–	8	–	8
pastoralna	2	–	7	1	10
kaznodziejska	2	–	6	1	8
katechetyczna	2	1	3	–	6
hagiograficzna	–	–	2	–	2
Literatura: historia	1	–	–	–	2
powieść	–	–	1	–	1
dramat	1	–	1	1	3
Geografia	2	–	15	9	16
Historia	9	2	11	6	28
	30	3	103	26	162

Oprócz omówionych wyżej druków, należy jeszcze wspomnieć o pracach dotyczących sekt religijnych lat trzydziestych, tak bardzo na czasie dla ówczesnej historii Kościoła w Polsce. Tu wymienić należy prace Stefana Grelewskie-

¹⁹⁹ Na druku nie podano drukarni, ale czcionka i układ wskazują na Diecezjalny Zakład Graficzno-Drukarski.

²⁰⁰ *Regulamin i instrukcja dla sądu biskupiego sandomierskiego*, 1933 – druk w pięciu egzemplarzach w bibliotece; *Regulamin seminarium duchownego rz. katolickiego w Sandomierzu (Zwierchność seminaryjna)*, 1926 – w trzech egzemplarzach; *Regulamin dla organistów diecezji sandomierskiej*, 1919 – w dwu egzemplarzach; *Regulamin diecezjalny dla spraw organistowskich*, 1931.

²⁰¹ *Statut Spółdzielni: Diecezjalny Zakład Graficzno-Drukarski w Sandomierzu*, 1924; *Statuta venerabilis capituli insignis collegiatae ecclesiae opatoviensis*, 1931; *Statut Towarzystwa Wzajemnej Pomocy Rzym.-Kat. kapłanów diecezji sandomierskiej z siedzibą w Sandomierzu*, 1932; *Statut fundacji „Instytut Św. Ducha” w Sandomierzu*, 1937; *Statut Stowarzyszenia społeczno-dobroczynnego pod nazwą: Towarzystwo Wzajemnej Pomocy Rzymsko-Katolickich Kapłanów Diecezji Sandomierskiej*, 1939.

²⁰² Książkę odbito w 1936 r.

²⁰³ Wytłoczono w 1938 r. – biblioteka posiada trzy egzemplarze.

go: *Kościół narodowy w Polsce, jego zasady, organizacja i rozwój*²⁰⁴, *Sekty religijne w Polsce współczesnej*²⁰⁵, *Wyznania protestanckie w Polsce współczesnej*²⁰⁶ oraz dzieła Edwarda Górskiego i Zygmunta Wolskiego: *Anarchistyczne tendencje badaczy Pisma świętego*²⁰⁷, *Błędnowiercze i anarchistyczne nauki badaczy Pisma świętego*²⁰⁸. Wszystkie te druki odbito w Diecezjalnym Zakładzie Graficzno-Drukarskim.

Do grupy teologii biblijnej zaliczyć należy dwukrotnie wydany komentarz do księgi psalmów. Pierwsze wydanie ukazało się w drukarni Mariana Byrzyńskiego w 1916 r.²⁰⁹, drugie zaś w 1930 r. w Diecezjalnym Zakładzie Graficzno-Drukarskim²¹⁰.

Teologię dogmatyczną reprezentuje w dwu egzemplarzach niewielka praca ks. Edwarda Górskiego: *Chrystus-Król w teologii katolickiej*, opublikowana w Diecezjalnym Zakładzie Graficzno-Drukarskim w 1927 r. a moralną książka Marii Skorupskiej, *O dobroczynności słów kilka*²¹¹ oraz broszurka W. R.: *Miłości więcej miłości*²¹².

Grupa literatury ascetycznej składa się z 14 druków; jest reprezentowana jedynie przez modlitewniki typografii Byrzyńskiego i Diecezjalnego Zakładu Graficzno-Drukarskiego. Na uwagę zasługuje modlitewnik Stefana Świetlickiego: *Weź mnie z sobą na Mszę św.*²¹³ oraz *Porządek nabożeństw dodatkowych w diecezji sandomierskiej*²¹⁴. Oba druki odbite w Diecezjalnym Zakładzie Graficzno-Drukarskim.

W skład działu druków liturgicznych wchodzi odbite w Diecezjalnym Zakładzie Graficzno-Drukarskim 4 prace Stefana Świetlickiego²¹⁵ oraz tłumaczenie czterotomowej książki Doma Prospera Guerangera: *Rok liturgiczny*²¹⁶.

²⁰⁴ Opublikowano wydanie drugie w 1936 r. – w zbiorach biblioteki w dwu egzemplarzach.

²⁰⁵ Odbito w 1937 r.

²⁰⁶ Pierwsze wydanie z 1935 r. i drugie z 1937.

²⁰⁷ Wytłoczono w 1932 r. – biblioteka posiada je w trzech egzemplarzach.

²⁰⁸ Ukazało się w 1933 r.

²⁰⁹ Edward G ó r s k i, *Wykład Psalterza Dawidowego*.

²¹⁰ Edward G ó r s k i, *Księga psalmów. Tekst i komentarz*, wyd. drugie.

²¹¹ Opublikowane w 1908 r. w Drukarni Wojciecha Byrzyńskiego.

²¹² Wytłoczone w 1929 r. w Drukarni „Nowoczesnej”.

²¹³ Wydany w 1928 r.

²¹⁴ Wytłoczony w 1939 r.

²¹⁵ Oto ich tytuły: *Przepisy obowiązujące w sprawie śpiewów podczas Mszy św. i niesporów*, 1926; *Czy możliwą i wskazaną jest rzeczą szerzyć wśród wiernych chorał gregoriański*, 1927; *Ustawa prawomocna w muzyce kościelnej*, 1927; *Liturgia w świetle teologii*, 1929.

²¹⁶ Odbite kolejno w latach: 1927, 1928, 1929, 1931.

Grupę druków z teologii pastoralnej stanowią pomoce duszpasterskie. Na uwagę zasługują druki: *List kapłana katolickiego do ludu polskiego*²¹⁷, *Pamiętka dla moich parafian*²¹⁸, *Myśli starego proboszcza*²¹⁹ oraz tłumaczenie z niemieckiego dwutomowej książki Józefa Waltera: *Kapłan katolicki w osobistym życiu i duszpasterskiej działalności*²²⁰.

Literatura kaznodziejska, w skład której wchodzi zbiory kazań²²¹, kazania o poszczególnych świętych²²² czy okolicznościowe z racji pogrzebu²²³ oraz praca metodologiczna z homiletyki²²⁴ zamyka się w liczbie 8 druków odbitych w większości w Diecezjalnym Zakładzie Graficzno-Drukarskim. Szczególnie warto wspomnieć o takich pracach jak Pawła Kubickiego: *Żywe słowo na ambonie i poza amboną*²²⁵, Henryka Haducha, *Kazania wygłoszone na synodzie sandomierskim*²²⁶, *Mowy żałobne ku uczczeniu pamięci ś. p. Henryka Sienkiewicza przez kapłanów diecezji sandomierskiej*²²⁷.

Z literatury katechetycznej w zbiorach biblioteki zachowały się trzy dzieła Wacława Kosińskiego: *Dydaktyka*²²⁸, *Metodyka nauczania religii czyli katechetyka*²²⁹ oraz *O katechizacji dzieci jako najważniejszym zadaniu duszpaster-*

²¹⁷ Ksiądz Hieronim, *List kapłana katolickiego do ludu polskiego*, 1905 – wytłoczono w drukarni W. Byrzyńskiego.

²¹⁸ Antoni Kasprzycki, *Pamiętka dla moich parafian*, 1929 – odbito w Diecezjalnym Zakładzie Graficzno-Drukarskim.

²¹⁹ Antoni Kasprzycki, *Myśli starego proboszcza*, 1934 – wydano w Diecezjalnym Zakładzie Graficzno-Drukarskim.

²²⁰ Tłumaczył i dopiskami uzupełnił Paweł Kubicki, 1930 – wytłoczono w Drukarni „Nowoczesnej”.

²²¹ Np. Szymon Pióro, *Przemówienia okolicznościowe. Pamiętka jubileuszowa pięćdziesięciolecia kapłaństwa*, 1937.

²²² Antoni Rewera, *Nauka na uroczystość św. Szczepana pierwszego męczennika*, 1919.

²²³ Kazimierz Sypułski, *Mowa żałobna wypowiedziana przy zwłokach ś. p. ks. Mieczysława Radomskiego kanonika hon. sandomierskiego, dziekana i proboszcza opoczyńskiego dnia 18 grudnia 1916 r.*, 1917 – druk odbity w drukarni M. Byrzyńskiego; Szymon Pióro, *Kazania pogrzebowe. Pamiętka jubileuszowa pięćdziesięciolecia kapłaństwa*, 1937.

²²⁴ Wacław Kosiński, *Technika głoszenia kazań*, 1920.

²²⁵ Opublikowano w 1937 r.

²²⁶ Wydano w 1924 r.

²²⁷ Wytłoczono w 1917 r. w oficynie M. Byrzyńskiego. Druk ten zawiera osiem mów ku uczczeniu pamięci Henryka Sienkiewicza wygłoszonych w 1916 i 1917 r. w następujących parafiach: w Bzinie, Szydłowcu, Magnuszewie, Kozienicach, Zawichoście, Radomiu, Sandomierzu (katedrze), Iłży.

²²⁸ Wydanie pierwsze 1917 odbite w drukarni M. Byrzyńskiego. Wydanie drugie opublikowane w 1924 r. w Diecezjalnym Zakładzie Graficzno-Drukarskim – w zbiorach biblioteki zachowało się w dwu egzemplarzach.

²²⁹ Książka ukazała się w 1929 r. wydana przez Diecezjalny Zakład Graficzno-Drukarski.

stwa²³⁰; nadto prace: Antoni Jaworski, *Mój sposób wykładania katechizmu dzieciom*²³¹, *Krótki wykład najgłówniejszych prawd wiary, zasad moralności*²³².

Hagiografię reprezentują zaledwie 2 druki wydane przez Diecezjalny Zakład Graficzno-Drukarski. Oto ich tytuły: *Życie i męczeństwo błogosławionego Andrzeja Boboli i prorocтва o Polsce*²³³. *Krótką wiadomość o świętobliwej Teresie Izabelli Morstinównie*²³⁴.

W zbiorach biblioteki zachowały się także dzieła z literatury. Na uwagę zasługuje opublikowany odczyt Aleksandra Patkowskiego wygłoszony na obchodzie żalobnym urządzonej staraniem Obwodowego Komitetu Ratunkowego w Sandomierzu w dniu 17 grudnia 1916 r.²³⁵ a także powieść historyczno-ludowa w trzech aktach Ignacego Rzuczkowskiego²³⁶. Poza tym biblioteka posiada trzy obrazy sceniczne o tytułach: *Przędza*²³⁷, *Św. Stanisław Kostka*²³⁸, *Dożynki sandomierskie*²³⁹.

W omawianym księgozbiorniku można też spotkać dość liczne prace z dziedziny geografii. W większości dotyczą one Sandomierza i Ziemi Sandomierskiej. Kilka z nich warto tu wymienić. Wacław Skarbimir Laskowski w 1929 r. w Diecezjalnym Zakładzie Graficzno-Drukarskim opublikował: *Słownik krajoznawczy miejscowości powiatu sandomierskiego*²⁴⁰ zaś w 1933 pod jego red. ukazała się praca zbiorowa: *Sandomierskie – odbita w Drukarni „Nowoczesnej”*²⁴¹. Jan Samsonowicz wydał w Diecezjalnym Zakładzie Graficzno-Drukarskim broszurkę o dziejach geologicznych Ziemi Sandomierskiej²⁴², a Józef

²³⁰ Wytłoczone w 1926 r. w oficynie M. Byrzyńskiego.

²³¹ Druk odbity w 1925 r. w Diecezjalnym Zakładzie Graficzno-Drukarskim.

²³² Opublikowany w 1904 r. przez Drukarnię L. Minca

²³³ Autorem tego druku był Bolesław Sperski. Opublikowano go w 1920 r.

²³⁴ Broszurkę napisał Antoni Rewera i wydał w 1939 r.

²³⁵ Aleksander Patkowski, *Umysłowość i artyzm Henryka Sienkiewicza*, 1917 – druk odbito w oficynie M. Byrzyńskiego.

²³⁶ *Starsi i młodszy bracia Polacy w obronie swej macierzy. Powieść historyczno-obyczajowa w 3-ach aktach*, 1930 – wytłoczono w Diecezjalnym Zakładzie Graficzno-Drukarskim.

²³⁷ W. K. Przędza, *Obraz sceniczny w jednej odsonie*, 1917 – drukarnia M. Byrzyńskiego.

²³⁸ Jan Wiśniewski, *Św. Stanisław Kostka. Utwór sceniczny w czterech aktach*, 1921 – wydano w Diecezjalnym Zakładzie Graficzno-Drukarskim.

²³⁹ Kazimierz Koszarski, *Dożynki sandomierskie. Grane 29 czerwca 1925 roku w teatrze szkolnym na P. W. K. w Poznaniu*, 1930 – odbito w drukarni „Nowoczesnej”.

²⁴⁰ Biblioteka posiada druk w trzech egzemplarzach.

²⁴¹ *Sandomierskie. Wydawnictwo jubileuszowe Powszechnego Uniwersytetu Regionalnego im. Stanisława Konarskiego Z. N. P.*, pod red. Wacława Skarbimira Laskowskiego.

²⁴² *Dzieje geologiczne Ziemi Sandomierskiej*, 1920.

Pietraszewski trzy przewodniki po Sandomierzu²⁴³ i broszurkę widoków piórkowych Sandomierza²⁴⁴.

Osobną grupę stanowią dość liczne druki z dziedziny historii. Jest ich bowiem aż 28. Większość z nich, bo 11 została odbita w Diecezjalnym Zakładzie Graficzno-Drukarskim.

Na szczególną uwagę zasługuje praca Seweryna Bielskiego: *Z dawnych dziejów Polski*²⁴⁵ oraz dwukrotne wydanie książki Wacława Kosińskiego: *Zwyczaje towarzyskie w dawnej Polsce*²⁴⁶ a także Wawrzyńca Sieka: *Zwyczaje i przesady ziemi opoczyńskiej sprzed 50-ciu laty*²⁴⁷ i Mariana Tadeusza Trojana: *Dzieje sądownictwa wielkiego Opatowa*²⁴⁸.

Nadto nie można zapomnieć o kilku produktach typografii M. Byrzyńskiego, związanych z obchodzonymi rocznicami²⁴⁹ i niewielkich drukach poświęconych wybitnym osobom²⁵⁰.

b. Druki ciągłe

Produkcja typograficzna sandomierskich drukarni pierwszej połowy XX w. nie ograniczała się jedynie do druków zwartych. Już w pierwszym dziesięcioleciu zaczęto wydawać druki periodyczne. Ślad tego mamy w produktach oficyn miasta Sandomierza znajdujących się w zbiorach biblioteki miejscowego seminarium duchownego. W księgozbiornie biblioteki spotykamy 29 tytułów czasopism²⁵¹, łącznie 150 roczników²⁵² wytoczonych przez typografię sando-

²⁴³ *Przewodnik po Sandomierzu i okolicy*, 1919 – Diecezjalny Zakład Graficzno-Drukarski; *Ilustrowany przewodnik po Sandomierzu i okolicy z planem miasta*, 1930; *Sandomierz. Przewodnik po mieście*, 1938 – dwa ostatnie druki odbito w Drukarni „Nowoczesnej”.

²⁴⁴ *Sandomierz. 10 widoków piórkowych Józefa Pietrasieńskiego*, 1929 – Drukarnia „Nowoczesna”.

²⁴⁵ Odbita w 1934 r. – biblioteka posiada ją w dwu egzemplarzach.

²⁴⁶ Pierwsze wydanie wyszło spod pras oficyny M. Byrzyńskiego w 1918 r. a drugie Diecezjalnego Zakładu Graficzno-Drukarskiego w 1921 r.

²⁴⁷ Opublikowane w 1939 przez Diecezjalny Zakład Graficzno-Drukarski.

²⁴⁸ Druk wytoczono w 1938 r. w Diecezjalnym Zakładzie Graficzno-Drukarskim – biblioteka posiada go w trzech egzemplarzach.

²⁴⁹ Antoni Rewera, *Pamiętka 1-go obchodu Konstytucji 3-go Maja w Sandomierzu*, 1917; Andrzej Wyrzykowski, *Pamiętka obchodu 126 rocznicy Konstytucji 3-go Maja w Sandomierzu*, 1917; Antoni Rewera, *Pamiętka stoletniej rocznicy śmierci Tadeusza Kościuszki*, 1917; Jan Chodałowski, *Tadeusz Kościuszko a Książę Józef Poniatowski (Odczyt na rzecz szkół chęłmskich wygłoszony w Sandomierzu dnia 21 lipca 1918 r.)*, 1918.

²⁵⁰ [Paweł Kubicki], *Bohdan Jasiński. Dzielny zwycięzca samego siebie (1807/8-1840)*, oprac. Franciszek Kabe, 1928; [Paweł Kubicki], *Stanisław Tarnowski*, oprac. Franciszek Kabe, 1929 – oba druki wytoczono w Drukarni „Nowoczesnej”.

²⁵¹ Zob. Aneks III: Wykaz czasopism sandomierskich znajdujących się w Bibliotece Seminarium Duchownego w Sandomierzu.

²⁵² Za rocznik przyjmujemy nawet jeden numer danego roku.

mierską. Czasopisma te wydawane były przeważnie w języku polskim, jedynie „Ordo divini officii” i „Catalogus ecclesiarum et cleri” do 1931 r. włącznie, ukazywały się w języku łacińskim.

Najstarsze czasopisma w zbiorach biblioteki to „Sprawozdania z Działalności Towarzystwa Straży Ogniowej Ochotniczej w Sandomierzu” za rok 1907 a wydane w 1908 i pierwszy rocznik „Kroniki Diecezji Sandomierskiej” z 1908 r. Oba odbite zostały w oficynie W. Byrzyńskiego.

Czasopisma sandomierskie można podzielić na dwie zasadnicze grupy. Pierwszą, w skład której wchodzi 11 czasopism o charakterze religijnym i religijno-społecznym i drugą, którą reprezentuje 18 tytułów czasopism o charakterze społecznym, dotyczących życia miasta Sandomierza i Ziemi Sandomierskiej.

Do grupy druków ciągłych o charakterze religijnym i religijno-społecznym, które zachowały się w zbiorach, zaliczyć należy czasopisma o profilu urzędowym wydawanych przez kurię biskupią w Sandomierzu oraz te, których problematyka dotyczyła prawd wiary, jej obrony, pracy duszpasterskiej i apostołskiej, życia katolickiego a także wiadomości z działalności Kościoła.

Do działu o profilu urzędowym zaliczyć należy przede wszystkim osiemnaście roczników czasopisma „Catalogus ecclesiarum et cleri, saecularis ac regularis, Dioecesis Sandomiriensis”²⁵³ z lat 1919 do 1939 ukazujących się przeważnie w roku poprzedzającym; trzy roczniki „Działu Urzędowego «Kroniki Diecezji Sandomierskiej»” z lat 1934, 1935, 1938; siedemnaście roczników „Ordo divini officij et Missarum ad usum dioecesis sandomiriensis” publikowane od 1914 do 1939 r. oraz dziewięć roczników „Zbioru Rozporządzeń Diecezjalnych” z lat 1920 do 1932.

Czasopisma te odbito w Diecezjalnym Zakładzie Graficzno-Drukarskim. Jedynie jeden rocznik „Ordo divini officii” za rok 1915 wytłoczono w 1914 r. w oficynie M. Byrzyńskiego.

Do czasopism o charakterze religijnym zaliczyć należy także „Kalendarz Kościelny dla Parafii w Ćmielowie” na 1929 r. wydany w 1928 r. i miesięcznik Akcji Katolickiej diecezji sandomierskiej pt.: „Nasze Drogi”, którego zachowało się w bibliotece dziewięć numerów pierwszego rocznika z 1938 r. Oba periodyki odbito w Diecezjalnym Zakładzie Graficzno-Drukarskim. Poruszały one na łamach swych, w większym lub mniejszym stopniu, zagadnienia z historii czy współczesności życia katolickiego diecezji, kraju czy świata.

W tej grupie także umieścić należy miesięcznik pt.: „Kronika Diecezji Sandomierskiej” wydawany regularnie od 1908 r. Do 1939 r. ukazało się

²⁵³ Od 1932 r. rocznik ukazywał się pod tytułem: „Spis duchowieństwa i parafii diecezji sandomierskiej” i już w języku polskim.

32 roczniki²⁵⁴. W początkowym okresie ukazywania się periodyk miał podtytuł: *Miesięcznik poświęcony sprawom religijnym, naukowym i społecznym* a od numeru 1 rocznika 13 z 1920 r.: *Miesięcznik poświęcony sprawom diecezji*.

Od początku do numeru 5 z 1919 r. drukowany był w oficynie Byrzyńskiego, a od numeru 6 tegoż rocznika do 32 rocznika z 1939 r. w Diecezjalnym Zakładzie Graficzno-Drukarskim.

Powstanie miesięcznika było realizacją inicjatywy podjętej przez Jana Gajewskiego, pierwszego i długoletniego redaktora *Kroniki*²⁵⁵. Po jego śmierci, od maja 1919 r. redakcję przejął Wacław Kosiński²⁵⁶, od numeru 1 rocznika 23 z 1930 r. Henryk Czernik²⁵⁷, a po jego śmierci od numeru 7/8 rocznika 26 z 1933 r. Franciszek Jop²⁵⁸, który redagował czasopismo do końca omawianego przez nas okresu produktów oficyn sandomierskich.

Od numeru 1 rocznika 11 z 1918 r. zeszyty składały się z części nieurzędowej oraz urzędowej traktowanej jako dodatek. Zasadniczą problematyką czasopisma w dziale nieurzędowym były różne artykuły związane z zagadnieniami czytelnictwa, oświaty, bibliotek kościelnych, sprawy misyjne, opisywano sylwetki świętych i błogosławionych Ziemi Sandomierskiej. Poruszano także sprawę wychowania chrześcijańskiego, katechetycznego, problemy duszpasterskie oraz związane z przeszłością i teraźniejszością diecezji i jej stolicy – miasta Sandomierza. Umieszczano nadto artykuły filozoficzne. W dziale zaś urzędowym były rozporządzenia i zawiadomienia władzy diecezjalnej, odezwy, erekcje, personalia oraz ustawy i rozporządzenia państwowe. W *Kronice* dokumenty drukowane były czasami w języku łacińskim.

Od rocznika 21 z 1928 r. na egzemplarzu bibliotecznym są pieczątki z podaniem nakładu miesięcznika 400 egz. Od numeru 9 rocznika 23 z 1930 r. nakład wahał się od 400 do 500 egz., natomiast od rocznika 28 z 1935 r. nakład wynosił 2500 egz., w numerze 1 rocznika 29 z 1936 r. 4500 egz.; na pozostałych numerach już nie ma śladu nakładu.

Na szczególną uwagę zasługuje również miesięcznik „*Prawda Katolicka*”, którego podtytuł brzmiał: *Pismo poświęcone obronie prawdy katolickiej przed*

²⁵⁴ Miesięcznik ukazuje się i nadal. W związku ze zmianą nazwy diecezji od nr 3/4 rocznika 76 z 1982 r. periodyk ukazywał się pod tytułem: „*Kronika Diecezji Sandomiersko-Radomskiej*” i ponownie od 25 III 1992 r. „*Kronika Diecezji Sandomierskiej*”.

²⁵⁵ Jan Gajkowski zmarł 8 kwietnia 1919 r.

²⁵⁶ Wacław Kosiński był redaktorem miesięcznika od numeru 5 rocznika 23 z 1919 do numeru 12 rocznika 25 z 1932 r.

²⁵⁷ Henryk Czernik (+ 22 VII 1933 r.) redakcję prowadził od numeru 1 rocznika 23 z 1930 r. do numeru 6 rocznika 26 z 1933 r.

²⁵⁸ Franciszek Jop był redaktorem od numeru 7/8 rocznika 26 z 1933 r. do numeru 12 rocznika 33 z 1940-1942 r.

sekcjarstwem. Od numeru 2 rocznika 2 z 1931 r. do końca ukazywania się periodyk drukowany był w Diecezjalnym Zakładzie Graficzno-Drukarskim²⁵⁹. Łącznie wydano 8 roczników. Od początku istnienia miesięcznika do numeru 7/8 rocznika 6 z 1935 r. redaktorem był Stefan Grelewski, natomiast od numeru 9 do końca ukazywania się czasopisma redakcję przejął Michał Łagocki.

Na łamach „Prawdy Katolickiej” poruszano zagadnienia dogmatyczne, informowano o celach i działalności sekt chrześcijańskich z punktu widzenia Kościoła. Zamieszczano także kronikę życia katolickiego, artykuły o świętych roku kościelnego oraz przegląd wydawnictw.

Mówiąc o sandomierskich drukach ciągłych o charakterze religijnym nie można zapomnieć o tygodniku „Siewca Prawdy”. Od listopada 1931 r. do sierpnia 1939 r. ukazało się jego dziewięć roczników odbitych w Diecezjalnym Zakładzie Graficzno-Drukarskim.

Periodyk „Siewca Prawdy” kilkakrotnie zmieniał swój podtytuł. Początkowo jego podtytuł brzmiał: Tygodnik poświęcony sprawom religijno-społecznym, od numeru 43 rocznika 7 z 1937 r.: Tygodnik religijny, oświatowy i gospodarczy, zaś od numeru 18 rocznika 8 z 1938 r. Tygodnik diecezjalny.

Od początku ukazywania się czasopisma do numeru 6 rocznika 6 z 1936 r. redaktorem był Władysław Krawczyk, zaś od numeru 7 tegoż rocznika aż do końca istnienia tygodnika redakcję przejął Jacek Przygoda. Nakład periodyku wahał się od 4500 do 5000 egzemplarzy²⁶⁰.

Tygodnik: „Siewca Prawdy” na swoich łamach zamieszczał czytania mszalne z komentarzami, artykuły o prawdach wiary i ascetyczne oraz okolicznościowe związane z bieżącymi uroczystościami. Podnoszone nadto były zagadnienia z życia Kościoła, diecezji, dzieje poszczególnych parafii oraz wiadomości społeczno-polityczne miasta Sandomierza i Ziemi Sandomierskiej.

Czasopismo to miało nadto samoistne dodatki. Takim dodatkiem był dwutygodnik o tytule: „Dla Dzieci”, który ukazywał się w latach 1933, 1934, 1935. Samoistnym dodatkiem do periodyka „Siewca Prawdy” był również miesięcznik „Drogi Akcji Katolickiej”, którego wydano jedynie osiem numerów w 1934 r.

Drugą grupę czasopism sandomierskich znajdujących się w zbiorach omawianej biblioteki stanowią druki ciągłe o charakterze społecznym. Do nich należą trzy czasopisma młodzieżowe: „Młoda Wieś”, numer marcowy z 1925 r. i numer 2 z 1928 r. opublikowane odpowiednio w drukarni L. Minca i „Nowoczesnej” Czesława Cyrklera oraz „Okólnik Związku Stowarzyszeń Mło-

²⁵⁹ Pierwsze numery miesięcznika ukazywały się w Radomiu odbijane w oficynie S. Nowakowskiego.

²⁶⁰ Zob. S. Paszkiewicz, J. Klimkiewicz, *Protokół konferencji księży dziekanów odbytej w Sandomierzu w dniach 26 i 27 października 1932 r.*, „Siewca Prawdy”, 25 (1932) s. 317-318.

dzieży Polskiej Ziemi Sandomiersko-Radomskiej” po kilka numerów z 1925, 1926, 1931 i 1932 r. wytłoczonych w Diecezjalnym Zakładzie Graficzno-Drukarskim, a także dwutygodnik uczennic i uczniów państwowych seminariów „Spójnia” z 1916/17, 1917/18, 1918/19, 1933, 1936 odbity w oficynie Byrzyńskiego i Drukarni „Nowoczesnej”.

Poza tym do tej grupy zaliczyć należy tygodnik wydawany przez oficynę Byrzyńskiego numer 1 z 1915 r. pt.: „Niwa Sandomierska” oraz numery 1-16, 18-21, 27-29 trzeciego, jednocześnie ostatniego rocznika z 1914 r. periodyka „Sandomierzanin”. Gazeta tygodniowa poświęcona sprawom Ziemi Sandomierskiej „Sandomierzanin” redagowana była przez Stanisława Fitaszewskiego wychodziła w czwartki. Zadaniem jej było rozważanie spraw miejscowych, społecznych i ekonomicznych.

W zbiorach biblioteki zachował się nadto numer 2 rocznika 5 z 1935 r. dwumiesięcznika „Sandomierski Ruch Regionalny”. Czasopismo to było organem Powszechnego Uniwersytetu Regionalnego im. St. Konarskiego Związku Polskiego Nauczycielstwa i redagowane przez Edwarda Szyłko. Periodyk odbijany był w Drukarni „Nowoczesnej”. Podnoszone w nim zagadnienia związane z historią miasta Sandomierza i okolicy, zapiski kronikarskie oraz podawane różne informacje z życia Powszechnego Uniwersytetu Regionalnego im. St. Konarskiego.

Wymieniając sandomierskie periodyki o charakterze społecznym należy także wspomnieć o zachowanych dwóch rocznikach z 1938 i 1939 r.²⁶¹ tygodnika Centralnego Urzędu Przemysłowego pt. „C.O.P.” odbitych w większości w Drukarni „Nowoczesnej”. Od numeru 2 do 10 rocznika pierwszego z 1938 r. tygodnik redagował Roman Koseła, a od 11 do 17 Stefan Piotrowski, zaś od 18 do końca Wiesław Pisarczyk.

Czasopismo to umieszczało artykuły dotyczące aktualnego życia Sandomierza i okolicy, przegląd prasy oraz kronikę.

W grupie sandomierskich druków ciągłych o charakterze społecznym wymienić należy odbite w oficynie Byrzyńskiego różnego rodzaju roczne sprawozdania: „Projekt Sprawozdania z Działalności Towarzystwa Dobroczynności w Sandomierzu” za 1912, 1913, 1914 wydane odpowiednio w latach 1913, 1914, 1915; „Sprawozdanie z Czynności Sandomierskiego Towarzystwa Pożyczkowo-Oszczędnościowego” za 1908, 1909, 1910 wydane w latach 1909, 1910, 1911; „Sprawozdanie z Działalności Towarzystwa Dobroczynności w Sandomierzu” za 1908, 1909, i 1911 r. wydane kolejno w latach 1909, 1910 i 1912; „Sprawozdanie z Działalności Towarzystwa Straży Ogniowej Ochotniczej w Sandomierzu” za 1907, 1911, 1912, 1913, 1914/1915/1916, wydane odpowiednio w latach 1908, 1912, 1913, 1914, 1917.

²⁶¹ Zob. Aneks III: Wykaz czasopism sandomierskich znajdujących się w Bibliotece Seminarium Duchownego w Sandomierzu.

Na uwagę zasługują również wytłoczone w Diecezjalnym Zakładzie Graficzno-Drukarskim sprawozdania: „I. Sprawozdanie Dyrekcji Państwowego Gimnazjum w Sandomierzu” za lata 1916/7 do 1923/4 opublikowane w 1924 r.; „Sprawozdanie Katolickiego Związku Młodzieży Polskiej w Sandomierzu” za 1933 wydane w 1934 r.; „Sprawozdanie Oddziału Sandomierskiego Pols[kiego] Tow[arzystwa] Krajoznawczego” za 1920, 1921, opublikowane w 1921 i 1922 r.; „Sprawozdanie Okręgowego Stowarzyszenia Spożyców 'Pomoc Bratnia' w Sandomierzu” za 1921 wydane w 1922 r.; „Sprawozdanie z Czynności” (Wyd.) Bank Ziemi Sandomierskiej, Spółdzielnia z ograniczoną odpowiedzialnością w Sandomierzu za lata 1927, 1929, 1931 wydane odpowiednio w latach 1928, 1930, 1932; „Sprawozdanie z Działalności Koła Przyjaciół Żołnierza 4 Pułku Saperów” za 1928 wydane w 1929 r.

IV. ANALIZA TYPOGRAFICZNA DRUKÓW SANDOMIERSKICH

W niniejszym punkcie przejdziemy do przeprowadzenia analizy typograficznej druków sandomierskich omawiając najpierw druki XVIII-wieczne, a następnie druki XIX i XX-wieczne.

1. Druki XVIII w.

Podobnie jak druki innych oficyn polskich XVIII wieku druki sandomierskie noszą na sobie znamię baroku. Od samego początku działalności drukarni jezuickiej i pojezuickiej wychodzą spod ich prac pozycje wydawnicze o różnym formacie. Charakterystyczną cechą książki sandomierskiej jest związaną jej treści z formatem. Format folio związany był z panegirykami, mowami czy pojedynczymi kazaniami okolicznościowymi. Format quarto używany był w większości wypadków do zbiorów kazań. Jedynie trzy tomy kazań Jerzego Dębskiego: *Troiaki pokłon kaznodziejski*, wytłoczono w formacie folio. Format quarto nadto używany był przy dziełach liturgicznych, filozoficznych i dziedziny literatury pięknej. Natomiast format ósemki i dwunastki wykorzystywany był przy odbijaniu modlitewników i podręczników. Zresztą w każdej grupie druków można spotkać różne formaty.

Druki sandomierskie XVIII w. były różnej objętości. Często miały kilka liczbowań, nieraz stronicie nie były w ogóle numerowane. Najmniejszym objętościowo, bo zaledwie sześćo-stronicowym o formacie folio był druk wytłoczony w oficynie pojezuickiej w 1776 r. Oto jego tytuł: *Sandomierz. Opisanie miasta Sandomierza*. Najwięcej, bo aż 44 druków zachowało się o objętości do 100 stronic, 27 do 200 stronic. Najmniej było wytłoczonych o objętości przekraczającej 600 stronic. Do nich należy zaliczyć książki: Franciszek Kowalicki, *Socyzus kaznodziei odświętnej przed twarzą Chrystusową y świętych jego*

idący abo mowy odświętne drugie zawołanemu na wszystkie czasy imieniowi nayprzewielebnieyszey Jeymościcy Panny Franciszki Tartłowny xieni sandomierskiej na honor ogłoszone, 1728²⁶²; Albrecht Stawski, *Serdeczne do Boga Matki Jego, świętych patronów westchnienie chrześcijańskiej duszy*, 1745²⁶³; Jędrzej Murczyński, *Kazania przygodne na adwent y passye Chrystusa Pana oraz uroczystości Nays. Matki Jego, zawždy Panny, z przydatkiem różnych kazań*, 1753²⁶⁴; Franciszek Erazm Preiss, *Examen trinum ordinandorum, approbandorum et instituendorum*, 1776²⁶⁵; Franciszek Erazm Preiss, *Veritatis christianae apostolicae romano-catholicae fide vere divina adeoque invicta*, 1788²⁶⁶.

Warto w tym miejscu zaznaczyć, iż biblioteka w swoich zbiorach posiada kilka druków XVIII-wiecznych bardzo zniszczonych, brak im końcowych stron. Oto ich opisy: Benedykt Kozłowski, *Favus Distillans*, 1721; Stanisław Głowczyński, *Pańska z Bogiem Panem nad panami zabawa abo łatwy sposób żeby codziennie, uzgodnionych krwią, tytułami, ludzi akcyę, przed Bogiem Pańskie, to jest: równe swoiemi stanowi były*, 1731; Józef Szyszkowski, *Promptuarium eruditionum poetiarum ex classicis authoribus cum suis quantitibus depromptarum*, 1748; *Hebdomas sancta Pii sacerdotis sive XXXVI meditationes, sacerdotum, et non sacerdotu, octiduanae recollectioni, imo et per mensem usui, ad profectu, spirituałem mire conducentes*, 1768.

W XVIII w. w Sandomierzu książki były drukowane na papierze niezbyt dobrego gatunku. Wyjątek robiono jedynie dla druków teologicznych i panegiryków. Oprawiano w tekturę, rzadko w skórę, często kilka druków razem, w ten sposób powstawały klocki. W zbiorach biblioteki egzemplarze druków sandomierskich XVIII w. są bardzo zniszczone, wymagają konserwacji.

Poddając analizie druki oficyny jezuickiej z 1716 r. wydaje się, iż drukarnia posiadała trzy różnej wielkości zestawy czcionek antykwy łacińskiej, dwa zestawy antykwy polskiej, dwa komplety czcionek kursywy łacińskiej i jeden kursywy polskiej²⁶⁷. Dysponowała także czcionką gotycką, którą można spotkać np. w druku: *Rituale sacramentorum ac aliarum Ecclesiae ceremoniarum* (1757). Zdarzało się często, że w jednym druku używano czcionki różnej wielkości.

Druki sandomierskie XVIII w. mają ustalony układ. Rozpoczyna je karta tytułowa, najczęściej bardzo stłoczona, z długim tytułem, posiada winiętę, która oddziela tytuł od adresu wydawniczego. Na odwrocie karty tytułowej,

²⁶² Druk o objętości ss. 674, 9 nlb.

²⁶³ Książka o objętości ss. 6 nlb., 604, 12.

²⁶⁴ Objętość druku wynosiła ss. 670, 10 nlb.

²⁶⁵ Druk o objętości ss. 24 nlb., 611.

²⁶⁶ Książka o objętości ss. 623, 9 nlb.

²⁶⁷ Smorąg, dz. cyt., s. 58.

spotkać to można we wszystkich drukach, umieszczony jest herb z opisem wierszowym, a na drugiej karcie dedykacja poświęcona różnym dostojnikom czy to duchownym czy świeckim. Nadto przeważnie każda książka ma aprobatę władzy kościelnej i zakonnej. Sam tekst jest poprzedzany przedmową do czytelnika, a kończy rejestrami czy indeksami, szczególnie w zbiorach kazań i w modlitewnikach.

Cechą bardzo znaną książek sandomierskich jest pieczołowite zapewnienie wolnych miejsc na stronicach wszelkimi ozdobnikami, finalikami i listwami nagłówkowymi. Produkty typografii są przesycone listwami zdobniczymi, składającymi się z luźnych elementów typograficznych. Zdarzało się często, iż wyodrębniano czcionką nazwisko i tytuły osoby, której dedykowano druk. Autor natomiast często nie ujawniał swego nazwiska lub też umieszczał je po tytule i to mniejszą czcionką. Na niektórych drukach umieszczano sygnety drukarni w postaci czcionki z inicjałami IHS zakończona krzyżem.

Adres wydawniczy składano małą czcionką. W kilku drukach²⁶⁸, na karcie tytułowej jest ramka, złożona z luźnych elementów typograficznych. Warto też zwrócić uwagę, iż w dwu drukach na karcie tytułowej zastosowano druk dwubarwny: czerwony i czarny²⁶⁹.

Zasadniczy tekst dzieła drukowany był inną czcionką niż części dodatkowe (dedykacje, indeksy). W tekście przytaczane cytaty, wstawki obcojęzyczne odbijano inną czcionką. W całym druku używano często listwy nagłówkowe i końcowe, przerywniki, finaliki oraz ozdobną paginację. Używane w drukach ozdobniki były delikatne w rysunku, składały się przeważnie z linii prostych splecionych stylizowanymi gałązkami i listkami. Finaliki to głównie kompozycje z drobnych elementów zdobniczych. Inicjały, winiety ilustracyjne, ilustracje są charakterystyczne dla baroku. Niemal w każdym druku stosowano co najmniej dwa razy ozdobnego inicjału, obok listwy nagłówkowej, raz na początku dedykacji, drugi na początku tekstu właściwego.

Druk kończono najczęściej finalikiem ornamentowym w formie trójkąta obróconego podstawą do góry, analogicznie do zakończenia tekstu w wielu drukach. Nieraz umieszczano na końcu tekstu samoistny ozdobnik.

2. Druki XIX i XX w.

Pod względem estetyki książka sandomierska XIX i XX w. nie odbiegała specjalnie od ogólnego poziomu druku polskiego.

²⁶⁸ *Ars metrica sive ars condendorum elegantes versuum*, 1754; Augustyn francuzki miłosier-nemu zwycięzcy Bogu powinne poddaństwo, 1756; J. Dębski, *Troiaki pokton kaznodziejski niedzielny czci y chwale Troycy Najświętszey*, 1729.

²⁶⁹ F. Kowalicki, *Post stary polski dziewięć niedzielny*, 1718; A. Krzesimowski, *Viator Christianus in patriam tendens*, 1763.

a. Druki zwarte

Od początku działalności oficyn sandomierskich XIX i XX w. spod ich pras wychodziły druki o różnym formacie od szesnastki poprzez ósemkę do dwójki. W omawianej bibliotece najwięcej druków zachowało się formatu ósemki. Widocznie oficyny sandomierskie wydawały najczęściej druki takiego formatu. Wyjątek tu stanowi drukarnia Byrzyńskiego, spod pras której najwięcej druków wyszło formatu szesnastki. Widać to wyraźnie w ilościowy zestawieniu zachowanych druków sandomierskich²⁷⁰. Format dwójki reprezentowany jest jedynie przez dwa druki oficyny Byrzyńskiego. Oto ich opisy: *Program uroczystości koronacyjnej cudownego obrazu N. Maryi P. w Sulistawicach d. 8 września 1913*²⁷¹; Bolesław Polankiewicz, Józef Pietraszewski, *Widoki Sandomierza*²⁷².

Na podstawie przechowywanych druków sandomierskich w omawianej bibliotece trudno ustalić stały format dla jakiejś grupy druków, gdyż w każdym zbiorze występują różne formaty. Należy przypuszczać, że nie stosowano tu żadnej określonej z góry zasady.

ILOŚCIOWE ZESTAWIENIE DRUKÓW SANDOMIERSKICH
XIX I XX W. WEDŁUG FORMATU

Drukarnia	Ilość druków				Razem
	16°	8°	4°	2°	
Wojciecha i Mariana Byrzyńskiego	18	8	2	2	30
Leona Minca	3	–	–	–	3
Diecezjalny Zakład Graficzno-Drukarski	43	56	4	–	103
Drukarnia „Nowoczesna”	8	16	2	–	26
	72	80	8	2	162

Druki sandomierskie XX-wieczne były różnej objętości. Najczęściej wydawano małe druki, do 100 stron. Jest ich w zbiorach biblioteki aż 131 – co stanowi 80,86% wszystkich sandomierskich XX-wiecznych druków zwartych omawianego księgozbioru²⁷³. Druki o najmniejszej objętości reprezentuje *Prospekt Państwowej Szkoły Rolniczej Żeńskiej Ludowej Sejmiku Sandomierskiego w Mokoszynie*²⁷⁴, *Informator na uroczystość otwarcia ładowiska*

²⁷⁰ Zob. tab.: Ilościowe zestawienie druków sandomierskich XIX i XX w. według formatu.

²⁷¹ Wytłoczony w 1913 r.

²⁷² Odbity w 1918 r.

²⁷³ Zob. tab.: Ilościowe zestawienie druków sandomierskich XIX i XX w. według objętości.

²⁷⁴ Opublikowany w Diecezjalnym Zakładzie Graficzno-Drukarskim w 1923 r. o objętości ss. 4.

w Sandomierzu (Błonie pod Pieprzówkami) w dniu 3 czerwca 1931 roku²⁷⁵ oraz praca Jana Kwiatkowskiego *O planach m. Sandomierza*²⁷⁶.

**IŁOŚCIOWE ZESTAWIENIE DRUKÓW SANDOMIERSKICH
XIX I XX W. WEDŁUG OBJĘTOŚCI**

Drukarnia	Ilość druków		Razem
	do 100 stron	ponad 100 stron	
Wojciecha i Mariana			
Byrzyńskiego	27	3	30
Leona Minca	3	–	3
Diecezjalny Zakład			
Graficzno-Drukarski	79	24	103
Drukarnia "Nowoczesna"	22	4	26
	131	31	162

Najobszerniejszym zaś drukiem wytłoczonym w Diecezjalnym Zakładzie Graficzno-Drukarskim jest praca Pawła Kubickiego *Żywe słowo na ambonie i poza amboną*²⁷⁷. Druki o większej objętości wydawano rzadko.

Druki sandomierskie tłoczone były na różnym papierze. Najczęściej na papierze niskiego gatunku. Wyjątek stanowi praca Józefa Pietraszewskiego: *Sandomierz. 10 widoków piórkowych*, wytłoczona w Drukarni „Nowoczesnej” w 1929 r. na papierze szarpanym. W miarę więc dbano o wygląd estetyczny książki.

Większość XX-wiecznych druków sandomierskich²⁷⁸ ma oprawę broszurową, nie przedstawiającą specjalnej wartości, nieraz tylko zadrukowaną identycznie jak karta tytułowa. Bywa też, że w ogóle druk jest nieoprawny mając tylko kartę tytułową. Druki o charakterze dewocyjnym, modlitwinki przeważnie mają tylko kartę tytułową lub tytuł nagłówekowy bez okładki, często ozdobioną kreskami czy motywami roślinnymi. Zdarza się jednak, że druki oprawiano w płótno. Przykładem tu mogą być książki odbite w oficynie Byrzyńskiego takie jak praca Wawrzyńca Kuklińskiego *Miasto prywatne Klimontów i jego kościoły* oraz Edwarda Górskiego *Wykład psalterza Dawidowego*²⁷⁹.

Analizując zachowane druki można wnioskować, iż oficyny sandomierskie dysponowały różnymi czcionkami.

Książkę XX w. rozpoczyna przeważnie karta tytułowa. Choć bywają druki mające jedynie tytuł nagłówekowy. Druki takie reprezentują odbite w Diecez-

²⁷⁵ Wytłoczony w Drukarni „Nowoczesnej” w 1931 r. o objętości ss. 4 nlb.

²⁷⁶ Wydane w Drukarni „Nowoczesnej” w 1932 r. o objętości ss. 4.

²⁷⁷ Opublikowana w 1937 r. o objętości ss. 1127.

²⁷⁸ Zob. np. pracę Stefana Gr ele w s k i e g o, *Kościół narodowy w Polsce*, odbitą w Diecezjalnym Zakładzie Graficzno-Drukarskim w 1936 r.

²⁷⁹ Opublikowane kolejno w 1910 i 1916 r.

jalnym Zakładzie Graficzno-Drukarskim prace takich autorów jak: Andrzej Wyrzykowski, *Zabytkowe freski w prezbiterium katedry sandomierskiej*, 1934; Roman Koseła, *Ile świątyń miał Sandomierz w przeciagu wieków?*, 1935; Jan Lorek, *List pasterski...*, 1936.

Na niektórych książkach na odwrocie karty tytułowej jest uwaga: prawa autorskie zastrzeżone²⁸⁰.

Bywają druki, na których można spotkać dedykację poświęconą osobom duchownym²⁸¹ lub świeckim²⁸². Dedykacje te są bardzo krótkie.

Sandomierskie druki XX-wieczne na niektórych kartach tytułowych mają ozdobniki. Są one najczęściej bardzo proste w formie pasków o motywach architektonicznych²⁸³, geometrycznych²⁸⁴ czy roślinnych²⁸⁵.

Cały materiał zdobniczy jest ilościowo niewielki; czasami unikano w ogóle ozdobić, posługując się jedynie dwukolorowym drukiem czarno-czerwonym. W ten sposób są ozdobione druki: Aleksander Bastrzykowski, *Monografia historyczna parafii Góry Wyższe Sandomierskie* oraz Pawła Kubickiego dwie prace: *Żywe słowo na ambonie i poza amboną* i *Dwa odczyty...*

Niektórych druków karty tytułowe zostały ozdobione zdjęciami panoramy miasta Sandomierza na tle katedry²⁸⁶. Czasem tekst każdej stronicy książki

²⁸⁰ Zob. np. prace: Paweł Kubicki, *Spółczesna działalność Kościoła w Polsce i martyrologium rzymsko-katolickiego duchowieństwa oraz wiernych pod zaborami pruskim i rosyjskim*, 1930; *Ścieżki młodości wielkich mężów [...]*, tłum. i oprac. dokonał Franciszek Kabe [Paweł Kubicki], 1929.

²⁸¹ Zob. np. pracę Edwarda Górskiego, *Wykład psalterza Dawidowego*, opublikowaną przez oficynę Byrzyńskiego w 1916 r. a dedykowaną przez autora biskupowi Marianowi Ryxowi; Władysława Gąsiorowskiego, *Historia filozofii* – wyłożoną przez Drukarnię „Nowoczesną” w 1928 r. a dedykowaną przez autora ks. kanonikowi Józefowi Rokosznemu; Józefa Waltera, *Kapłan katolicki, w osobistym życiu i duszpasterskiej działalności* wydanej przez drukarnię „Nowoczesną” w 1930 r. a dedykowaną przez tłumacza Pawła Kubickiego, duchowieństwu diecezji sandomierskiej; Pawła Kubickiego, *Dwa odczyty...* opublikowane w Diecezjalnym Zakładzie Graficzno-Drukarskim w 1936 r. a dedykowane przez autora J. E. Romualdowi Jałbrzykowskiemu arcybiskupowi wileńskiemu.

²⁸² Zob. książkę Wacława Kosińskiego, *Metodyka nauczania religii czyli katechetyka*, odbitą w Diecezjalnym Zakładzie Graficzno-Drukarskim w 1929 r. a dedykowaną przez autora swoim uczniom.

²⁸³ Zob. np. Prosper Guéranger, *Rok liturgiczny* – druk wielotomowy wydawany w latach 1927-1932 w Diecezjalnym Zakładzie Graficzno-Drukarskim; X, *Krótką wiadomość o obrazie Matki Boskiej Sulistawskiej* – opublikowany przez oficynę Byrzyńskiego w 1911 r.

²⁸⁴ Zob. M. S., *O dobroczynności słów kilka* – wyłożone w drukarni Byrzyńskiego w 1908 r.; Warzyńiec Siek, *Opis historyczny miasta i parafii Staszów* – odbity w Diecezjalnym Zakładzie Graficzno-Drukarskim w 1937 r.

²⁸⁵ Zob. praca Edwarda Górskiego, *Chrystus Król w teologii katolickiej* – wydana w Diecezjalnym Zakładzie Graficzno-Drukarskim w 1927 r.

²⁸⁶ Zob. prace odbite w Diecezjalnym Zakładzie Graficzno-Drukarskim: Ludwik Barski,

jest w ramce czerwonej lub czarnej²⁸⁷ lub ozdobiony u góry i dołu dwoma kreskami²⁸⁸.

Na uwagę także zasługuje fakt zamieszczania w treści książki zdjęć lub ilustracji. Przykładem tu może być praca zbiorowa *Sandomierskie* wytłoczona w Drukarni „Nowoczesnej”²⁸⁹.

Właściwy tekst poprzedzano często przedmową lub wstępem, kończono spisem treści i ilustracji rzadko indeksem, nieraz zamieszczano erratę.

Czasem tekst bywał podzielony na ponumerowane akapity. W ten sposób były wydane książka: *Statuta venerabilis capituli insignis collegiatae ecclesiae opatoviensis*²⁹⁰ oraz praca Józefa Barana, *Przepisy o postępowaniu w sprawach o nieważność małżeństwa na podstawie instrukcji wydanej przez Kongregację dla Sakramentów dnia 15 sierpnia 1936 roku*²⁹¹.

Nieraz na tylnej okładce druków bywały zamieszczane informacje o nowych książkach czy czasopismach²⁹².

Ogólnie mówiąc trzeba stwierdzić, iż sandomierskie druki XX-wieczne charakteryzowały się prostotą i starannym jak na owe czasy wykonawstwem.

b. Druki ciągłe

Czasopisma wydawane przez zakłady typograficzne miasta Sandomierza miały przeważnie format ósemki. Na 29 tytułów czasopism zachowanych w zbiorach bibliotecznych aż 16 jest formatu ósemki²⁹³. Najmniej jest pe-

Projekt stowarzyszenia emerytalnego księży diecezji sandomierskiej, 1924; *Statut Spółdzielni: Diecezjalny Zakład Graficzno-Drukarski w Sandomierzu 1924*; *Katalog organistów spełniających obowiązki przy kościołach diecezji sandomierskiej w r. 1934/35*, 1934 oraz wytłoczona praca w Drukarni „Nowoczesnej”: Józef Pietraszewski, *Sandomierz*, 1938.

²⁸⁷ Zob. druki: Aleksander Patkowski, *Umysłowość i artyzm Henryka Sienkiewicza*, 1917 (odbity w oficynie Byrzyńskiego); Paweł Kubicki, *Antoni Ksawery Sotkiewicz biskup sandomierski 1826-1901*, 1931 (wytłoczony w Diecezjalnym Zakładzie Graficzno-Drukarskim).

²⁸⁸ Zob. druk: Józef Pietraszewski, *Przewodnik po Sandomierzu i okolicy*, 1919 – odbity w Diecezjalnym Zakładzie Graficzno-Drukarskim.

²⁸⁹ Por. także druki odbite w Diecezjalnym Zakładzie Graficzno-Drukarskim: Aleksander Bastrzykowski, *Monografia historyczna parafii Góry Wyokie Sandomierskie*, 1936; *Ścieżki młodości wielkich mężów [...]*, tłum. i oprac. dokonał Franciszek Kabe [Paweł Kubicki]; Wawrzyniec Siek, *Zwyczaj i przesady Ziemi Opoczyńskiej z przed 50-ciu laty*, 1939.

²⁹⁰ W Drukarni „Nowoczesnej” w 1931 r.

²⁹¹ Odbita w Diecezjalnym Zakładzie Graficzno-Drukarskim w 1938 r.

²⁹² Zob. druki: Stefan Grelewski, *Psychologia nawróconych*, 1934; Paweł Kubicki, *Moje wspomnienia z roku szkolnego 1892-1893 w Sem. Duchownym w Sandomierzu*, 1938 – odbite w Diecezjalnym Zakładzie Graficzno-Drukarskim.

²⁹³ Zob. następujące pozycje: 3, 4, 5, 6, 8, 10, 12, 15, 19, 20, 21, 22, 26, 27, 28, 29 w Aneksie III: Wykaz czasopism sandomierskich znajdujących się w Bibliotece Seminarium Duchownego w Sandomierzu.

riodyków formatu szesnastki, bo tylko cztery²⁹⁴, pozostałe czasopisma to czwórki²⁹⁵.

Sandomierskie periodyki XX-wieczne wydawane były różnej objętości. Przeważała jednak objętość jednego arkusza wydawniczego czyli 16 stronici druku przy tygodnikach i miesięcznikach, natomiast przy rocznikach liczba stronici przeciętnie dochodziła do 300. Spotykamy również roczniki, które były niewielkimi objętościowo drukami, przeważnie w granicach do 30 stronici. Są one reprezentowane przez roczne sprawozdania różnych instytucji. Przykładem tu może być „Sprawozdanie z czynności Sandomierskiego Towarzystwa Pożyczkowo-Oszczędnościowego” za 1908, 1909, 1910, 1911 r. – zamykające się od 7 do 10 stronici. Zachowany w zbiorach periodyki: „Zbiór Rozporządzeń Diecezjalnych” zamykał się w granicach 100 stronici, jedynie rocznik 1932 stanowił wyjątek, miał bowiem objętość 200 stronici. Zdarzały się także druki ciągłe o kilku liczbowaniach stronici. Takie drugi reprezentuje: „Spis Duchowieństwa i Parafii Diecezji Sandomierskiej” za 1933, 1934, 1935, 1936 r.

Czasopisma drukowane były takimi samymi czcionkami jak druki zwarte czasem dwu lub trzyszpaltowo. Przykładem druku dwuszpaltowego może być „Kronika Diecezji Sandomierskiej” z 1916 i 1917 r., „Młoda Wieś” z 1925 i 1928 r., „Prawda Katolicka”, „Sandomierzanin”, „Sandomierski Ruch Regionalny”, „Siewca Prawdy”, zaś druku trzyszpaltowego tygodnik Centralnego Okręgu Przemysłowego pt. „C.O.P.” z 1938 i 1939 r.

Periodyki sandomierskie nie mają specjalnie ustalonego układu. Najczęściej przy tygodnikach, dwutygodnikach czy miesięcznikach i dwumiesięcznikach tytuł był nagłówekowy, zamieszczony przed samym tekstem. Od numeru 4 rocznika 15 z 1922 r. tytuł nagłówekowy „Kroniki Diecezji Sandomierskiej” umieszczony został na tle panoramy miasta Sandomierza rysunku Józefa Pietraszewskiego²⁹⁶. Podobnie tytuł nagłówekowy tygodnika „Siewca Prawdy” umieszczono na tle rysunku przedstawiającego Chrystusa Siewcę tego samego autora. Wyjątek stanowi jedynie miesięcznik „Nasze Drogi” ma bowiem kartę tytułową. Roczniki natomiast takie jak: „Catalogus ecclesiarum et cleri, saecularis ac regularis, Dioecesis Sandomiriensis”, „Ordo divini officii” oraz sprawozdania różnych instytucji posiadają z reguły kartę tytułową lub tytuł zamieszczony na okładce, która wtedy spełnia rolę karty tytułowej.

Estetyka sandomierskich druków ciągłych była zbliżona do druków zwartych. Niektóre bowiem tylko periodyki mają jakiś ozdobnik zamieszczony najczęściej na samej karcie tytułowej, po tytule, czy obok tytułu lub wokół stronicy. Na przykład w zachowanych w bibliotece rocznikach „Sprawozdania

²⁹⁴ Tamże, pozycje: 1, 7, 13, 25.

²⁹⁵ Tamże, pozycje: 2, 9, 11, 14, 16, 17, 18, 23, 24.

²⁹⁶ Do dziś miesięcznik wydawany jest w takiej szacie graficznej.

Oddziału Sandomierskiego Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego” za 1920 i 1921 r. wydane przez Diecezjalny Zakład Graficzno-Drukarski na karcie tytułowej po tytule umieszczono zdjęcie (4 x 3 cm) herbu Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego, Oddział Sandomierski. Inne zaś mają na okładce niewielkie ozdobniki o motywach architektonicznych czy geometrycznych²⁹⁷.

Nieraz w samym tekście periodyka zamieszczano zdjęcia czy rysunki. Takie druki reprezentuje tygodnik diecezjalny „Siewca Prawdy”.

ZAKOŃCZENIE

W niniejszej pracy dokonano prezentacji druków sandomierskich znajdujących się w zbiorach Biblioteki Seminarium Duchownego w Sandomierzu. Przy czym chodziło o wytwory typograficzne od początku drukarstwa sandomierskiego aż do II wojny światowej.

Analiza produktów oficyn miasta Sandomierza zachowanych w omawianym księgozbiorze wymagała zapoznania się z dziejami samych drukarni. W toku rozprawy przedstawiono ich historię opierając się na wszelkich dostępnych, nielicznych zresztą, materiałach. Dzieje oficyn mogą w przyszłości znaleźć swe uzupełnienie, do których dziś nie możemy dojść z braku zachowanych dokumentów.

Przeprowadzone badania nad produktami oficyn sandomierskich przechowywanymi w omawianej bibliotece dały pełniejszy obraz szczególnie w odniesieniu do druków XVIII-wiecznych w stosunku do tego jaki znaleźliśmy na podstawie *Bibliografii polskiej XVIII wieku* K. Estreichera. Biblioteka Seminarium Duchownego posiada aż 29 druków, których nie znał Karol Estreicher.

Praca rozpatrywana jako całość jest syntezą omawiającą druki sandomierskie zachowane w księgozbiorze Biblioteki Seminarium Duchownego w Sandomierzu. W miarę badań okazało się, że omawiany księgozbiór posiada druki, które stanowią ogromną wartość. Najpierw bibliograficzną, gdyż niejedyn z nich jest unikatem posiadającym duże znaczenie dla literatury i dla samej nauki. Potem historyczną ze względu na zapiski i notatki proveniencyjne zawierające sporo materiału dla historyka książki. Wreszcie kulturalną. Książka stała się przecież dziełem sztuki; pracuje nad nią cały szereg osób, szczególnie przy drukach najstarszych, w naszym przypadku XVIII-wiecznych. Poza tym rekonstrukcja dawnych księgozbiorów tak prywatnych jak i społecznych (poklasztornych) rzuca ciekawe światło na poziom umysłowy i zainteresowanie czy to pojedynczych ludzi, czy też całych instytucji. Zawartość bowiem jakościowa bibliotek jest jedną z najlepszych wykładni intelektualnego stanu wła-

²⁹⁷ Zob. np. „Sprawozdanie z Czynności Sandomierskiego Towarzystwa Pożyczkowo-Oszczędnościowego” za 1908, 1909, 1910 r. odbite w oficynie Byrzyńskiego.

ścicieli. Ważnym spostrzeżeniem jest także wielokrotna nieraz przynależność biblioteczna książki.

W pracy nie omówiono zapisek i notatek proweniencyjnych zawierających sporo materiału dla dziejopisarstwa, genealogii, heraldyki. Jest to zagadnienie odrębne zasługujące na szczegółowe przebadanie i rozpatrzenie w odrębnej pracy.

BIBLIOGRAFIA

1. Źródła

- Bandtkie J. S., *Historia drukarni w Królestwie Polskim i Wielkiem Xięstwie Litewskim jako i w krajach zagranicznych, w których polskie dzieła wychodziły*, t. 1-3, Kraków 1826.
- Bednarski S., *Kulturalne dzieje jezuickiego Kolegium w Sandomierzu*, w: *Pamiętnik Koła Sandomierzan 1925-1935*, Warszawa 1936, s. 50-62.
- Buliński M., *Monografia miasta Sandomierza*, Warszawa 1879.
- Bułakowski A., *Korespondencja z Sandomierskiego*, „Przegląd Katolicki”, 1 (1863) s. 154-156, 333-334, 429-430, 813-815.
- Chwalewik E., *Zbiory polskie. Archiwa, biblioteki, gabinety, galerje, muzea i inne zbiory pamiątek przeszłości w ojczyźnie i na obczyźnie*, t. 1-2, Warszawa 1926-1927.
- Glibowski A., *Protokół konferencji ks. ks. dziekanów*, KDS, 15 (1922) s. 173.
- Grzebień L., *Biblioteki kościelne. II. W Polsce. B. Czasy nowożytne*, w: *Encyklopedia Katolicka*, t. 2, Lublin 1976, kol. 507-510.
- Hoffman J. D., *De typographiis earumque initiis et incrementiis in Regno Poloniae et Magno Ducatu Lithuaniae*, Dantisci 1740.
- „Kalendarz Katolicki Parafii Katedralnej w Sandomierzu na 1930 rok”, Sandomierz 1929.
- „Kalendarz S[towarzyszenia] K[upców] P[olskich] na rok 1939”, Sandomierz 1938.
- Kawiński J., Glibowski A., *Konferencja XX. Dziekanów*, KDS, 14 (1921) s. 194.
- Konferencja księży dziekanów*, KDS, 17 (1924) s. 80; 18 (1925) s. 143-144.
- Kieszkowski W., *Kolegium jezuickie w Sandomierzu*, w: *Pamiętnik Koła Sandomierzan 1925-1935*, Warszawa 1936, s. 5-49.
- Kronika*, „Sandomierski Ruch Regionalny”, 2 (1932) nr 7/8, s. 2.
- Lech M. J., *Drukarze i drukarnie w Królestwie Polskim 1869-1905. Materiały ze źródeł archiwalnych*, Warszawa 1979.
- Lelewel J., *Bibliograficznych ksiąg dwoje*, t. 1-2, Wilno 1823-1826.
- Łodyński M., *Materiały do dziejów państwowej polityki bibliotecznej w Księstwie Warszawskim i Królestwie Polskim (1807-1831)*, Wrocław 1958.
- Nir R., *Informator o bibliotekach kościelnych w Polsce*, „Chrześcijanin w Świecie”, 9 (1977) nr 56/57, s. 199-227.

- Nosal Z., *Zarys historii drukarni*, w: *Almanach drukarstwa Kielecczyny*, pod red. J. Butwiłły i Z. Nosalą, Kielce 1969, s. 3-21.
- Paszkiewicz S., Klimkiewicz J., *Protokół konferencji księży dziekanów odbytej w Sandomierzu w dniach 26 i 27 października 1932 r.*, KDS, 25 (1932) s. 317-318.
- Prima Synodus Dioecesis Sandomiriensis*, Sandomiriae 1923.
- Piotrowicz L., *Biblioteka Seminarium Sandomierskiego*, „Przegląd Katolicki”, 19 (1881) s. 475-476, 508-511.
- Protokół nadzwyczajnego ogólnego zebrania członków Stowarzyszenia „Diecezjalny Zakład Graficzno-Drukarski w Sandomierzu”*, KDS, 18 (1925) s. 145-147.
- Protokół przekazania drukarni prowadzonej przez stowarzyszenie spółdzielcze „Diecezjalny Zakład Graficzno-Drukarski w Sandomierzu”*, KDS, 18 (1925) s. 198-199.
- Protokół zwyczajnego ogólnego zebrania członków spółdzielni „Diecezjalny Zakład Graficzno-Drukarski w Sandomierzu”*, KDS, 18 (1925) s. 143-145.
- [Rewera A.], *Przyszłość duszpasterstwa w diecezji naszej (Wrażenia ze zjazdu XX. Dziekanów)*, [Aut. podpis.:] X. A. R., KDS, 12 (1919) s. 45-47.
- Rokoszny J., *Cześć Najświętszej Maryi Panny w diecezji sandomierskiej*, KDS, 6 (1913) s. 209-215.
- Rokoszny J., „*Laudemus viros gloriosos*” (*Wezwanie do składek na pomnik dla śp. księdza Piotrowicza*), KDS, 2 (1902) s. 341-394.
- Rokoszny J., *Pamiętki Sandomierza. Ludzie i rzeczy*, wyd. drugie znacznie powiększone i ilustrowane, Warszawa [ok. 1913].
- Rokoszny J., *Stare druki przechowywane w bibliotece seminaryjnej w Sandomierzu*, „*Kwartalnik Teologiczny*”, 1 (1902) z. 3-4, s. 1-6.
- Ryx M., [Odezwa do duchowieństwa], KDS, 12 (1919) s. 15-16, 99-110, 113-116, 163.
- Sandomierz*, [Aut.:] W. Kalinowski [i in.], Warszawa 1956.
- Wiśniewski J., *Dekanat ilżecki*, Radom 1909-1911.
- Wiśniewski J., *Dekanat konecki*, Radom 1917.
- Wiśniewski J., *Dekanat kozieniecki [oraz] Monumenta Dioecesis sandomiriensis. Series tertia*, Radom 1913.
- Wiśniewski J., *Dekanat radomski oraz Monumenta Dioecesis Sandomiriensis. Series secunda*, Radom 1911.
- Wiśniewski J., *Dekanat sandomierski*, Radom 1915.
- Wójcik W., *Cenniejsze rękopisy Biblioteki Seminarium Duchownego w Sandomierzu [katalog]*, ABMK, 4 (1962) s. 259-330.
- Wójcik W., *Włączenie zbiorów poklasztornych do Biblioteki Seminarium Duchownego w Sandomierzu*, ABMK, 1 (1960) z. 2, s. 50-65.
- Załęski S., *Jezuici w Polsce w skróceniu 5 tomów w jednym z dwiema mapkami*, Kraków 1908.
- Załęski S., *Jezuici w Polsce*, t. 1-5, Kraków 1900-1906.
- Zapiski bibliograficzne*, „Sandomierski Ruch Regionalny”, 3 (1933) nr 1-3, s. 5-6.

2. Opracowania

- Golka B., Kafel M., Kłós Z., *Z dziejów drukarstwa polskiego*, Warszawa 1957.
- Grycz J., *Z dziejów i techniki książki*, Warszawa 1951.
- Kotkowski S., *Seminarium Duchowne w Sandomierzu (1820-1970)*, KDS, 63 (1970) s. 112-142.
- Kotkowski S., *Sto pięćdziesiąt lat istnienia i działalności Seminarium Duchownego w Sandomierzu (1820-1970)*, ABMK, 21 (1970) s. 231-241.
- Laskowski W. S., *Druki sandomierskie za lata od 1929-1932*, w: *Sandomierskie. Wydawnictwo jubileuszowe Powszechnego Uniwersytetu Regionalnego im. Stanisława Konarskiego Z. N. P.*, pod red. W. S. Laskowskiego, Sandomierz 1933, s. 49-53.
- Laskowski S. W., *Druki sandomierskie w 1933 (Uzupełnienie)*, „Sandomierski Ruch Regionalny”, 4 (1934) nr 2/3, s. 14.
- Petrani A., *Nauka prawa kanonicznego w Polsce w XVIII i XIX wieku*, Lublin 1961.
- Petrani A., *Szkolnictwo teologiczne w Polsce*, w: *Księga tysiąclecia katolicyzmu w Polsce*, t. 1-3, Lublin 1969; t. 1, s. 255-320.
- Piechnik L., *Seminarium diecezjalne w Sandomierzu*, „Studia Theologica Varsaviensia”, 8 (1970) nr 2, s. 159-229.
- Pięć wieków drukarstwa polskiego. Wybór książek i innych wytworów drukarskich od wieku XV do XX wystawiony w kamienicy Baryczków roku 1922*, Warszawa 1922.
- Smorąg E., *Drukarnia jezuicka w Sandomierzu w XVIII wieku*, „Roczniki Biblioteczne”, 9 (1965) z. 1-2, s. 35-67.
- Staniszewski Z., *Estetyka polskiego druku książkowego XVIII wieku*, „Ze Skarbcza Kultury”, 12 (1960) s. 120-164.
- Szwejkowska H., *Książka drukowana XV-XVIII wieku. Zarys historyczny*, Wrocław 1961, 1980³.
- Świder Z., *Sandomierskie drukarnie*, „Tygodnik Nadwiślański”, 4 (1984) nr 37, s. 7; nr 38, s. 7.
- Świerkowski K., *Przemiany drukarstwa polskiego z biegiem wieków*, w: *Księga pamiątkowa Związku Zawodowego Pracowników Poligrafii 1870-1960*, Warszawa 1960, s. 7-21.
- Wiśniewski J., *Katalog prałatów i kanoników sandomierskich od 1186 do 1926 r. tudzież sesje Kapituły sandomierskiej od 1581 do 1866 r.*, Radom 1928.
- Wywiątkowski Ż., *Czcionkarnie istniejące w dzielnicach ziem polskich od pierwszych lat założenia aż do naszych czasów biegiem lat spisał...*, Kraków 1884.

3. Literatura pomocnicza

- A. P., *Memoriał deputowanego Franciszka Dutreppiego o stanie potrzeb miasta Sandomierza po roku 1809*, w: *Pamiętnik świętokrzyski 1930*, red. A. Patkowski, Kielce 1931, s. 269-272.
- Baliński M., Lipiński T., *Starożytna Polska*, t. 2, Warszawa 1885-1887².

- Bednarski S., *Upadek i odrodzenie szkół jezuickich w Polsce*, Kraków 1933.
- Chądzyński J. N., *Historyczno-statystyczne opisy miast starożytnych w ziemi sandomierskiej leżących*, t. 1, Warszawa 1854, s. 7-120.
- Chądzyński J. N., *Wspomnienia sandomierskie i opis miasta Sandomierza w dwóch częściach*, Warszawa 1850.
- Chrzanowski L., Pietraszewski J., *Sandomierz i okolice*, Warszawa 1952.
- F. M. S., *Sandomierz*, w: *Encyklopedia powszechna*, t. 22, Warszawa 1866, s. 898-906.
- Gąssowska E., *Badania wykopaliskowe w Sandomierzu w latach 1958-1968*, „Sprawozdania Archeologiczne”, 22 (1970) s. 209-229.
- Kolberg O., *Dzieła wszystkie*, t. 2: Sandomierskie, Warszawa 1976³.
- Koseła R., *Sandomierskie strony*, Warszawa 1939.
- Koseła R., *Sandomierz w XIII wieku, I. Dwa przywileje, II. Okolica Sandomierza*, „Sandomierski Ruch Regionalny”, 4 (1934) nr 2-3, s. 3-7; 3 (1935) nr 1, s. 2-5; nr 2, s. 2-4; 6 (1936) nr 1, s. 4-7.
- J. G., *Sandomierz*, W: *Encyklopedia kościelna*, wyd. przez M. Nowodworskiego, t. 24, Warszawa 1900, s. 338-346.
- Lazar S., *Rozwój przestrzenny Sandomierza X-XIII w.*, „Roczniki Humanistyczne”, 6 (1958) z. 5, s. 5-85.
- Lustracja woj. sandomierskiego*, t. 1-4, Wrocław 1963-1977.
- Milenium Sandomierza*, „Studia Sandomierskie”, 2 (1981) s. 197-308.
- Notatnik Sandomierski*, Sandomierz 1980.
- Opisanie miasta Sandomierza. Sandomierz*, „Pamiętnik Sandomierski”, 2 (1830), s. 524-537.
- Ptaśnik J., *Miasta i mieszczanie w dawnej Polsce*, Warszawa 1949².
- Relikwiarze Sandomierza*, „Ziemia Sandomierska”, 7 (1935) nr 11, s. 1-3.
- Sandomierz*, w: *Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich*, wydany pod red. B. Chlebowskiego, t. 10, Warszawa 1889, s. 268-292.
- Stebelski A., *Opisy i monografie miast tzw. rejonu świętokrzyskiego*, w: *Pamiętnik świętokrzyski 1930*, red. A. Patkowski, Kielce 1931, s. 406-411.
- Studia Sandomierskie. Materiały do dziejów miasta Sandomierza i regionu sandomierskiego*, pod red. T. Wąsowicz, J. Pazdura, Warszawa 1967.
- Wendlandt J., *Sandomierz*, Warszawa 1978.
- Wiśniewski J., *Adam Prosper Burzyński od 1820 do 1830 r. biskup sandomierski*, Marjówka 1929, s. 43.
- Wójcik W., *Miasto i kościół w Sandomierzu w XVI-XVIII w.*, „Czasopismo Prawno-Historyczne”, 14 (1962) z. 2, s. 93-125.
- X. A. W., *Sandomierska dyecezya*, w: *Podręczna encyklopedia kościelna*, red. Z. Chełmicki, t. 35-36, Warszawa 1912, s. 58-61.
- X. A. W., *Sandomierz*, w: *Podręczna encyklopedia kościelna*, red. Z. Chełmickiego, t. 35-36, Warszawa 1912, s. 55-58.
- Żak A., *Odkrycia w Sandomierzu*, „Sprawozdania Polskiej Akademii Umiejętności”, 51 (1950) nr 10, s. 696-700.

ANEKS I

WYKAZ DRUKÓW SANDOMIERSKICH
ZNAJDUJĄCYCH SIĘ W ZBIORACH BIBLIOTEKI SEMINARIUM DUCHOWNEGO
W SANDOMIERZU

Drukarnia jezuicka (1716-1773)

1. Jan M o r a w s k i, *Palestra pietatis continens documenta sancte vivendi et moriendi. Athletis Marianis aperta*, format: 17 x 12 cm, ss. 220 – sygn. 20295, 20315. E XXII 556

1716

2. Antoni B o n e t u s, *Vita B. Joannis Francisci Regis, è Societate Jesu ...*, format: 15 x 9 cm, ss. nlb. 14, 136 – sygn. 17813, 17814. E XIII 261

3. Jan G z o w s k i, *Wieloraka y naywyższych oraz korona albo konkluzya przy pierszej B. Iana Franciszka Regis S. I. inauguracyi*, format: 29,5 x 18 cm, ss. nlb. 64 – sygn. 21581. E XVII 490

1717

4. Kasper D r u ż b i c k i, *Liturgicae observationes*, format: 13,2 x 8 cm, ss. 130 – sygn. 2281, 16792. E XV 336

1718

5. Franciszek K o w a l i c k i, *Post stary polski dziewięć niedzielny od S. Woyciecha nabożnie zaczęty ... na synodzie wrocławskim roku 1246 na siedem niedzielny zamieniony nowymi niedzielniemi y o męce Pańskiej z swoją Wielkanocą wspomniany ...*, format: 19,5 x 16,5 cm, ss. nlb. 16, 479, nlb. 1; nlb. 2, 185, nlb. 6 – sygn. 23290, 52247. E XX 172

6. Adrian M i a s k o w s k i, *Expedita salutis via per exercitia spiritualia à S. Patre Ignatio monstrata ...*, format: 16 x 9 cm, ss. 27 nlb., 111 – sygn. 18170, 18255. E XXII 324

1719

7. [Jacobus S o k o l i Ń s k i], *Polonia in flore. Id est ex florentissimis in purpuras, Szembeciorumrosis orthodoxe fidei et aurea libertatis ver continuum in ipso sacri honoris ascensu illustrissimi ...*, format: 29,5 x 18,6 cm, ss. 43 nlb. – sygn. 21582. E XXIX 2

1720

8. Adrian M i a s k o w s k i, *Introductio in universam Aristotelis philosophiam, seu dialectica tribus disputationibus explanata*, format: 18 x 16 cm, ss. 8 nlb., 278, 20 nlb. – sygn. 13297, 13298, 13299, 13300. E XXII 323

1721

9. Franciszek K o w a l i c k i, *Kaznodzieia odświętny abo kazania doroczne na dni świętych Bożych uroczyste krolowey wszystkich świętych poświęcone*, format: 19,5 x 16 cm, ss. 14 nlb., 566, 9 nlb. – sygn. 52247. E XX 171-172

10. Franciszek K o w a l i c k i, *Post święty profesor świętych y kaznodzieia abo cześć trzecia postu starego polskiego zamykająca*, format: 19 x 16 cm, ss. 16 nlb., 566, 7 nlb. – sygn. 23291. E XX 172

11. Benedykt Kozłowski, Favus Distillans. In Labiis Lac et Mel sub lingua Melliflui Doctoris Divinissimi ..., format: 29,8 x 18 cm, ss. 14 nlb. (brak końca) – sygn. 7616 (współpraw. z sygn. 7597-7619) E XX 190-191

12. Gabriel Rzączyński, Historia naturalis curiosa Regni Poloniae, Magni Ducatus Lituaniae ..., t. 1, format: 19 x 15 cm, ss. 16 nlb., 456, 16 nlb. – sygn. 8291. E XXVI 541

1722

13. Michał Hamerski, Janua scientiarum Logica honori Jacobi Orzechowski canon sandomir. Praepos., seu theses ex universa logica propugnatae in aula Sandomir. ..., format: 28 x 17,5 cm, ss. 12 – sygn. 32173. E XVIII 25

14. Benedykt Kozłowski, Lux aeterna omni lumine illustrior inaviscornibus perillustris et reverendissimi Domini D. Francisci Edmundi de Rzewawy Rzewawski ..., format: 29,3 x 18,2 cm, ss. 12 nlb. – sygn. 7598.

15. Tomasz Młodzianowski, Akty przygotowania się na dobrą śmierć, kapłanom na śmierć dosponuiącym, starym także słabym y tym co sie sami z daleka na śmierć gotują: do używania potrzebne, format: 12,5 x 8,5 cm, ss. 172, 3 nlb. – sygn. 12354. E XXII 452

16. Kazimierz Ostrowski, Singulares universae rationalis scientiae controversiae, format: 17,5 x 14,5 cm, ss. 12 nlb., 208, 8 nlb. – sygn. 16576. E XXIII 520

1723

17. Altum theologicum eurippo philosophico austum, format: 28,5 x 18 cm, ss. 16 nlb. – sygn. 7617 (współpraw. z sygn. 7597-7619). E XXI 454

18. Marcin Ługowski, Devotum animae otium per sacrum quadragesimae et resurrectionis dominicae tempus, format: 16 x 9,5 cm, ss. 38 nlb., 249 – sygn. 2590. E XXI 515

1724

19. Jan Dominik Musantius, Fax chronologia ad omnigenam historiam et dilucidum eiusdem compendium ab orbe conditio ad annum Christi 1712 ..., format: 19,5 x 13 cm, ss. 16 nlb., 354 – sygn. 12923. E XXII 639

1725

20. Franciszek Kowalicki, Katedra kaznodzieie niedzielnego na rok cały krzyżem wielmożney Jey Mości Pani Teressy Stradomskiej stolnikowy owruckiey Pani y Dobrodziejki podwyższona, format: 19,5 x 16,5 cm, ss. 22 nlb., 547 – sygn. 23287. E XX 171

21. Franciszek Kowalicki, Kaznodzieia odświętny abo kazania doroczne na dni świętych Bożych uroczyste, Krolowy wszystkich świętych poświęcone, format: 19,5 x 16 cm, ss. 2 nlb., 465 – sygn. 23289. E XX 171-172

22. Stefan Petiot Lemevié, Panegyricus Ludovico XIII, format: 10 x 8,3 cm, ss. 4 nlb., 152 – sygn. 6190. E XXI 164

23. Cyprian Soarez, Compendium rhetoricae, format: 12 x 8 cm, ss. 84 – sygn. 16481. E XXVIII 342

1727

24. Antoni Deslions, Punkt honoru krolowy nieba y ziemie Nayświętszey Maryi, format: 15,5 x 9,5 cm, ss. 127 – sygn. 12514. E XV 159

25. Melchior Kozłowski, Tarcza śmiertelnym impetem nieprzełamana, format: 28,5 x 18 cm, ss. 15 nlb. – sygn. 21707. E XX 192

26. Jan Gut (Gutkowski), Phosphorus Poloniae novolucis suae ortu, faustissimos Patrio Caelo invehens soles sive S. Stanislaus Kostka Societatis Jesu, format: 28,5 x 18,5 cm, ss. 14 nlb. – sygn. 21663. E XXIV 227

27. Jan Starzyński, Pewna oyczyzny obrona w granicach wewnętrznego pokoju ziemianow utrzymująca to iest sprawiedliwość jaśnie oświeconego trybunału koronnego na prawach gruntownie osadzona, format: 30 x 18,5 cm., ss. 34 nlb. – sygn. 21636. E XXIX 218

28. Antoni Swierczyński (Świerczyński), Via caelestis sapientiae vestigiis exercitiorum S. P. Ignati Soc.: Jesu fundatoris religiosos viatoribus, format: 18,5 x 16 cm, ss. 8 nlb. – sygn. 23430, 50930. E XXX 104

1728

29. Jakub Bartołt, Corona decenni explanationi teol. moralis utriusque; lectionis impensi, seu Práctica ratio agendi in arcano colloquio, confessarii docti et doctoris, format: 16 x 10 cm, ss. 6 nlb., 308, 13 nlb. – sygn. 5033. E XII 391

30. Hebdomas sancta Pii sacerdotis XXXVI perquam nervosae meditationes, sacerdotum et non sacerdotum octiduanae recollectioni ... Ed. decima quarta, format: 20,3 x 6 cm, ss. 4 nlb., 176 – sygn. 16796. E XVIII 69

31. Franciszek Kowalicki, Socyusz kaznodziei odświętnego przed twarzą Chrystusową y świętych jego idący abo mowy odświętne drugie zawołanemu na wszystkie czasy imieniowi nayprzewielebnieyszej Jeymościcy Panny Franciszki Tarłowny xieni sandomierskiej na honor ogłoszone, format: 20 x 16 cm, ss. 674, 9 nlb. – sygn. 23288. E XX 172-173

32. Marcin Śmiglecki, O dziesięcinach. Z Pisma świętego zebranie krótkie. Jeśliż ie dawać. Z czego ie dawać. Komu ie dawać..., format: 19,5 x 16 cm, ss. 28 – sygn. 41688. E XXVIII 307

1729

33. Jerzy Dębski, Troiaki pokłon kaznodziejski niedzielny czci y chwale Trojcy Nayświętszej, w troyletnich kazaniach drugim tomem kazań rocznych niedzielnych oddany z przydatkiem tragedyi o Męce Pańskiej na kazania passyi postnych rozłożony, t. II, format: 31 x 19 cm, ss. 2 nlb., 246 – sygn. 17421. E XV 93

34. Nadzieia grzesznych w Miłosierdziu Boskim przez pokutne godzinki do S. Małgorzaty z Kortony z świętą Magdaleną w grzechach, pokucie, y świątobliwością porównaney trzeciego zakonu S. O. Franciszka pokutujących ... format: 15,6 x 9,7 cm, ss. nlb. 24 – sygn. 18310, 30786 (współpraw. z sygn. 18308-18312).

1730

35. Józef Galliffet, Serca Jezusowego cześć y chwała. Trzema księgami..., format: 19 x 16 cm, ss. 12 nlb., 309 – sygn. 17784, 25645. E VI 23

36. Maciej Muchowski, Kazania na niedziele całego roku, format: 19,5 x 16 cm, ss. 469, 12 nlb. – sygn. 22226. E XXII 619

37. Józef Stanisław Ossoliński, Honoris sentium ante canos meritis venerandum, adultum honoribus in illustrissimo excellentissimo domino D. Josepho comite à Tenczyn Ossoliński capitaneo Sandomiriensi, cz. 1-4, format: 28,5 x 18,5 cm, ss. 8

nłb. + 14 nłb. + 2 nłb. + 46 nłb. – sygn. 21674 (współpraw. z sygn. 21662-21674). E XXIII 486

1731

38. Stanisław Głowczyński, Pańska z Bogiem Panem nad panami zabawa abo łatwy sposób żeby codziennie, uzgodnionych krwią, tytułami, ludzi akcyę, przed Bogiem Pańskie, to jest: równe swoiemi stanowi były, wyd. 2, format: 15 x 9,5 cm, ss. 250 (brak końca) – sygn. 8041 (współpraw. z sygn. 8040).

39. Aleksander Podlesiecki, Connotata autonomastica, ab aliquibus consummatissimis provinciae nostrae philosophis, provatis ad calamum Lucubrationibus..., format: 15,3 x 9 cm, ss. 8 nłb., 348, 10 nłb. – sygn. 2502. E XXIX 409

40. Paweł Segnery, Manna duszy albo ćwiczenia się duchowne łacne, oraz użyteczne dlatego, który pragnie szczerulniejszym sposobem pilnować modlitwy. Na każdy dzień przełożone ..., z włoskiego języka..., cz. 1, format: 18 x 15 cm, ss. 243, 59 nłb. – sygn. 11881 (współpraw. z cz. 2-4). E XXVII 344-345

1732

41. Boskiey Opatrzności Bractwo nowe od Stolicy Apostolskiej potwierdzone w kościele SS. Apostołów Piotra y Pawła Collegium Sandomierskiego Soc. Jesu dobroczynna ręka W. J. pana Aleksandra Zaklika Czyżowskiego podczaszego bractwskiego y W. J. pani Aleksandry z Straszewskich Czyżowskiej podczaszyny bractwskiej otworzone roku Pańskiego 1732, format: 12,3 x 7,8 cm, ss. 72 nłb. – sygn. 35394.

42. Dominik Bouhours, Uwagi chrześcijańskie na każdy dzień miesiąca z francuzkiego ięzyka na polski przetłumaczone..., format: 12 x 8 cm, ss. 114, 5 nłb. – sygn. 12292.

43. Jerzy Dębski, Troiaki pokłon kaznodziejski niedzielny czci chwale Trojcy Najswiętszey trzecim tomem kazań rocznych niedzielnych oddany z przydatkiem dwoiakich kazań o Męce Pańskiej na passy niedzielne rozłożone, t. III, format: 31 x 19 cm, ss. 2 nłb. 382, 28, 2 nłb. – sygn. 17422. E XV 94

44. Franciszek Kowalicki, Pustynia w ray delicyi duchownych zamieniona, fruktem doskonałości zakonney obfitująca, format: 19 x 15,5 cm, ss. 239, nłb. – sygn. 12378. E XX 172

45. Paweł Segnery, Manna duszy albo ćwiczenia się duchowne łacne, oraz użyteczne dlatego, który pragnie szczerulniejszym sposobem pilnować modlitwy. Na każdy dzień przełożone ... z włoskiego języka..., cz. 2, format: 18 x 15 cm, ss. 272, 24 nłb. – sygn. 11881 (współpraw. z cz. 1, 3-4). E XXVII 344-345

1733

46. Kasper Drużbicki, Diurnus sacerdotum cibus ad mensam altaris praeivus seu considerationes de dognitate munere obligationis etc., format: 12,5 x 7,5 cm. ss. 2 nłb., 168 – sygn. 12267. E XV 332

47. Tomasz Młodzianowski, Akty przygotowania się na dobrą śmierć, kapłanom na śmierć disponującym, starym także, słabym y tym co się sami z daleka na śmierć gotują: do używania potrzebne, format: 12,5 x 8,5 cm, ss. 159, 4 nłb. – sygn. 12342. E XXII 453

48. Jan Witkowski, Marnotrawny syn, po długim w obcey krainie oddaleniu,

do Ojca nawrócony, żywy obraz duszy zakonnej, do Pana Boga nawracającej się przez ćwiczenia duchowne, format: 19 x 15 cm, ss. 240 nlb. – sygn. 4057. E XXXIII 119
1734

49. Franciszek Koczorowski, Wielki Pátryarchá Benedykt święty życiem świętobliwym Jezusa naśladowający y przeto na wzór Chrystusa Páná znacznemi od Boga łaskami obdarzony we dwóch kazaniach w kościele Przewiebných Panien Benedyktynek sandomierskich z ambony kaznodziejskiej, cz. 1-2, format: 28,5 x 18,5 cm, ss. 19 nlb., 17 nlb. – sygn. 14799, 21753 (współpraw. z sygn. 14795-14801). E XIX 387

50. Aleksander Sobieszczański, Fortuna nieba ... Andrzejia Skarbka ... ofierze depozytowana godnemu zaś imieniowi... Jana Herkulana z Dowmont Matuszewica... a penegirycznym kazaniu w Kościele sandomierskim ... ogłoszona, format: 29 x 19 cm, kart 11 – sygn. 8847, 14786, 21711. E XXVIII 373
1736

51. Officia SS. Patronorum ordinis Divini Benedicti exvariis indultis apostolicis Eidem sacro Ordini Concess. In gratiam et usum sanctimonialium sub regula S. Patri Benedicti Romano Breviario utentium collecta sumptibus sacrarum virginum sandomiriensium Ejusdem Ordinis sub Felici Regimine. Venerabilis Reverendissimae abbatisae Franciscae Tarłowna reimprese Anno Domini 1736, format: 18,5 x 15,5 cm, ss. 8 nlb., 343, 32 nlb. sygn. 54695.

52. Officia sanctorum propria recentibus praecepta vel concessa: In supplementum breviorum antiquiorum celecta et superiorum permissu reimpressa, format: 16 x 9,5 cm, ss. 471, 14 nlb. – 2262. E XXIII 277

53. Officium de patrocínio S. Joseph. Recitandum Dominica Tertia post Pascha sub ritu duplici secundae classis, format: 15,6 x 9 cm, ss. 19 nlb. – sygn. 1719.

54. Jakub Radliński, Sepulchrum parasceves regi dolorum Christo Domino ex figuris Sacrae Scripturae veteris et Novi Testamenti exstructum: seu praxis visitandi sepulchra Christi, quae pro die Parasceves in variis Ecclesiis extrui solent..., format: 15 x 8 cm, ss. 14 nlb., 449, 15 nlb. – sygn. 12478. E XXVI 35

55. Paweł Segnery, Manna duszy albo ćwiczenia się duchowne łacne, oraz pożyteczne dlatego, który pragnie szczegulnieyszym sposobem pilnować modlitwy. Na każdy dzień przełożone... z włoskiego języka..., cz. 3, format: 18 x 15 cm, ss. 408 – sygn. 11881 (współpraw. z cz. 1-2, 4). E XXVII 344-345
1737

56. Benedykt św., Porządek nowicyatu z reguły S. Oyca naszego Benedykta zebrany y sporządzony do ćwiczenia duchownego y powierzchznego, na ośm części główne rozdzielony, format: 15 x 9 cm, ss. 132, 6 nlb. – sygn. 13566, 19064, 41504, 54741, 54794, 54855, 55655.

57. Benedykt św., Reguła świętego Oyca Benedykta z łac. przetłum., format: 15 x 9,5 cm, ss. 34 nlb., 227, 6 nlb. – sygn. 13567, 13568, 54743.

58. Ewangelie tak niedzielne iako y wszystkich święt, które w Kościele katolickim według rzymskiego porządku przez cały rok czytają, przez Jakuba Wuyka Societatis Jesu przełożone, format: 15 x 8 cm, ss. 305 – sygn. 20398.

59. Melchior Kozłowski, Sługa nierozzerwany Jezusa dla ludzi po pańsku

aktywista wielki Kaietan Ś. Wyznawca z ambony świata prezentowany albo kazanie na uroczystości tegoż S. Wielkiego w kościele farnym Piekoszowskim cudownym obrazem N. P. Maryi S. sławnym przy liczney gości frekwencyi miane, format: 28 x 17 cm, ss. 19 nlb. – sygn. 6059. E XX 192

60. Nabożeństwo na cześć wielkiego Indyi y Japonii apostoła całego świata cudotwórcy S. Franciszka Xawerego. Przez dziewięć dni nieprzerwanych trwać mające, a do uproszenia za iego pomocą, osobliwey łaski skuteczne w Wiedniu po łacinie wydrukowane a teraz na polski język przełożone, format: 11,5 x 8 cm, ss. 92 – sygn. 22075.

1738

61. Kongregacja Najświętszego Serca Jezusowego z odpustami od Stolicy Apostolskiej, na zawsze nadanem w kościele sandomierskim Societatis Jesu, na powszechny chrześcijańskiego ludu pożytek założone roku pańskiego 1738, format: 13,5 x 8,5 cm, ss. 124 nlb. – sygn. 23643. E XX 26

62. Aleksander Sobieszczański, Okrąg fortunny w herbownym Nałęczu wielmożnych Ichmościów panów Moszyńskich na centrum Najświętszego Serca Jezusowego ufundowany, to iest kazanie w niedzielę szóstą po świątkach Opatrzności Boskiej..., format: 29 x 18 cm. ss. 29 nlb. – sygn. 21713. E XXVIII 373

1739

63. Officium abo godziny błogosławionej Panny Maryi z rozkazania Piusa Piątego papieża wydane..., format: 18,5 x 15,5 cm, ss. 119 – sygn. 2303, 2304. E XXIII 282

64. Paweł Segnery, Manna duszy albo ćwiczenia się duchowne łacne oraz y pożyteczne dlatego, który pragnie szczerulnieyszym sposobem pilnować modlitwy. Na każdy dzień przyłożone ... z włoskiego języka..., cz. 4, format: 18 x 15 cm, ss. 371, 29 nlb. – sygn. 11881 (współpraw. z cz. 1-3). E XXVII 344-345

65. Wieczera Pańska abo nabożeństwo do Najświętszego Sakramentu w dzień komunii y inszych czasow służące, format: 10,2 x 7,3 cm, ss. 72 – sygn. 2654.

66. Jacek Dominik Majewski, Kamień polski francuską ukoronowany lilią. Niewzruszony wszelkiego szczęścia nadziei fundament S. Jacek Odrowąż Polak, zakonu kaznodziejskiego oyczyzny swoiey y W. X. Litewskiego Pryncypalny Patron..., format: 28,5 x 18 cm, ss. 30 nlb., ryc. – sygn. 8842, 21720. E XXII 42

1740

67. Pietas quotidiana erga divinissimum humani generis redemptorem fidei authorem salutis consummatorem Jesum crucifixum ad impetrandam gratiam bono pieque vivendi et sanctae meriendi utilissima primum impressa..., format: 13 x 8,5 cm, ss. 1 nlb., 2-396 – sygn. 2639, 2640, 16806. E XXIX 267

1741

68. Gabriel Hevenesii, Flores quotidiani sive sanctorum castitatis amantium exempla, format: 12,5 x 7,5 cm, ss. 240 – sygn. 12287, 16800, 52269. E XVIII 179

69. Mikołaj Juśkiewicz, Szkoła pobożności S. Oyca Ignacego fundatora Societatis Jesu założona, na duchowe ćwiczenie się wszystkim wolne. Dla zakonnych osób Benedykta S. otworzone..., format: 19 x 16 cm, ss. 17 nlb., 162 – sygn. 12379, 12380. E XVIII 688.

70. *Officia de Sanctissima Eucharistiae Sacramento et de conceptione Beatissimae Virginis cum eorum octavariis. Juxta ritum breviarii romani ad usum eorum, qui illa ex privilegio apostolico omnibus quintis feriis...*, format: 15 x 9 cm, ss. 355 – sygn. 2287. E XXIII 271

1745

71. Aleksander Sobieszczański, *Apostoł piński żarliwością zbawienia dusz ludzkich pałający to jest życie y śmierć świętobliwej pamięci W. X. Jędrzeja Boboli Societatis Jesu*, format: 15 x 9 cm, ss. 16 nlb., 218, 2 nlb. – sygn. 18171. E XXVIII 372

72. Albrecht Stawski, *Serdeczne do Boga Matki Jego, świętych patronów westchnienia chrześcijańskiej duszy*, format: 18 x 15 cm, ss. 6 nlb., 604, 12 – sygn. 18437, 48208. E XXIX 264

73. Tomasz Kempis, *O naśladowaniu Chrystusa Pana ksiąg czworo ... Teraz znowu w polski język wedle exemplarza ręku samegoż autora pisanego, przetłumaczone, y podzieleniem rozdziałów ozdobione*, format: 10,5 x 7 cm, ss. 397 – sygn. 9899, 9900. E XXXI 206

1746

74. Antoni Bieykowski, *Ostatnia usługa kaznodziejska pełnym wdzięczności sercem, y usty ostatniemu z domu xiążąt Wiśniowieckich ...*, format: 27,8 x 18 cm, ss. 63 nlb. – sygn. 21750, 24318, 24361. E XIII 60-61

75. *Ewangelie y epistoły tak niedzielne, y na cały post jako y wszystkich świętych, które w kościele katolickim, według rzymskiego porządku, przez cały rok czytają*, format: 12,5 x 8 cm, ss. 454, 6 nlb. – sygn. 19047.

76. Michał Głowacki, *Zodiak mistyczny. Planet, na złe języki, przeciwnym na dobre: przyjaznym patrzących aspektem. Nigdy w Czechach, nad rzeką Moldawa obserwowanych y teraz w dom Braci y siostr konfraternii świętego Jana Nepomucena w kościele czyżowskim założonych*, format: 10,8 x 7,3 cm, ss. 26 nlb. – sygn. 34486 (współpraw. z sygn. 34484-34487).

77. *Hebdomas sancta Pii sacerdotis: sive XXXVI perquam nervosae meditationes, sacerdotus et non sacerdotu, octiduarie recollectioni...*, format: 11,5 x 7 cm, ss. 148 – sygn. 16795. E XVIII 69

78. *Officia sanctorum propria recentius praecepta vel concessa*, format: 18 x 14 cm, ss. 6 nlb., 283, 17 nlb. – sygn. 53274. E XXIII 278

1747

79. *Martyrologium Kościoła rzymskiego za rozkazem y powagą, Grzegorza XIII y Klemensa, wydane. To jest poczet bo dziennik męczenników, y innych wszelakich świętych, w którym sie opisuje, którego wieku, którego dnia, na którym miejscu, y iako który z szedł z tego świata ma on żywot wieczny ... według edycji antwepskiej roku 1701 y weneckiej roku 1736 po polsku znowu przedrukowany*, format: 19,5 x 16 cm, ss. 16 nlb., 346, 87 nlb. – sygn. 2337, 2338. E XXII 202

80. Andrzej Murczyński, *Ukanonizowana od Boga szczodrobliwosc na kościoły, przy zakładaniu pierwszego kamienia na kościół farny w Sieniae*, format: 29 x 18 cm, ss. 24 nlb. – sygn. 14798, 24315. E XXII 631

81. Józef Żarnowski, *Odgłos niebieski za poprzedzonym pobożnymi uczyn-*

kami y przykładami obyczaiami życiem, format: 27 x 18,5 cm, ss. 32 nlb. – sygn. 21590, 24321, 24362 (współpraw. z sygn. 24348-24372). E IX 222

1748

82. Dominik Bouhours, Uwagi chrześcijańskie na każdy dzień miesiąca z franc. jęz. na polski przetłum., format: 15 x 8 cm, ss. 116, 4 nlb. – sygn. 18247. E XIII 297-298

83. Jan Dominik Musantius, Fax chronolica ad omnigenam historiam. Et delictum eiusdem compendium ab orbe conditio ad annum Christi 1712, format: 15,5 x 9 cm, ss. 18 nlb., 354 – sygn. 12922. E XXII 639

84. Mikołaj Sander, Historia o schizmie albo obszczepieństwie angielskim, początku, y dalszym iey szerzeniu..., format: 16 x 9,5 cm, ss. 366 – sygn. 9042. E XXVII 64

85. Józef Ostroja Szyszkowski, Promptuarium eruditionum poetarum ex classicis authoribus cum suis quantitibus depromptarum..., format: 19,5 x 15,5 cm, ss. 70 (brak końca) – sygn. 29347. E XXX 365

1749

86. Pobudka y sposób do prześlągania Boskiego Maiestatu w ucisku powietrza ná bydło iuż dawno trwającego wydane roku Pańskiego ..., format: 15 x 9 cm, ss. 64 – sygn. 18969. E XXIV 377

87. Maciej Muchowski, Chwała świętych pańskich uroczysta w kazaniach rocznych, format: 19 x 15,5 cm, ss. 246, 6 nlb. – sygn. 22224, 22225. E XXII 619

88. Andrzej Murczyński, Słowo Boże na niedziele całego roku po różnych kościołach opowiedziane, format: 19,5 x 14,5 cm, ss. 444, 65 nlb. – sygn. 3277. E XXII 631

1750

89. Łukasz Laskowski, Idea principium in sapientia coronata Mathiae Corvini regis Hungariae XXXIX..., format: 14,5 x 9 cm, ss. 22 nlb., 234 – sygn. 8156, 54734. E IX 234

1751

90. Formula congregationis provincialis plurium congragationum generalium ac postremo duodecimae auctoritate probata et aucta, format: 15,5 x 9 cm, ss. 165 – sygn. 22268. E XVI 262

1752

91. Jakub Bortołt, Corona decennii explanationi theol. moralis utriusq; lectionis impensi, seu practica ratio agendi..., format: 16,3 x 10 cm, ss. 316, 18 nlb. – sygn. 5034. E XII 391

92. Andrzej Murczyński, Święta kaznodzieyskie na cały rok po różnych kościołach głoszone, format: 18 x 16 cm, ss. 503 – sygn. 3275. E XXII 631

93. Wieczera pańska abo nabożeństwo do Nayświetszego Sakramentu w dzień komunii y innych czasow służące, format: 11,5 x 7,5 cm, ss. 96 – sygn. 5340, 27479.

1753

94. Hermann Busebaum, Medula theologicæ moralis ... in duos tomulos divisa, t. 1-2, format: 17 x 9,5 cm, ss. 14 nlb., 575, 23 nlb. + 14 nlb., 337, 150, 8 nlb. – sygn. 3022, 5295. E XIII 465

95. Jędrzej Murczyński, Kazania przygodne na advent y passye Chrystusa Pana oraz uroczystości Nays. Matki Jego, zawždy Panny, z przydatkiem różnych kazań, format: 18 x 15 cm, ss. 670, 10 nlb. – sygn. 3274. E XXII 630

1754

96. *Ars metrica sive ars condendorum eleganter versuum ab uno é Socie: Jesu, primo Pragae edita dein reimpressa*, format: 12,3 x 8 cm, ss. 192 – sygn. 9060. E XII 230

97. Józef Ostoja Szyszkowski, *Argutiae poeticae seu epigrammata illustrissimis ac ...*, format: 18 x 15 cm, ss. 232, 8 nlb., 317, 186 – sygn. 6249. E XXX 364

98. Wawrzyniec Święcki, *Roza Jerychonska Nayswiętsza Marya Panna w obrazie Dzikowskim cudami y łaskami wonnieiąca albo laski y cuda obrazu tegoż...*, format: 18 x 15 cm, ss. 20 nlb., 136 – sygn. 20667, 26440, 41108, 41734. E XXX 94

1755

99. Joachim Benedykt Chmielowski, *Bieg roku całego. Na cześć y chwałę Boga w Trójcy jedynego, Matki Nayswiętszey, y wszystkich ss. przepędzony albo modlitwy na wszystkie święte uroczyste y niektóre kościelne od nabożnych obserwowane*, format: 12,5 x 8 cm, ss. 377, 5 nlb. – sygn. 22004, 32512. E XIV 174.

1756

100. Augustyn Francuzki miłosiernemu zwycięzcy Bogu powinne poddaństwo z tateczną wiernością przyrzekaiący a naywiększym uszczęśliwieniem swoim heroicznie pod niebem y całym światem grzechy własne wyznający, format: 15 x 10 cm, ss. 12 nlb., 227 – sygn. 2586. E XII 299

101. Cudotwórca świata, opieka królestw, miast obrona, powszechny wszystkich wzywających Boga przez swoje przyczynę patron S. Franciszek Xawery, na wzór wszystkim pobożnie żyjącym przez krótkie uwagi, modlitwy, y cnot przykłady chcącym z większym pożytkiem odprawiać dziesięć piątków na cześć tegoż świętego poświęconych, format: 16 x 10 cm, ss. 7 nlb., 136 – sygn. 11523, 21904.

102. *Hortulus peramaenus svavissimis liliis consitus seu libellus Aureus asceticas exbellus lectiones...*, format: 10,5 x 6,5 cm, ss. 8 nlb., 213. 8 nlb. – sygn. 22282. E XVIII 276

103. Andrzej Murczyński, *Słowo Boże na niedziele całego roku po różnych kościołach opowiedziane*, format: 19,3 x 16,5 cm, ss. 458, 63 nlb. – sygn. 3278. E XXII 631

104. *Nabożeństwo trzydniowe uroczystości świętego Stanisława Kostki, nowicjusza Towyrzystwa Jezusowego poprzedzające z włos. w Rzymie 1755 wydanego na polski ięzyk wyłożone*, format: 12 x 7,5 cm, ss. 18 nlb. – sygn. 32516 (współpraw. z sygn. 32515- 32520).

105. *Odpusty wieczne. Pozwolone pobożnie, uważnie, y z serca akty cnót theologicznych wiary nadziei y miłości czyniącym*, format: 13 x 8 cm, ss. 36 nlb. – sygn. 32556. E XXIII 262

106. *Selectae devotiones auctiores ad pretiosissimam Virginem Mariam sanctos patronos varios*, format: 12,5 x 8 cm, ss. 24 nlb., 230, 3 nlb. – sygn. 32671.

107. Grzegorz Knapski: *Sinonyma seu doctionarium polono-latinum in gra-*

tiam et usum studiosae juventutis Polonae. Nuper correctum, et multis vocabulis auctum, format: 15 x 9 cm, ss. 2 nlb., 448 – sygn. 12546, 12547, 42927. E XIX 333

108. Tomasz à K e m p i s, O naśladowaniu Chrystusa Pana ksiąg czworo..., teraz znowu w polski język wedle exemplarza ręką samegoż autora pisanego, przetłumaczone y podzieleniem rozdziałów, ozdobione, format: 13 x 8 cm, ss. 397 – sygn. 9898. E XXXI 206

1757

109. Akty nabożne do Ran Ukrzyżowanego Jezusa do Troyce Przenajświętszey, Mądrości Przedwieczney, do Matki Przenajświętszey, z przydatkiem nabożeństwa do Opatrzności Boskiej przedrukowane, format: 11 x 7 cm, ss. 273, 3 nlb. – sygn. 27427.

110. Kongregacya Najświętszego Serca Jezusowego z odpustami od Stolicy Apostolskiej, na zawsze nadanemi w kościele sandomierskim Societatis Jesu, na powszechny chrześcijańskiego ludu pożytek założona roku pańskiego 1757, format: 15 x 9 cm, ss. 127 nlb. – sygn. 30767.

111. Rituale sacramentorum ac aliarum Ecclesiae ceremoniarum, ex rituali juxta decretum synodi provincialis Petricoviensis edito depromptum; ad uniformen Ecclesiarum Regni Poloniae, et Magni Ducatus Lithuaniae usum..., format: 15 x 9,5 cm, ss. 283, 6 nlb. – sygn. 2119. E XXVI 314

1758

112. Tomasz M ł o d z i a n o w s k i, Akty przygotowania na dobrą śmierć, kapłanom na śmierć dysponującym, starym także, słabym, y tym co się sami z daleka na śmierć gotują, do używania potrzebne, format: 12,5 x 9 cm, ss. 163 – sygn. 22002. E XXII 453

1760

113. Jan Ewangelista K i s z c z y c, Ergo w konkluzji uroczystości Chrystusowych męczenników ilacyą, kaznodziejską w niesione to iest kazanie na sandomierskich męczenników przy zczynającym się nabożeństwie Bożego Ciała..., format: 27,5 x 18 cm, ss. 26 nlb. – sygn. 24354 (współpraw. z sygn. 24348-24372). E XIX 266

1763

114. Wiktor Felkier, Struktura w kontr. śmierci na ostatnią dewlacyą przeświątęnego domu następującej przez odsiecz herbowego Topora ... Alexandra na Czyżowie Zaklika Czyżowskiego ... na fundamencie cnót chrześcijańskich w niebieskiej krainie zbudowana, format: 29,5 x 18 cm, ss. 46 nlb. – sygn. 21746, 23163, 24360. E XVI 189

115. (Stanisław K r z e s i m o w s k i), Viator christianus in patriam tendens per Motus Anagogicos, multo auctior et locupletior, format: 15 x 9 cm, ss. 530, 5 nlb. – sygn. 11961, 11962, 52285, 53314, 55611, 55652. E XX 324

1764

116. Paweł K o s i a r s k i, Roza bez ciernia. Naydostoinieysza świata całego Pani, Nieba y ziemi Krolowa czcicielow swoich Naypierwsza u Boga Opiekunka Marya zwykłym nabożeństwem w Kongregacyi Mieyskiej pod tytułem Niepokalanego Poczęcia, przy kościele S. J. Sandomierskim założoney 1624 przez ..., format: 15 x 9,5 cm, ss. 12 nlb., 143, 3 nlb. – sygn. 20625, 35471.

117. Jędrzej Murczyński, Święte kaznodziejskie na cały rok po różnych kościołach ogłoszone przez ... format: 19,5 x 15,8 cm, ss. 502, 11 nlb. – sygn. 3276. E XXII 631

1765

118. Franciszek Erazm Preiss, Media, quibus novellus spiritualis, manucente spiritali patre probitatem, timorem Dei, ac spiritus profectum, in Seminarii Tyrocinio acquirere, et acquilitum, post in sacerdotio angere, ac confervare possit concinnate, format: 12 x 8 cm, ss. 13 nlb., 461 – sygn. 11321, 11322. E XXV 233

1766

119. Korona niebieska różnemi nabożeństwami na cały rok rozłożonymi, w innych księgach, approbowanymi jako drogimi perłami wysadzone Bolesney Matce Boskiej w obrazie cudowny jarostawskim za prezent oddana, format: 18 x 14,5 cm, ss. 4 nlb., 589, 6 nlb. – sygn. 55572. E XX 96

1767

120. Ewangelie, y epistoły tak niedzielne y na cały post, jako y wszystkich święt, które w kościele katolickim, według rzymskiego porządku, przez cały rok czytają, format: 12 x 9 cm, ss. 467, 7 nlb. – sygn. 8260, 19050, 19051, 41370.

1768

121. Hebdomas sancta Pii sacerdotis sive XXXVI meditationes, sacerdotum, et non sacerdotu, octiduanae recollectioni, imo et per mensem usui, ad profectum spiritualem mirè conducentes..., format: 12 x 8 cm, ss. 142 (brak końca) – sygn. 16793. E XVIII 69

1769

122. Wojciech Musiałowski, Annuale meditationes ex sacris bibliis desumptae et in tres vias pulgativam, illuminativam, et unitivam per singulos toius anni dies disoisitae et sentetiis SS. doctorum patru..., format: 16 x 10 cm, ss. 24 nlb. 365, 3 nlb. – sygn. 7871, 40910, 55597. E XXII 641

1772

123. Commune sanctorum juxta breviarium romanum Pii V..., format: 14,5 x 9,8 cm, ss. 2 nlb., 399, 54 nlb. – sygn. 2272, 54237. E XIV 330

1773

124. Wojciech Musiałowski, Officia propria patronorum regni Poloniae olim edita, et juxta ritum breviarii monastici pro omnibus sub regula S. P. Benedicti militantibus..., format: 15,3 x 10 cm, ss. 320 – sygn. 2263. E XXII 641

Oficyna pojezuicka J. K. Mości i Rzeczypospolitej (1774-1798)

1775

125. Selecti clarissimorum oratorum sermones, format: 15 x 10 cm, ss. 288 – sygn. 6710. E XXVII 396

1776

126. Krotkie zebranie chrześcijańskiej nauki zawierające w sobie, nayprzednieysze artykuły wiary S. dla wydoskonalenia, tak małych dziatek jako też prostaczków wielce łatwe y użyteczne z przydatkiem pieśni pobożnych z informacją o różnancy

Bractwie S. Tomasza z Akwinu porządnie ułożone, format: 15,4 x 9,5 cm, ss. 40 nlb. – sygn. 25689.

127. Wojciech Musiałowski, Azaryasz wierny Tobiaszowi w drodze duchowego ćwiczenia na dni ośm za towarzysza dany czyli zabawa ośmiodniowa która naucza y prowadzi duszę przez drogi, oczyszczającą, oświecającą do zakonney doskonałości y zjednoczenia z Bogiem..., format: 19,5 x 15,5 cm, ss. 2 nlb., 276 – sygn. 55644. E XXII 641.

128. Sandomierz. Opisanie miasta Sandomierza, format: 31 x 18,5 cm, ss. 6 nlb. – sygn. 34324. E XXVII 67.

129. Franciszek Erazm Preiss, Examen trinum ordinandorum, approbandorum et instituendorum; auctum questionibus scitu summe necessaris tum moralibus tum dogmaticis utpote casus fere ex universa theologia morali, dogmatica, rubro selectissimos in omni examina tum clericis ordinandis..., format: 16 x 10 cm, ss. 24 nlb., 611, 5 nlb. – sygn. 3372. E XXV 2331.

1777

130. Jan Crasset, Uwagi albo rozmyślenia chrześcijańskie nad naycelnieyszymi wyrokami Ewangelii, dla zabawy duszy dane przez ... a teraz z francuskiego na polski przetłum., cz. 1-2, format: 14,6 x 9 cm, ss. 171, 1 nlb. – sygn. 18302, 18393.

131. Tomasz Olszewski, Mowa kaznodziejska ku większej czci y wystławianiu świętych ogólnie wszystkich: na wspomnienie zaś chwalebnych męczenników Chrystusowych województwa niegdyś sandomierskiego patryotów, około 1250 tego pobitych à od roku 1260 tego dnia 2 czerwca corocznie za dozwoleciem naywyższej Stolicy Apostolskiej w kolegiacie sandomierskiej uroczyście obchodzone, format: 15 x 9 cm, ss. 43, 1 nlb. – sygn. 6408, 20602, 42916. E XXIII 341.

132. Tomasz Kempis, O naśladowaniu Chrystusa Pana ksiąg czworo ..., teraz znowu w polski ięzyk wedle exemplarza ręką samegoż autora pisanego, przetłumaczone y podzieleniem rozdziałów ozdobione, format: 12,3 x 9 cm, ss. 362 – sygn. 9897.

1779

133. Józef Lisikiewicz, Fizyka czyli wiadomość natury y struktur rzeczy pod zmysły podpadających w szkołach wojewódzkich sandomierskich uczącym się y oyczystym ięzyku iak naykruciej wyłożone, format: 15,5 x 9,5 cm, ss. 8 nlb., 440, 3 nlb. – sygn. 18961. E XXI 333.

134. Pobożność chwalebna powagą OO. SS. papieżów zatwierdzona, czyli nabożeństwo paska rzemiennego pod hasłem pocieszenia N. Maryi Panny za dozwoleciem dycieczalney zwierzchności..., przydatkiem nabożeństwa S. Troycy Pięciu Ran Jezusowych, Nayś. Sakramentu y świętey Barbary powiększone, format: 16 x 9,5 cm, ss. 10 nlb., 125, 4 nlb. – sygn. 18419.

1781

135. Adolescens studiosus ad suscipiendam sodaliteten BMAE Virginis Mariae ac ad assequendam christianam perfectionem brevibus instructus ad usum scholarum existentium, sub cura iustieuti clericorum saecularium in commune viventium in lucem datus, format: 12,5 x 8 cm, ss. 47 – sygn. 1663.

136. Józef Lisikiewicz, Wiadomości natury y skutków rzeczy pod zmysły podpadających, czyli fizyki xięga druga na widok publiczny podana..., format: 17,3

x 9,5 cm, ss. 180, 1 tabl. + 158, 2 nlb. – sygn. 55682. E XXI 333

1782

137. *Applausus gratulatorium... Mathiae Sołtyk Palatino Sandomirensi...*, format: 20,5 x 16,8 cm, ss. 16 nlb. – sygn. 4973.

1785

138. *Epos elegiasticon illustrissimo reverendissimo Domino et Domino Christophoro Josepho comiti Bogoria Skotnicki S. R. M. Secretario, ad trinulal regni deputato, cathedrali cracoviensi cannico bbatu et mecaenati suo munificentissimo*, format: 19,7 x 16,3 cm, ss. 58 nlb. – sygn. 28429.

1786

139. *Sebastian Sailer, O naśladowaniu Najświętszey Maryi Panny, Matki Boskiey ksiąg dwoie. Dzieło tłum. z łac.*, format: 17,5 x 14,5 cm, ss. 166 – 16998. E XXVII 24

1787

140. *Józef Lisikiewicz, O poświęceniu biskupów y ich dostoieństwa nad inne wspaniałości kazane, przy uroczystey konsekracyi na biskupstwo Hireneńskie J. W. J. X. Boxy Radoszewskiego, pierwszego suffragana sandomierskiego, na niedzielę XII po świątkach przypadającej miane*, format: 16 x 10 cm, ss. 36 nlb. – sygn. 21958 (współpraw. z sygn. 21954-21962). E XXI 333

1788

141. *Franciszek Erazm Preiss, Veritas christianae apostolicae romano-catholicae fide vere divina adeoque invicta ...*, format: 17,5 x 10 cm, ss. 623, 9 nlb. – sygn. 42884, 54848. E XXV 233-234

1789

142. *Jan Fahl, Kazanie pogrzebowe na pogrzebie J. W. J. Korduli hrabiny z Łachockich Małachowski wojewodziny krakowskiey w Rzeczniowie*, format: 15 x 8 cm, ss. 24 nlb. – sygn. 21938a (współpraw. z sygn. 21938-21947). E XVI 161

143. *Początki życia niebieskiego na ziemi przez złączenie się z Bogiem i świętymi jego czyli nabożeństwo gruntowne na każdy dzień w tygodniu rozłożone a dla swego szacunku z dozwoleciem zwierzchności po wiele razy przedrukowane*, format: 15,5 x 9,5 cm, ss. 333, 11 nlb. – sygn. 18269.

1792

144. *Piotr Skarga, Kazania na niedziele całego roku, t. 1-3*, format: 16,5 x 11 cm, ss. 24 nlb., 576 + 7 nlb., 400 + 8 nlb., 445 – sygn. 9089, 9090. E XXVIII 145

1793

145. *Umbert Brunus, De psalmerio Virginis Deiparae sermonum epitoma pro diebus Dominicis et testis per annum opus ...*, format: 17,8 x 11 cm, ss. 32 nlb., 446, 14 nlb. – sygn. 155542. E XIII 379

1798

146. *Błażej Chmielowski, Kazanie na pochowanie kości w kościele OO. Reformatów konwentu sandomierskiego...*, 26 miesiąca października roku pańskiego 1795 miane..., format: 15 x 9 cm, ss. 38 nlb. – sygn. 21938 (współpraw. z sygn. 21938-21947) E XIV 170

147. *Błażej Chmielowski, Kazanie na pogrzebie wielmożney Agnieszki*

z Kuczkowskich Jasiński kapitanowy..., dnia 1 października R.P. 1798 w kościele parafialnym w Bodzinach miane, format: 15 x 9 cm, ss. 33, 3 nlb. – sygn. 20606, 21941 (współpraw. z sygn. 21938-21947). E XIV 170

148. Bernard D o m o s ł a w s k i, Adnotationes ad libellum patronorum regni Poloniae et Sueciae breviario ordinis praedicatorum adjunctum..., format: 18 x 11,5 cm, ss. 118, 17 nlb. – sygn. 2255, 6735. E XV 284.

Drukarnia Wojciecha Byrzyńskiego (1886-1911)

1897

149. Pacierz i katechizm parafialny, format: 13 x 9,6 cm, ss. 8 – sygn. 25697.

1905

150. Ksiądz Hieronim, List kapłana katolickiego do ludu polskiego, format: 18,3 x 11,3 cm, ss. 15 – sygn. 49983.

1908

151. M[aria] S[k o r u p s k a], O dobroczynności słów kilka, format: 21,5 x 14,5 cm, ss. 36 – sygn. 24171, 33465.

152. „Kronika Diecezji Sandomierskiej”. Miesięcznik poświęcony sprawom religijnym i społecznym. Wyd. i red. Jan Gajkowski, format: 24,5 x 17 cm, rok 1, nr 1-12, ss. 2 nlb., 368 – sygn. 17732, 17733.

153. „Sprawozdanie z Działalności Towarzystwa Straży Ogniowej Ochotniczej w Sandomierzu” za rok 1907. Projekt budżetu na 1908 rok, format: 21,3 x 13,5 cm, ss. 15 – sygn. 16006.

1909

154. Jan Gajkowski, Gdzie diabeł nie może, tam babę pośle. Prawda o kozłowitach albo mankietnikach ku przestrodze tych, którzy jeszcze rozumu i wiary nie stracili, format: 16,6 x 12,5, ss. 16, 1 nlb. – sygn. 19581.

155. „Kronika Diecezji Sandomierskiej”. Miesięcznik poświęcony sprawom religijnym i społecznym. Wyd. i red. Jan Gajkowski, format: 22,6 x 16 cm, rok 2, nr 1-11, ss. 4, 448 – sygn. 17732, 17733.

156. „Sprawozdanie z czynności Sandomierskiego T-wa Pożyczkowo-Oszczędnościowego od 1 stycznia do 31 grudnia 1908 r.”, za rok 8-my, format: 18,5 x 14 cm, ss. 8 – sygn. 16008.

157. „Sprawozdanie z działalności Towarzystwa Dobroczynności w Sandomierzu” w roku 1908. Rocznik 3, format: 24,5 x 16 cm, ss. XXIV – sygn. 16017.

1910

158. Wawrzyniec K u k l i ń s k i, Miasto prywatne Klimontów i jego kościoły. Na podstawie źródeł miejscowych..., format: 24,5 x 17 cm, ss. LXII, 208, 2 nlb. – sygn. 6739, 45667.

159. „Kronika Diecezji Sandomierskiej”. Miesięcznik poświęcony sprawom religijnym i społecznym. Wyd. i red. Jan Gajkowski, format: 23,5 x 16,5 cm, rok 3, nr 1-11, ss. 2 nlb., 496 – sygn. 17732, 17733.

160. „Sprawozdanie z czynności Sandomierskiego T-wa Pożyczkowo-Oszczędnościowego od 1 stycznia do 31 grudnia 1909 roku za rok 9-ty”, format: 20,7 x 14 cm, ss. 10 – sygn. 16008.

161. „Sprawozdanie z działalności Towarzystwa Dobroczynności w Sandomierzu w roku 1909”. Rocznik 4, format: 24,5 x 16 cm, ss. XXIV – sygn. 16017.

1911

162. „Kronika Diecezji Sandomierskiej”. Miesięcznik poświęcony sprawom religijnym i społecznym. Wyd. i red. Jan Gajkowski, format: 22,8 x 17 cm, rok. 4, nr 1-6, ss. 2 nlb., 1-32, I-XVI, 33-64, XVII-XXXII, 65-96, XXXIII-XLVIII, 97-128, XLIX-LXII, 129-208 -sygn. 17732, 17733.

163. „Sprawozdanie z czynności Sandomierskiego T-wa Pożyczkowo-Oszczędnościowego od 1 stycznia do 31 grudnia 1910 r.”, za rok 10-ty, format: 18,5 x 13 cm, ss. 7 – sygn. 16008.

164. „Sprawozdanie z działalności Towarzystwa Dobroczynności w Sandomierzu” w roku 1910. Rocznik 5, format: 24,5 x 16 cm, ss. XXX – sygn. 16027.

Drukarnia Mariana Byrzyńskiego (1911-1919)

1911

165. X, Krótka wiadomość o obrazie Matki Boskiej Sulisławskiej, format: 12 x 9,3 cm, ss. 36 – sygn. 30859.

166. „Kronika Diecezji Sandomierskiej”. Miesięcznik poświęcony sprawom religijnym i społecznym, wyd. i red. Jan Gajkowski, format: 22,8 x 17 cm, rok 4, nr 7-11, ss. 281-376 – sygn. 17732, 17733.

1912

167. Jan K w i a t k o w s k i, Mapy statystyczne powiatów sandomierskiego i opatowskiego. 30 mapek na 3 arkuszach i tekst objaśniający, format: 27 x 20 cm, ss. 8, 3 ark. map – sygn. 18756, 34099.

168. „Kronika Diecezji Sandomierskiej”. Miesięcznik poświęcony sprawom religijnym i społecznym, wyd. i red. Jan Gajkowski, format: 22,8 x 17 cm, rok 5, nr 1-11, ss. 400 – sygn. 17732, 17733.

169. „Sprawozdanie z działalności Towarzystwa Dobroczynności w Sandomierzu” w roku 1911. Rocznik 6, format: 24,5 x 16 cm, ss. XXX – sygn. 35053.

170. „Sprawozdanie z działalności Towarzystwa Straży Ogniowej Ochotniczej w Sandomierzu” za rok 1911, format: 21,5 x 14 cm, ss. 29 – sygn. 16006.

1913

171. [Władysław K ł o s i ń s k i], Pamiątka od księdza proboszcza z Wiązownicy, [aut. podpis:] X. W. K., format: 14-8 x 10 cm, ss. 53 – sygn. 30840.

172. Program uroczystości koronacyjnej cudownego obrazu N. Maryi P. w Sulisławicach d. 8 września 1913 r., [oraz] dodatek do programu całej uroczystości, format: 36 x 22,5 cm, ss. 3 nlb., 4 nlb. – sygn. 25492.

173. [Józef S u j s k i], Dlaczego u nas po wsiach tyle kobiet przy dziecku umiera? Napisał Doktor J., format: 22 x 16,5 cm, ss. 16 – sygn. 25231.

174. „Kronika Diecezji Sandomierskiej”. Miesięcznik poświęcony sprawom religijnym i społecznym. Wyd. i red. Jan Gajkowski, format: 24,5 x 17 cm, rok 6, nr 1-11, ss. 371, 3 nlb. – sygn. 17732, 17733.

175. Projekt sprawozdania z działalności Towarzystwa Dobroczynności w San-

domierzu w roku 1912, format: 20,3 x 13,5 cm, ss. 26 – sygn. 16017.

176. „Sprawozdanie z działalności T-wa Straży Ogniowej ochotniczej w Sandomierzu” za rok 1912, format: 22 x 15 cm, ss. 29 – sygn. 16006.

1914

177. „Kronika Diecezji Sandomierskiej”. Miesięcznik poświęcony sprawom religijnym i społecznym. Wyd. i red. Jan Gajkowski, format: 24 x 17 cm, rok 7, nr 1-12, ss. 264 -sygn. 17732, 17733.

178. Ordo divini officij et missarum ad usum dioecesis sandomiriensis pro anno Domini M-CM-XV. Juxta kalendarium a s. Sede Apostolica approbatum auctoritate et mandato [...] Mariani Ryx, format: 16,6 x 11,5 cm, ss. 108, 1 nlb. – sygn. 30655.

179. Projekt Sprawozdania z działalności Towarzystwa Dobroczyńności w Sandomierzu w roku 1913, format: 21,7 x 13,5 cm, ss. 26 – sygn. 16017.

180. „Sandomierzanin”. Gazeta tygodniowa poświęcona sprawom ziemi sandomierskiej. Wychodzi w czwartki. Wyd. W. Rogójski, red. S. Fitaszewski, format: 33 x 21,5 cm, rok 3, nr 1 – ss. 10, numery 2 do 16, 18 do 21, 27 do 29 po ss. 8 – sygn. 40878.

181. „Sprawozdanie z działalności T-wa Straży Ogniowej ochotniczej w Sandomierzu” za rok 1913, format: 21,5 x 15 cm, ss. 32 – sygn. 16006.

1915

182. „Kronika Diecezji Sandomierskiej”. Miesięcznik poświęcony sprawom religijnym i społecznym. wyd. i red. Jan Gajkowski, format: 24 x 17 cm, rok 8, nr 1-12, ss. 134, 2 nlb. – sygn. 17732, 17733.

183. Projekt sprawozdania z działalności Towarzystwa Dobroczyńności w Sandomierzu w roku 1914, format: 20,3 x 14 cm, ss. 24 – sygn. 160017.

184. „Niwa Sandomierska”. Tygodnik dla wszystkich poświęcony życiu i pracom ziemi sandomierskiej, wyd. W. Rogójski, red. W. Kamocki, format: 30 x 21 cm, ss. 4 nlb. – sygn. 9793, 40878.

1916

185. Edward Górski, Wykład psalterza Dawidowego, format: 20 x 14 cm, ss. XI, 5 nlb., 367, 5 nlb. – sygn. 8487.

186. Wacław Kosiński, O katechizacji dzieci jako najważniejszym zadaniu duszpasterstwa, format: 22 x 13,5 cm, ss. 58, 1 nlb. – sygn. 9707, 39682.

187. Mieczysław Skurnik, Życie i dzieła malarza bernardyńskiego O. Franciszka Lekszyckiego, format: 23,2 x 15,5 cm, ss. 67, 1 nlb. – sygn. 40258.

188. „Kronika Diecezji Sandomierskiej”. Miesięcznik poświęcony sprawom religijnym i społecznym, red. i wyd. Jan Gajkowski, format: 29,5 x 21,5 cm, rok 9, nr 1-12, ss. 178 – sygn. 17732, 17733.

1917

189. Jan Gajkowski, Benedyktynki sandomierskie, format: 19,5 x 13 cm, ss. 172, 1 nlb. – sygn. 4973, 17984, 22565, 34649.

190. W[itold] K[amocki], Przędza. Obraz sceniczny w jednej odsłonie, format: 18,5 x 12 cm, ss. 20 – sygn. 18569.

191. Wacław Kosiński, Dydaktyka, format: 22 x 13 cm, ss. 76, 1 nlb. – sygn. 10688, 55723.

192. Mowy żałobne ku uczczeniu pamięci ś. p. Henryka Sienkiewicza przez kapłanów diecezji sandomierskiej, format: 19,7 x 13,5 cm, ss. 56 – sygn. 18471, 19423, 38866, 44661.

193. Aleksander Patkowski, Umysłowość i artyzm Henryka Sienkiewicza (Odczyt wygłoszony na obchodzie żałobnym urządzonym staraniem Obwodowego Komitetu Ratunkowego w Sandomierzu, 17 grudnia 1916), format: 19 x 14,5 cm, ss. 14 – sygn. 10839, 36649.

194. A[ntoni] Rewera, Pamiątka 1-go obchodu Konstytucji 3-go Maja w Sandomierzu, format: 20,5 x 12,5 cm, ss. 12 – sygn. 46806.

195. [Antoni Rewera], Pamiątka stoletniej rocznicy śmierci Tadeusza Kościuszki, [aut. podpis:] X.A.R., format: 15,2 x 9,5 cm, ss. 1 tabl., 8 – sygn. 18541.

196. Kazimierz Sulski, Mowa żałobna wypowiedziana przy zwłokach ś. p. ks. Mieczysława Radomskiego, kanonika hon. sandomierskiego, dziekana i proboszcza opoczyńskiego dnia 18 grudnia 1916 r., format: 21,3 x 14 cm, ss. 8 – sygn. 22972.

197. Andrzej Wyrzykowski, Pamiątka obchodu 126 rocznicy Konstytucji 3^{go} Maja w Sandomierzu, format: 16 x 11 cm, ss. 24 – sygn. 26266.

198. „Kronika Diecezji Sandomierskiej”. Miesięcznik poświęcony sprawom religijnym i społecznym, red. i wyd. Jan Gajkowski, format: 28,5 x 21 cm, rok 10, nr 1-12, ss. 176 – sygn. 17732, 17733.

199. „Spójnia”. Dwutygodnik młodzieży szkolnej, red. Czesław Łatawiec, format: 23,5 x 15,5 cm, rok 1, numery 4, 5, 6, 7/8, 9/10, 11 po ss. 12, rok II, numery 1, 2, 3, 4, 5 po ss. 12 – sygn. 40735.

200. „Sprawozdanie z działalności T-wa Straży Ogniowej Ochotniczej w Sandomierzu” za lata 1914, 1915 i 1916, format: 20,5 x 14 cm, ss. 16 – sygn. 16006.

1918

201. Jan Chodałkowski, Tadeusz Kościuszko a ksiądz Józef Poniatowski. (Odczyt na rzecz Szkół Chełmskich wygłoszony w Sandomierzu dnia 21 lipca 1918 r.), format: 15 x 9,2 cm, ss. 19 – sygn. 21048.

202. Jednodniówka harcerstwa I-ej Sandomierskiej Drużyny Harcerskiej im. gen. M. Sokolnickiego, format: 28,5 x 21 cm, ss. 13 – sygn. 27222.

203. Wacław Kosiński, Zwyczaje towarzyskie w dawnej Polsce, format: 18,5 x 12 cm, ss. 31 – sygn. 18568.

204. Bolesław Polankiewicz, Józef Pietraszewski, Widoki Sandomierza, format: 41 x 30 cm, kart 15 – sygn. 20230.

205. Antoni Rewera, Ratujmy konających, format: 15,2 x 9,5 cm, ss. 8 – sygn. 21055.

206. Antoni Rewera, Sakrament ołtarza – sakramentem miłości, format: 14,3 x 9 cm, ss. 14 – sygn. 21056.

207. Antoni Rewera, Sakrament pokuty – sakramentem miłosierdzia Bożego, format: 15 x 9,5 cm, ss. 8 – sygn. 30841.

208. „Kronika Diecezji Sandomierskiej”. Miesięcznik poświęcony sprawom, red. i wyd. Jan Gajkowski, format: 22 x 15,6 cm, rok 11, nr 1-12, ss. 192 – sygn. 17732, 17733.

209. „Spójnia”. Dwutygodnik młodzieży szkolnej, red. Czesław Latawiec, format: 23,5 x 15,5 cm, rok 2, numery 6, 7/8, po ss. 12; 9/10, 11/12 po s. 16; nr 13/14 ss. 18; rok 3, nr 1 ss. 16 sygn. 40735.

1919

210. Jednodniówka harcerek sandomierskich, format: 23,2 x 15,2 cm, ss. 25 – sygn. 29230.

211. „Kronika Diecezji Sandomierskiej”. Miesięcznik poświęcony sprawom religijnym, naukowym i społecznym, red. i wyd. Jan Gajkowski, format: 23 x 15,7 cm, rok 12, nr 1-3, ss. 1-60 sygn. 17732, 17733.

212. „Spójnia”. Dwutygodnik młodzieży szkolnej, red. Czesław Latawiec, format: 23,5 x 15,5 cm, rok 3, nr 2/3, 4, 5 po ss. 16, rok 4, nr 1, 2 po ss. 16 – sygn. 40735.

Drukarnia Leona Minca (1903-1942)

1904

213. Krótki wykład najgłówniejszych prawd wiary, zasad moralności dla młodzieży wyznania rzymsko-katolickiego ułożony sposobem katechizmowym, format: 17,5 x 10,5 cm, ss. 23 – sygn. 53324.

1911

214. Ustawa Sandomierskiego Towarzystwa Wzajemnego Kredytu, format: 19,5 x 13 cm, ss. 93 – sygn. 16018.

1912

215. „Sprawozdanie z czynności Sandomierskiego Towarzystwa Pożyczkowo-Oszczędnościowego” od 1 stycznia do 31 grudnia 1911 roku, format: 18 x 12,3 cm, ss. 7 – sygn. 16008.

1924

216. Statut Resursy w Sandomierzu, format: 16,5 x 10,3 cm, ss. 16 nlb. – sygn. 26045.

1925

217. „Młoda Wieś”. Jednodniówka Sandomierskiego Związku Młodzieży Wiejskiej, numer marcowy, format: 31 x 23,5 cm, ss. 16 – sygn. 25410.

Diecezjalny Zakład Graficzno-Drukarski (1919-1939)

1919

218. Jan Kwiatkowski, Wisła pod Sandomierzem (z 3-ma mapami), format: 21 x 14 cm, ss. 23, tabl. 1 – sygn. 4970.

219. Józef Pietraszewski, Przewodnik po Sandomierzu i okolicy, format: 16 x 10 cm, ss. 47, plan Sandomierza i okolicy – sygn. 31371.

220. Regulamin dla organistów diecezji sandomierskiej, format: 14,4 x 9 cm, ss. 11 – sygn. 21105, 25916.

221. Antoni Rewera, Modlitwy o pokój i za ojczyznę, format: 13 x 9 cm, ss. 9 – sygn. 25760.

222. Antoni Rewera, Małżeństwo – zachowaniem rodzaju ludzkiego, zachowaniem Kościoła świętego, format: 11,6 x 9 cm, ss. 19 – sygn. 21077.

223. Antoni Rewera, Nauka na uroczystość św. Szczepana pierwszego męczennika o popieraniu gazet katolickich wygłoszona w katedrze w roku 1919, format: 13,6 x 9,5 cm, ss. 11 – sygn. 25749.

224. Antoni Rewera, Ratuśmy konających, wydanie 3-cie, format: 11,6 x 8,8 cm, ss. 9 – sygn. 21073.

225. „Catalogus ecclesiarum et cleri saecularis ac regularis dioecesis sandomiensis” pro anno Domini 1920, format: 15,2 x 11,2 cm, ss. 127, 1 nlb. – sygn. 30656.

226. „Kronika Diecezji Sandomierskiej”. Miesięcznik poświęcony sprawom religijnym, naukowym i społecznym, format: 23 x 15,7cm, rok XII, nr (4, 5, 6), red. i wyd. Waław Kosiński; nr 7-12 – red. Waław Kosiński, administrator Antoni Glibowski – ss. 61199 – sygn. 17732, 17733.

1920

227. Waław Kosiński, Technika głoszenia kazań. Szkic homiletyczny, format: 24 x 16 cm, ss. 80 – sygn. 25169.

228. Regulamin i instrukcje dla dozorców szkolnych opracowane przez Radę Szkolną Okręgu Sandomierskiego, format: 20 x 11,8 cm, ss. 12 – sygn. 31739.

229. Antoni Rewera, Módlmy się za kapłanów, format: 15 x 9,5 cm, ss. 24 – sygn. 21079, 25748.

230. Antoni Rewera, Nabożeństwo do bł. Wincentego Kadłubka. Pamiątka ponowienia Misyi świętych odprawionych przez OO. Redemptorystów w listopadzie 1920 r. w katedrze sandomierskiej, format: 14,7 x 9,4 cm, ss. 8 – sygn. 21080.

231. Jan Samsonowicz, Dzieje geologiczne ziemi sandomierskiej, format: 19 x 14 cm, ss. 25, 2 nlb. – sygn. 28952, 40376.

232. Bolesław Sperski, Życie i męczeństwo błogosławionego Andrzeja Boboli i prorocтва o Polsce, format: 15,5 x 9,5 cm, ss. 32 – sygn. 21078, 29478.

233. „Catalogus ecclesiarum et cleri, saecularis ac regularis, Dioecesis Sandomiriensis” pro anno Domini 1921, format: 15,5 x 10 cm, ss. 106, 1 nlb. – sygn. 49403.

234. „Kronika Diecezji Sandomierskiej”. Miesięcznik poświęcony sprawom diecezji, red. Waław Kosiński, wydawca Stefan Świetlicki, format: 22,5 x 15,5 cm, rok 13, nr 1-12, ss. 268, 2 – sygn. 17732, 17733.

235. „Zbiór rozporządzeń diecezjalnych” za rok 1920, format: 22 x 15 cm, ss. 47 – sygn. 56309.

1921

236. Waław Kosiński, Zwyczaje towarzyskie w dawnej Polsce, format: 21 x 14 cm, ss. 103 – sygn. 25156, 58388.

237. Aleksander Maciesza, G[abryel] Rzączyński S. J. pierwszy fizjograf Polski, format: 20 x 14,2 cm, ss. 4 nlb., 18, 2 nlb. – sygn. 28379, 48941.

238. Antoni Rewera, Dzieci zapisujcie się do Stowarzyszenia świętego Dziecięctwa Pana Jezusa, format: 14 x 9,5 cm, ss. 17 sygn. 32740.

239. Jan Wiśniewski, Św. Stanisław Kostka. Utwór sceniczny w czterech aktach, format: 21,2 x 15 cm, ss. 24 – sygn. 28463.

240. „Catalogus ecclesiarum et cleri saecularis ac regularis Dioecesis Sandomiensis” pro anno Domini 1922, format: 16 x 11 cm, ss. 106, 1 nlb. – sygn. 49403.

241. „Kronika Diecezji Sandomierskiej”. Miesięcznik poświęcony sprawom

diecezji, red. Waław Kosiński, wydawca Stefan Świetlicki, format: 21 x 16 cm, rok 14, nr 1-12, ss. 198 – sygn. 17732, 17733.

242. „Ordo divini officii recitandi misaeque celebrande juxta kalendarium reformatum ad usum dioecesis sandomiriensis” pro anno Domini 1922, format: 16 x 11 cm, ss. 93 – sygn. 30656.

243. „Sprawozdanie z oddziału sandomierskiego Polsk. Tow. Krajoznawczego” za rok 1920, format: 21 x 15 cm, ss. 15, 1 nlb. – sygn. 28369.

244. „Zbiór rozporządzeń diecezjalnych” za rok 1921, format: 22 x 15 cm, ss. 54 – sygn. 27165, 56309.

1922

245. Paweł K u b i c k i, Wspomnienia z polskiej pielgrzymki do Rzymu 16 V – 1 VII 1922, format: 22 x 14 cm, ss. 17 – sygn. 28378, 49865, 58958.

246. Antoni [R e w e r a], Ludu katolicki baczność!, format: 24 x 15,8 cm, ss. 14 – sygn. 29284, 55148.

247. Ignacy W r ó b l e w s k i, Nawrócenie Maryi Alfonsa Ratisbonna, przeł. z franc. i wydał..., przedm. opatrzył Waław Kosiński, format: 15,5 x 10,5 cm, ss. 8 nlb., 111 – sygn. 24953, 48675.

248. Andrzej W y r z y k o w s k i, Geneza „Bogurodzicy”. Szkic z dziejów kultury polskiej, format: 21,5 x 14,5 cm, ss. 4 nlb., 20 – sygn. 4225, 28362, 28363.

249. „Catalogus ecclesiarum et cleri, saecularis ac regularis Dioecesis Sandomiriensis pro” anno Domini 1923, format: 15,5 x 10,2 cm, ss. sygn. 112 – sygn. 49403.

250. „Kronika Diecezji Sandomierskiej”. Miesięcznik poświęcony sprawom diecezji, red. i wyd. Waław Kosiński, format: 24 x 17 cm, rok 15, nr 1-12, ss. 220 – sygn. 17732, 17733.

251. „Sprawozdanie Oddziału Sandomierskiego Polskiego Tow. Krajoznawczego” za rok 1921, format: 21 x 16 cm, ss. 17 – sygn. 54380, 54963.

252. „Sprawozdanie Okręgowego Stowarzyszenia Spożywców „Pomoc Bratnia” w Sandomierzu” za czas od 1 stycznia 1921 do 1 stycznia 1922 r., format: 34 x 21 x 5 cm, ss. 8 nlb. – sygn. 27339.

253. „Zbiór rozporządzeń diecezjalnych” za rok 1922, format: 22 x 15 cm, ss. 60 – sygn. 56309.

1923

254. Pacierz. Tekst ustalony przez biskupów polskich, format: 14,4 x 10 cm, ss. 8 – sygn. 25695, 29612.

255. Prima synodus dioecesana sandomiriensis sub excellentissimo ac reverendissimo domino domino Mariano Ryx episcopo sandomiriensi, Sandomiriae in ecclesia cathedrali Nativitatis B. M. V. A. D. MCMXXIII diebus 3-4 et 5 Julii celebrata, format: 21,8 x 14,5 cm, ss. 220, 1 nlb. err. – sygn. 3120, 31555, 57162, 58520.

256. Prospekt Państwowej Szkoły Rolniczej Żeńskiej Ludowej Sejmiku Sandomierskiego w Mokoszynie, format: 23,3 x 15,3 cm, ss. 4 – sygn. 29222.

257. Antoni R e w e r a, Nabożeństwo do bł. Wincentego Kadłubka. Pamiątka 700-letniego jubileuszu jego śmierci obchodzonego w dn. 12, 13 i 14 października r. 1923 w katedrze sandomierskiej, format: 13,4 x 9,5 cm, ss. 20 – sygn. 25747.

258. „Kronika Diecezji Sandomierskiej”. Miesięcznik poświęcony sprawom diecezji, red. i wyd. Waław Kosiński, format: 24 x 17 cm, rok 16, nr 1-12, ss. 148 – sygn. 17732, 17733.

259. „Ordo officii divini recitandi sacrique peragendi in usum dioecesis sandomiriensis descriptus” pro anno Domini 1923, format: 15,2 x 10,5 cm, ss. 112, 1 nlb. – sygn. 30656.

260. „Zbiór rozporządzeń diecezjalnych” za rok 1923, format: 25,5 x 16 cm, ss. 60 – sygn. 56309.

1924

261. Ludwik Barski, Projekt stowarzyszenia emerytalnego księży diecezji sandomierskiej, format: 21 x 14 cm, ss. 23 – sygn. 5039, 21172, 38817.

262. Henryk Haduch, Kazania wygłoszone na synodzie sandomierskim dnia 3, 4, 5 lipca 1923 roku do kapłanów w obecności ich Eksceleńcy księdza biskupa ordynariusza Maryana Ryxa i księdza biskupa sufragana Pawła Kubickiego, format: 23 x 14,5 cm, ss. 46, 1 nlb. – sygn. 27184, 36776, 55345, 57217.

263. Waław Kosiński, Dydaktyka, wyd. II, format: 25 x 17,5 cm, ss. 8 nlb., 96 – sygn. 27147, 57303.

264. Statut Spółdzielni: Diecezjalny Zakład Graficzno-Drukarski w Sandomierzu, format: 19,6 x 13,5 cm, ss. 16 – sygn. 26426.

265. „Catalogus ecclesiarum et cleri, saecularis ac regularis, Dioecesis Sandomiriensis” pro anno Domini 1924, format: 16 x 10,2 cm, ss. 112 – sygn. 49403.

266. „Kronika Diecezji Sandomierskiej”. Miesięcznik poświęcony sprawom diecezji, red. i wyd. Waław Kosiński, format: 24 x 17 cm, rok 17, nr 1-2, ss. 183 – sygn. 17732, 17733.

267. „Ordo officii divini recitandi sacrique peragendi in usum dioecesis sandomiriensis descriptus” pro anno Domini Bissextili 1924, format: 16,2 x 10,5 cm, ss. 78 – sygn. 30656.

268. „Sprawozdanie Diecezjalnego Zakładu Graf.-Drukarskiego w Sandomierzu” za czas od 1 stycznia 1923 do 31 grudnia 1923 r., format: 32,7 x 22,2 cm, ss. 3 – sygn. 26426.

269. „I Sprawozdanie Dyrekcji Państwowego Gimnazjum w Sandomierzu” za lata szkolne 1915/6 do 1923/4, format: 22,3 x 14,6 cm, ss. 44, 1 nlb. – sygn. 27354, 54393.

270. „Zbiór rozporządzeń diecezjalnych” za rok 1924, format: 25,5 x 16 cm, ss. 52 – sygn. 56309.

1925

271. Antoni Jaworski, Mój sposób wykładania katechizmu dzieciom, format: 16 x 11 cm, ss. 43 – sygn. 25719.

272. Antoni Rębera, Dzieci zapisujcie się do Stowarzyszenia ś-go Dzieciństwa Pana Jezusa, wydał powtórnie..., format: 15,5 x 11,8 cm, ss. 29 – sygn. 25895, 54476.

273. „Kronika Diecezji Sandomierskiej”. Miesięcznik poświęcony sprawom diecezji, red. i wyd. Waław Kosiński, format: 24 x 17 cm, rok 18, nr 1-12, ss. 312 – sygn. 17732, 17733.

274. „Okólnik Związku Stowarzyszeń Młodzieży Polskiej Ziemi Sandomiersko-Radomskiej”, red. Jan Kosiński, wyd.: Związek Stow. Młodzieży Polskiej w Rado-

miu, format: 23,3 x 15,6 cm, rok V, nr 7 i 8, ss. 20; nr 9 i 10, ss. 24; nr 11 i 12, ss. 44 – sygn. 40736.

275. „Zbiór rozporządzeń diecezjalnych” za rok 1925, format: 24 x 16 cm, ss. 76 – sygn. 56309.

1926

276. *Preces matulinae ac respertinae alumnorum seminarii sandomiriensis*, format: 15 x 10 cm, ss. 30 – sygn. 29703.

277. *Regulamin Seminarium Duchownego rz.-katolickiego w Sandomierzu (zwierzchność seminaryjna)*, format: 15 x 10 cm, ss. 15 – sygn. 29702, 30911, 30912.

278. Stefan Świetlicki, *Przepisy obowiązujące w sprawie śpiewów podczas Mszy św. i niesporów, zebrał i wydał...*, format: 21 x 14,5 cm, ss. 8 – sygn. 29133, 57853.

279. „*Catalogus ecclesiarum et clerici, saecularis ac regularis, Dioecesis Sandomiriensis*” pro anno Domini 1927, format: 16,5 x 12 cm, ss. 92 – sygn. 49403.

280. „*Kronika Diecezji Sandomierskiej*”. Miesięcznik poświęcony sprawom diecezji, red. i wyd. Waław Kosiński, format: 24 x 17 cm, rok 19, nr 1-12, ss. 376 – sygn. 17732, 17733.

281. „*Okólnik Związku Stowarzyszeń Młodzieży Polskiej Ziemi Sandomiersko-Radomskiej*”, red. Jan Kosiński, wyd.: Związek Stow. Młodzieży Polskiej w Radomiu, format: 23,3 x 15,6 cm, rok VI, nr 1, ss. 19 – sygn. 40736.

282. „Zbiór rozporządzeń diecezjalnych” za rok 1926, format: 24 x 16 cm, ss. 99 – sygn. 27166.

1927

283. Antoni B y c z k o w s k i, *Droga krzyżowa*, format: 19,5 x 18,3 cm, ss. 24 – sygn. 28548.

284. Edward G ó r s k i, *Chrystus – Król w teologii katolickiej*, format: 24 x 15,6 cm, ss. 16 – sygn. 30208, 51240.

285. Prosper G u e r a n g e r, *Rok liturgiczny. W przejrzanym przekładzie polskim wydali ks. Dr St[efan] Świetlicki i ks. H[enryk] Nowacki, profesorowie semin. duch.*, t. 1: *Adwent*, format: 18,2 x 12 cm, ss. VIII, 478 – sygn. 45751.

286. Stefan Świetlicki, *Czy możliwą i wskazaną jest rzeczą szerzyć wśród wiernych chorał gregoriański*, format: 22,5 x 25,5 cm, ss. 16 – sygn. 29132.

287. Stefan Świetlicki, *Śpiewnik liturgiczny. Zbiór najczęściej używanych śpiewów kościelnych do wykonywania przez wszystkich wiernych ze źródeł autentycznych wybrał i wydał...*, format: 16 x 11,5 cm, ss. 2 nlb., 32, 3 nlb. – sygn. 25897.

288. Stefan Świetlicki, *Ustawa prawomocna o muzyce kościelnej. Motu proprio Piusa X o muzyce świętej w tłumaczeniu arcybiskupa Szembeka*, format: 22,8 x 16 cm, ss. 16 – sygn. 29134.

289. „*Catalogus ecclesiarum et cleri, saecularis ac regularis, Dioecesis Sandomiriensis*” pro anno Domini 1928, format: 16 x 12 cm, ss. 110 – sygn. 49403.

290. „*Kronika Diecezji Sandomierskiej*”. Miesięcznik poświęcony sprawom diecezji, red. i wyd. Waław Kosiński, format: 24 x 17 cm, rok 20, nr 1-12, ss. 360 – sygn. 17732, 17733.

291. „*Ordo divini officii persolvendi sacroque peragendi in usum dioecesis*

sandomiriensis descriptus” pro anno Domini 1927, format: 16,3 x 12 cm, ss. 94, 2 nlb. – sygn. 30656.

292. „Ordo divini officii persolvendi sacrique peragendi in usum dioecesis sandomiriensis descriptus” pro anno Domini 1928, format: 16,5 x 11,5 cm, ss. XXVI, 1 nlb., 136 – sygn. 30656.

1928

293. Prosper Guéranger, Rok liturgiczny. W przekładzie polskim wydali ks. Dr S[tefan] Świątlicki i ks. H[enryk] Nowacki, profesorowie semin. duch., t. 2: Okres Bożego Narodzenia. cz. 1, format: 18,2 x 12 cm, ss. IV, 447 – sygn. 45751.

294. Stefan Świątlicki, Weź mnie z sobą na Mszę św., wydanie drugie zmienne. Modlitewnik dla praktykujących katolików z objaśnieniami według „Roku liturgicznego” Guérangera wydał..., format: 16,8 x 12 cm, ss. IV, 116 – sygn. 37193.

295. „Catalogus ecclesiarum et cleri, saecularis ac regularis, Dioecesis Sandomiriensis,” pro anno Domini 1929, format: 15,5 x 11,5 cm, ss. 111 – sygn. 49403.

296. „Kalendarz Kościelny dla parafii w Ćmielowie na 1929 rok”, format: 23,5 x 16,3 cm, ss. 33 – sygn. 36615.

297. „Kronika Diecezji Sandomierskiej”. Miesięcznik poświęcony sprawom diecezji, red. i wyd. Waław Kosiński, format: 25 x 18 cm, rok 21, nr 1-12, ss. 352 – sygn. 17732, 17733.

298. „Ordo divini officii persolvendi sacrique peragendi a sacra rituum congregatione die 30 aprilis 1928 approbatus et in usum dioecesis sandomiriensis descriptus” pro anno Domini 1929, format: 15,5 x 11,5 cm, ss. XXIX, 152 – sygn. 39656.

299. „Sprawozdanie z czynności w roku 1927 od 1 stycznia do 31 grudnia 1927 roku”. [wyd.:] Bank Ziemi Sandomierskiej. Spółdzielnia z ograniczoną odpowiedzialnością w Sandomierzu, format: 27,2 x 19,5 cm, ss. 15 – sygn. 25456.

1929

300. Prosper Guéranger, Rok liturgiczny. W przekładzie polskim wydali ks. dr S[tefan] Świątlicki i ks. H[enryk] Nowacki, profesorowie semin. duch., t. 3: Okres Bożego Narodzenia, cz. 2, format: 18,2 x 12 cm, ss. VI, 414 – sygn. 45751.

301. Antoni Kasprzycki, Pamiątka dla moich parafian, format: 17 x 12 cm, ss. 16 – sygn. 28056, 52520.

302. Waław Kosiński, Metodyka nauczania religii czyli katechetyka, format: 22 x 14,5 cm, ss. 142, 1 nlb. – sygn. 57627.

303. Waław Skarbimir Laszkowski, Słownik krajoznawczy miejscowości powiatu sandomierskiego, format: 22 x 14,7 cm, ss. 77 – sygn. 1324, 44810, 57863.

304. Stefan Świątlicki, Liturgia w świetle teologii. Odczyt wygłoszony w czasie Tygodnia Liturgicznego w Warszawie (12-16 XII 1928), format: 23 x 15,5 cm, ss. 24 – sygn. 29131, 32406, 58721.

305. „Catalogus ecclesiarum et cleri, saecularis ac regularis, Dioecesis Sandomiriensis” pro anno Domini 1930, format: 15,5 x 11,5 cm, ss. 112, 1 nlb. – sygn. 49403.

306. „Kronika Diecezji Sandomierskiej”. Miesięcznik poświęcony sprawom diecezji, red. i wyd. Waław Kosiński, format: 24 x 18 cm, rok 22, nr 1-12, ss. 298 – sygn. 17732, 17733.

307. „Ordo divini officii persolvendi sacrique peragendi a sacra rituum congre-

gatione die 30 aprilis 1928 approbatus et in usum dioecesis sandomiriensis descriptus" pro anno Domini 1930, format: 16,7 x 12,2 cm, ss. XXIX, 3 nlb., 128 – sygn. 30656.

308. „Sprawozdanie z działalności Koła Przyjaciół Żołnierza 4 pułku saperów” za czas od 16 kwietnia 1928 do 31 grudnia 1928, format: 23 x 15 cm, ss. – sygn. 29001.

309. „Zbiór rozporządzeń diecezjalnych” za rok 1929, format: 24,5 x 17 cm, ss. 26, 1 nlb. – sygn. 29126.

1930

310. Edward G ó r s k i, Księga psalmów. Tekst i komentarz. Wyd. drugie, format: 24,5 x 17 cm, ss. 2 nlb., XXX, 2 nlb., 240 – sygn. 32053.

311. Włodzimierz Bronisław J a s i ń s k i, List pasterski J.E. biskupa... do duchowieństwa i wiernych z okazji objęcia rządów diecezji sandomierskiej, format: 23 x 14,8 cm, ss. 13 – sygn. 32401.

312. Antoni R e w e r a, Pamiątka ingresu J. E. ks. Włodzimierza Bronisława Jasińskiego biskupa sandomierskiego, format: 11,8 x 8,5 cm, 1 tabl., ss. 8 – sygn. 30933, 35623.

313. Ignacy R z u c z k o w s k i, Starsi i młodszy bracia Polscy w obronie swej macierzy. Powieść historyczno-ludowa w 3-ach aktach, napisał... dla młodzieży katolickiej, format: 18 x 13 cm, ss. 246, 1 nlb. – sygn. 44793.

314. „Catalogus ecclesiarum et Cleri, saecularis ac regularis, Dioecesis Sandomiriensis” pro anno Domini 1931, format: 15,5 x 11,5 cm, ss. 115, 1 nlb. – sygn. 49403.

315. „Kronika Diecezji Sandomierskiej”. Miesięcznik poświęcony sprawom diecezji, red. i wyd. Henryk Czernik, format: 24 x 18 cm, rok 23, nr 1-12, ss. 426 – sygn. 17732, 17733.

316. „Ordo divini officii persolvendi sacrique peragendi a sacra rituum congregatione die 30 aprilis 1928 aprobatus et in usum dioecesis sandomiriensis descriptus” pro anno Domini 1931, format: 16,3 x 11,6 cm, ss. XXI, 2 nlb., 124 – sygn. 30656.

317. „Sprawozdanie z czynności od 1 stycznia do 3 grudnia 1929”. [wyd.:] Bank Ziemi Sandomierskiej. Spółdzielnia z ograniczoną odpowiedzialnością w Sandomierzu, format: 22,5 x 15,5 cm, ss. 15 – sygn. 25456.

1931

318. Prosper G u e r a n g e r, Rok liturgiczny. W przekładzie polskim wydali ks. Dr St[efan] Świątlicki i ks. H[enryk] Nowacki, profesorowie semin. duch., t. 4: Okres siedemdziesiątnicy czyli przedpoście, format: 18,2 x 12 cm, ss. 2 nlb., 431 – sygn. 45751.

319. Włodzimierz [Bronisław Jasiński], Regulamin diecezjalny dla spraw organistowskich. Ogłaszam niniejszy Regulamin dla spraw organistowskich i wprowadzam go w życie z dniem ogłoszenia. Jednocześnie też znoszę Regulamin dla organistów diecezji sandomierskiej, wydany dnia 3 listopada 1919 roku, format: 23,6 x 16 cm, ss. 7 – sygn. 34087.

320. Jednodniówka harcerstwa sandomierskiego. Wydana star. Koła Przyjaciół Harcerstwa w Sandomierzu. Red. odpowiedzialny Marjan Nowakowski, format: 23,5 x 15,5 cm, ss. 20 – sygn. 34081, 35041.

321. Jan K w i a t k o w s k i, Sprawozdanie z działalności Towarzystwa Biblioteki

Publicznej im. Jana Długosza w Sandomierzu w 25-lecie 1906-1931 roku, format: 22,5 x 14,6 cm, ss. 16 – sygn. 55141.

322. Paweł K u b i c k i, Antoni Ksawery Sotkiewicz biskup sandomierski 1826-1901. Zarys monograficzny, format: 22,5 x 15 cm, ss. XV, 1 nlb., 509 – sygn. 4967, 30116, 33606, 37780.

323. Antoni R e w e r a, Małżeństwo zachowaniem rodzaju ludzkiego zachowaniem Kościoła św[iętego], format: 8,4 x 11,8 cm, ss. 23 – sygn. 47419.

324. Statuta illustrissimi capituli cathedralis sandomiriensis, format: 23,2 x 15 cm, ss. 47 – sygn. 35071.

325. „Kronika Diecezji Sandomierskiej”. Miesięcznik poświęcony sprawom diecezji, red. i wyd. Henryk Czernik, format: 24 x 18 cm, rok XXIV, nr 1-12, ss. 396 – sygn. 17772, 17733.

326. „Okólnik Związku Stowarzyszeń Młodzieży Polskiej Ziemi Sandomiersko-Radomskiej”, red. Jan Cibor, wyd. Związek Stow. Młodzieży Polskiej w Radomiu, format: 23,3 x 15,6 cm, rok XI, nr 11 i 12, ss. 20 – sygn. 40736.

327. „Ordo divini officii persolvendi sacrique peragendi a sacra rituum congregatione die 30 aprilis 1928 aprobatu et in usum dioecesis sandomiriensis descriptus” pro anno Domini bissextili 1932, format: 16,2 x 12 cm, ss. XXIII, 1 nlb., 1928 – sygn. 39656.

328. „Prawda Katolicka”. Miesięcznik poświęcony obronie wiary katolickiej przed sekciarstwem, wydawca: Wydawnictwo Kalendarzy Parafialnych i Rocznika Diecezji Sandomierskiej, red. Stefan Grelewski, format: 31 x 23,5 cm, rok 2, nr 9-12, po ss. 16 – sygn. 55457.

329. „Siewca Prawdy”. Tygodnik poświęcony sprawom religijno-społecznym, wydawca: Diecezjalny Zakład Graficzno-Drukarski; red. W[ładysław] Krawczyk, format: 31 x 23,5 cm, rok 1, nr 1-5 po ss. 12 – sygn. 38332.

1932

330. Edward G ó r s k i, Zygmunt Wołs k i, Anarchistyczne tendencje badaczy Pisma świętego, format: 17,2 x 12,5 cm, ss. 57, 1 nlb. – sygn. 33149, 38625, 55314.

331. Stefan G r e l e w s k i, Na kongres eucharystyczny. Radom 27-29 czerwca 1932 r., oprac. Komisja prasowa kongresu pod przewodnictwem..., format: 17 x 12 cm, ss. 38, 1 nlb. – sygn. 56207.

332. [Paweł K u b i c k i], Zbiorek religijnych pieśni. Dla użytku wiernych, wyd. KB, format: 12 x 8 cm, ss. 275 – sygn. 30884, 40885, 38509.

333. Statut Towarzystwa Wzajemnej Pomocy Rzym.-Kat. kapłanów diecezji sandomierskiej z siedzibą w Sandomierzu, format: 16,3 x 10,6 cm, ss. 11 – sygn. 32774.

334. „Kronika Diecezji Sandomierskiej”. Miesięcznik poświęcony sprawom diecezji, red. i wyd. Henryk Czernik, format: 24 x 17 cm, rok 25, nr 1-12, ss. 356 – sygn. 17732, 17733.

335. „Okólnik Związku Stowarzyszeń Młodzieży Polskiej Ziemi Sandomiersko-Radomskiej”, wyd. Związek Stowarzyszeń Młodzieży Polskiej w Radomiu, format: 23,3 x 15,6 cm, rok XII, nr 1-8, red. Jan Cibor; nr 9-12, red. Michał Koziół, nr 1 i 2, ss. 24, nr 3 i 5, ss. 32, nr 6-8, ss. 35, nr 9-12, ss. 32 – sygn. 40736.

336. „Ordo divini officii persolvendi sacrique peragendi a sacra rituum congregatione die 30 aprilis 1928 approbatus et in usum dioecesis sandomiriensis descriptus” pro anno Domini 1933, format: 16 x 11,8 cm, ss. XXIII, 1 nlb., 125 – sygn. 30656.

337. „Prawda Katolicka”. Miesięcznik poświęcony obronie wiary katolickiej przed sekciarstwem, wydawca: Wydawnictwo Kalendarzy parafialnych i Rocznika Diecezji Sandomierskiej, red. Stefan Grelewski, format: 31 x 23,5 cm, rok 3, nr 1-12, po ss. 16 sygn. 55457.

338. „Siewca Prawdy”. Tygodnik poświęcony sprawom religijno-społecznym, wydawca: Diecezjalny Zakład Graficzno-Drukarski, red. W[ładysław] Krawczyk, format: 31 x 23,5 cm, rok 2, nr 1-23 po ss. 12, nr 24-27 po ss. 16, nr 28-52 po ss. 12 – sygn. 38332.

339. „Spis duchowieństwa i parafij diecezji sandomierskiej” na rok 1932, format: 16,3 x 12,5 cm, ss. 172, 1 nlb. – sygn. 49403.

340. „Sprawozdanie z czynności w roku 1931 od 1 stycznia do 31 grudnia 1931 roku”, [wyd.] Bank Spółdzielczy Ziemi Sandomierskiej z ograniczoną odpowiedzialnością w Sandomierzu, format: 23,2 x 15,2 cm, ss. 14 – sygn. 33997.

341. „Zbiór rozporządzeń diecezjalnych” za rok 1932, format: 24 x 16 cm, ss. 200 – sygn. 34823.

1933

342. Edward G ó r s k i, Zygmunt W o l s k i, Błędnowiercze i anarchistyczne nauki badaczy Pisma świętego poprzedzone listem pasterskim J. E. Ks. Biskupa Stanisława Wojciecha Okonieckiego i słowem wstępnym J. E. Ks. Biskupa Włodzimierza Jasińskiego, format: 21,5 x 15 cm, ss. VII, 58. 1 nlb. – sygn. 50122.

343. Włodzimierz J a s i ń s k i, Regulamin i instrukcja dla sądu biskupiego sandomierskiego, wydana..., format: 22,5 x 15 cm, ss. 24 – sygn. 3281, 4964, 32402, 47842, 48978.

344. Antoni K a s p r z y c k i, O obrazach cudami i łaskami słynących (w diec. sand.), format: 23 x 15,2 cm, ss. 38, 1 nlb. – sygn. 31727.

345. Paweł K u b i c k i, Bojownicy kapłani za sprawę Kościoła i ojczyzny w latach 1861-1915. Materiały z urzędowych świadectw władz rosyjskich, archiwów konsystorskich, zakonnych i prywatnych, oprac. ..., cz. pierwsza: Dawne Król[estwo] Polskie, t. I-III, format: 22 x 16 cm, ss. LVI, 582 + 656 + 860, 2 nlb. – sygn. 5040, 36226, 38323.

346. „Dla Dzieci”. Bezpłatny dodatek „Siewcy Prawdy”. (Dwutygodnik). Wydawca: Diecezjalny Zakład Graficzno-Drukarski, red. Władysław Krawczyk, format: 23,5 x 14 cm, rok 1, nr 1-26 po ss. 4 – sygn. 38332 (współopraw. z „Siewcą Prawdy”).

347. „Kronika Diecezji Sandomierskiej”. Miesięcznik poświęcony sprawom diecezji, format: 24 x 17 cm, rok 26, nr 1-6 red. Henryk Czernik; nr 7-12 red. Franciszek Jop, ss. 356 – sygn. 17732, 17733.

368. „Ordo divini officii persolvendi sacrique peragendi a sacra rituum congregatione die 30 aprilis 1928 approbatus et in usum dioecesis sandomiriensis descriptus” pro anno Domini 1934, format: 18,2 x 13,5 cm, ss. XXIX, 1 nlb., 89 – sygn. 30656.

349. „Prawda Katolicka”. Czasopismo poświęcone obronie wiary katolickiej przed sekciarstwem, wydawca: Wydawnictwo Kalendarzy Parafialnych i Rocznika

Diecezji Sandomierskiej, red. Stefan Grelewski, format: 31 x 23,5 cm, rok 4, nr 1-12 po ss. 16 – sygn. 55457.

350. „Siewca Prawdy”. Tygodnik poświęcony sprawom religijno-społecznym, wydawca” Diecezjalny Zakład Graficzno-Drukarski, red. W[ładysław] Krawczyk, format: 31 x 23,5 cm, rok 3, nr 1-52 po ss. 16 – sygn. 38332.

351. „Spis duchowieństwa i parafij diecezji sandomierskiej” (na rok) 1933 (oraz) Miejscowości wchodzące w skład diecezji sandomierskiej, format: 18 x 13 cm, ss. 133, 1 nlb. + 32 – sygn. 49403.

1934

352. Seweryn Bielski, Z dawnych dziejów Polski, format: 17 x 12 cm, ss. 135, 1 nlb. – sygn. 55705, 55767.

353. Stefan Grelewski, Z powrotem na łono Kościoła katolickiego. Karty z życia konwertytów. Serja 3, format: 18,8 x 13,3 cm, ss. 32 – sygn. 33449.

354. Antoni Kasprzycki, Myśli starego proboszcza, format: 23,5 x 16,5 cm, ss. 113, 2 nlb. – sygn. 33250.

355. Katalog organistów spełniających obowiązki przy kościołach diecezji sandomierskiej w r. 1934/35, format: 23 x 14 cm, ss. 19, 1 nlb. – sygn. 35115.

356. Pacierz. Tekst ustalony przez biskupów polskich, format: 15,7 x 11,6 cm, ss. 8 – sygn. 54532.

357. Andrzej Wyrzykowski, Zabytkowe freski w prezbiterjum katedry sandomierskiej. Wykład na rozpoczęcie roku szkolnego w Sandomierskim Seminarium Duchownym wygłoszony 5 września 1934 roku, format: 24,3 x 16,5 cm, ss. 10 – sygn. 33307, 56888.

358. „Dla Dzieci”. Bezpłatny dodatek „Siewcy Prawdy”. (Dwutygodnik), wyd.: Diecezjalny Zakład Graficzno-Drukarski, red.: W. Krawczyk, format: 23,5 x 14 cm, rok II, nr 1-26 po ss. 4 – sygn. 38332 (współpraw. z „Siewcą Prawdy”).

359. „Drogi Akcji Katolickiej”. Bezpłatny dodatek do „Siewcy Prawdy”. (Miesięcznik), wyd.: Diecezjalny Zakład Graficzno-Drukarski, red. W[ładysław] Krawczyk, format: 23,5 x 14 cm, rok I, nr 1-8 po ss. 8 – sygn. 38332 (współprawne z „Siewcą Prawdy”).

360. Dział Urzędowy „Kroniki Diecezji Sandomierskiej” z 1933 r. zawierający rozporządzenie Stolicy Apostolskiej, diecezjalne i państwowe, format: 24 x 16 cm, ss. 175 – sygn. 36270.

361. „Kronika Diecezji Sandomierskiej”. Miesięcznik poświęcony sprawom diecezji, red. i wyd. Franciszek Jop, format: 24 x 17 cm, rok 27, nr 1-12, ss. 376 – sygn. 17732, 17733.

362. „Ordo divini officii persolvendi sacrique peragendi a sacra rituum congregatione die 30 aprilis 1928 aprobatum et in usum dioecesis sandomiriensis descriptum” pro anno Domini 1935, format: 19,2 x 13,2 cm, ss. XIX, 1 nlb., 132 – sygn. 30656.

363. „Prawda Katolicka”. Czasopismo poświęcone obronie wiary katolickiej przed sekciarstwem, wydawca: Diecezjalny Zakład Graficzno-Drukarski, red. Stefan Grelewski, format: 31 x 23,5 cm, rok 5, nr 1-12. po ss. 16 – sygn. 55457.

364. „Siewca Prawdy”. Tygodnik poświęcony sprawom religijno-społecznym,

wydawca: Diecezjalny Zakład Graf.-Drukarski, red. W[ładysław] Krawczyk, format: 31 x 23,5 cm, rok 4, nr 1-52 po ss. 16 – sygn. 38332.

365. „Spis duchowieństwa i parafij diecezji sandomierskiej” (na rok) 1934 (oraz) Miejscowości wchodzące w skład diecezji sandomierskiej, format: 18,3 x 13,6 cm, ss. 147, 1 nlb., + 32 sygn. 49403.

366. Sprawozdanie Katolickiego Związku Młodzieży Polskiej w Sandomierzu ul. P. Marji, nr 6, telefon 81 za rok 1933, format: 22,7 x 15 cm, ss. 22, 2 nlb. – sygn. 34745.
1935

367. Edward G ó r s k i, Przewodnik po katedrze sandomierskiej opracowany na podstawie inwentarza sandomierskiego kościoła katedralnego sporządzonego w 1933 r. przez ks. prof. Andrzeja Wyrzykowskiego, format: 16,5 x 11,5 cm, ss. 40 – sygn. 4975, 49722.

368. Stefan G r e l e w s k i, Wyznania protestanckie w Polsce współczesnej, format: 22,8 x 15,5 cm, ss. VII, 1 nlb., 254 – sygn. 37947, 43733.

369. Roman K o s e ł a, Ile świątyń miał Sandomierz w przeciągu wieków?, format: 24,2 x 16,7 cm, ss. 7 – sygn. 33300.

370. „Dla Dzieci”. Bezpлатny dodatek „Siewcy Prawdy” (Dwutygodnik), wyd.: Diecezjalny Zakład Graficzno-Drukarski, red. W[ładysław] Krawczyk, format: 23,5 x 14 cm, rok 3, nr 1-24 po ss. 4 – sygn. 38332 (współopraw. z „Siewcą Prawdy”).

371. Dział Urzędowy „Kroniki Diecezji Sandomierskiej” z 1935 r. zawierający rozporządzenia Stolicy Apostolskiej, diecezjalne i państwowe, format: 24 x 16 cm, ss. 135 – sygn. 55132.

372. „Kronika Diecezji Sandomierskiej”. Miesięcznik poświęcony sprawom diecezji, red. i wyd. Franciszek Jop, format: 24 x 17 cm, rok 28, nr 1-12, ss. 344 – sygn. 17732, 17733.

373. „Prawda Katolicka”. Czasopismo poświęcone obronie wiary katolickiej przed sekciarstwem, wydawca: Diecezjalny Zakład Graficzno-Drukarski, format: 31 x 23,5 cm, rok 6, nr 1-7/8 – red. Stefan Grelewski, nr 9-12 – red. Michał Łagocki po ss. 16 – sygn. 55457.

374. „Siewca Prawdy”. Tygodnik poświęcony sprawom religijno-społecznym, wydawca: Diecezjalny Zakład Graficzno-Drukarski, red. W[ładysław] Krawczyk, format: 31 x 23,5 cm, rok 5, nr 1-52 po ss. 16 – sygn. 38332.

375. „Spis duchowieństwa i parafij diecezji sandomierskiej” (na rok) 1935 (oraz) Miejscowości wchodzące w skład diecezji sandomierskiej, format: 18,5 x 13,5 cm, ss. 159, 1 nlb. + 32 sygn. 49403.

1936

376. Aleksander B a s t r z y k o w s k i, Monografia historyczna parafii Góry Wysockie Sandomierskie, format: 26,5 x 18 cm, ss. 357, tabl. 30 – sygn. 47778.

377. Stefan G r e l e w s k i, Kościół narodowy w Polsce, jego zasady, organizacje i rozwój. Wydanie drugie rozszerzone oprac. ..., format: 20,8 x 14 cm, ss. 36 – sygn. 2714, 4388.

378. Franciszek Hodur i jego sekciarska działalność, format: 21 x 14 cm, ss. 16 – sygn. 34941, 38996.

379. Paweł K u b i c k i, Bojownicy kapłani za sprawę Kościoła i ojczyzny w latach

1861-1915. Materiały z urzędowych świadectw władz rosyjskich, archiwów konsystorskich, zakonnych i prywatnych, oprac. ..., Część druga: Dawna Litwa i Białoruś, t. 1-3, format: 22 x 16 cm, ss. CXVI, 976 + 756 + 791 – sygn. 5040, 36226, 38323.

380. Paweł Kubicki, I. Dwa odczyty, II. Książka pamiątkowa syberjaka W[iktora] Urbańskiego, format: 23 x 15 cm, ss. 474 sygn. 5041, 36225.

381. Jan Kanty Lorek, List pasterski J. E. Ks. Biskupa Administratora Apostolskiego, format: 23 x 15 cm, ss. 6 – sygn. 36151.

382. Tadeusz Szubstarski, Wiadomości parafialne, format: 20 x 18,5 cm, ss. 26 – sygn. 55262.

383. „Kronika Diecezji Sandomierskiej”. Miesięcznik poświęcony sprawom diecezji, red. i wyd. Franciszek Jop, format: 24 x 17 cm, rok 29, nr 1-12, ss. 360 – sygn. 17732, 17733.

384. „Ordo divini officii persolvendi sacrique peragendi a sacra rituum congregatione die 30 aprilis 1928 approbatus et in usum dioecesis sandomiriensis descriptus” pro anno Domini 1937, format: 19,6 x 14 cm, ss. 148 – sygn. 30656.

385. „Prawda Katolicka”. Czasopismo poświęcone obronie wiary katolickiej przed sekciarstwem, wyd.: Diecezjalny Zakład Graficzno-Drukarski, red. Michał Łagocki, format: 31 x 23,5 cm, rok 7, nr 1-12, ss. 176 – sygn. 55457.

386. „Siewca Prawdy”. Tygodnik poświęcony sprawom religijno-społecznym, wyd.: Diecezjalny Zakład Graficzno-Drukarski, red. odpowiedzialny W[ładysław] Krawczyk, format: 31 x 23,5 cm, rok 6, nr 1-52, po ss. 16 – sygn. 38332.

387. „Spis duchowieństwa i parafij diecezji sandomierskiej” (na rok) 1936 (oraz) Miejscowości wchodzące w skład diecezji sandomierskiej, format: 18,5 x 13,5 cm, ss. 162, 1 nlb., 32 sygn. 49403.

388. „Spis duchowieństwa i parafij diecezji sandomierskiej” (na rok) 1937 (oraz) Miejscowości wchodzące w skład diecezji sandomierskiej, format: 19 x 13,5 cm, ss. 162, 1 nlb. + 32 sygn. 49403.

1937

389. Stefan Grelewski, Sekty religijne w Polsce współczesnej, format: 23 x 15,5 cm, ss. VIII, 356 – sygn. 43734.

390. Stefan Grelewski, Wyznanie protestanckie i sekty religijne w Polsce współczesnej, format: 22,5 x 15 cm, ss. XV, 850, 1 nlb. – sygn. 36354.

391. Katalog Biblioteki Publicznej im. Jana Długosza w Sandomierzu, format: 22,5 x 15 cm, ss. 138 – sygn. 37244, 40223.

392. Paweł Kubicki, Żywe słowo na ambonie i poza amboną. Praca poświęcona ks. kanonikowi Rajmundowi Mateuszczykowi dziekanowi i proboszczowi w Słupi Nowej pod św. Krzyżem, ku uczczeniu jego złotych godów kapłańskich, format: 22,5 x 15 cm, ss. 1127 – sygn. 42800, 56692.

393. Szymon Pióro, Przemówienie okolicznościowe. Pamiątka jubileuszowa pięćdziesięciolecia kapłaństwa, format: 33 x 26 cm, ss. 160 – sygn. 35099.

394. Szymon Pióro, Przemówienia pogrzebowe. Pamiątka jubileuszowa pięćdziesięciolecia kapłaństwa, format: 20 x 13,7 cm, ss. 111, 1 nlb. – sygn. 35127.

395. Wawrzyniec Siek, Opis historyczny miasta i parafii Staszów, wyd. drugie, format: 22,5 x 15 cm, ss. 97, 2 nlb. – sygn. 36148.

396. „Kronika Diecezji Sandomierskiej”. Miesięcznik poświęcony sprawom diecezji, red. i wyd. Franciszek Jop, format: 24 x 17 cm, rok XXX, nr 1-12, ss. 368 – sygn. 17732, 17733.

397. „Ordo divini officii persolvendi sacrique peragendi a sacra rituum congregatione die 30 aprilis 1928 approbatus et in usum dioecesis sandomiriensis descriptus” pro anno Domini 1938, format: 19 x 13,5 cm, ss. XV, 3 nlb., 119 – sygn. 30656.

398. „Prawda Katolicka”. Czasopismo poświęcone obronie wiary katolickiej przed sekciarstwem, wyd. Diecezjalny Zakład Graficzno-Drukarski, red. Michał Łagocki, format: 31 x 23,5 cm, rok 8, nr 1-12, ss. 176 – sygn. 55457.

399. „Siewca Prawdy”. Tygodnik poświęcony sprawom społecznym (od nru 43) Tygodnik religijny, oświatowy i gospodarczy, wydawca: Diecezjalny Zakład Graficzno-Drukarski, red. W[ładysław] Krawczyk (od nru 7-23), red. odpowiedzialny Jacek Przygoda, od nru 24-52 red. naczelny Jacek Przygoda, red. odpowiedzialny M[arian] Augustyński, format: 31 x 23,5 cm, rok 7, nr 1-52 po ss. 16 – sygn. 38332.

400. „Spis duchowieństwa i parafij diecezji sandomierskiej” (na rok) 1938, format: 18 x 13 cm, ss. 198, 1 nlb. – sygn. 49403.

1938

401. Józef B a r a n, Przepisy o postępowaniu w sprawie o nieważność małżeństwa na podstawie instrukcji wydanej przez Kongregację dla Sakramentów dnia 15 sierpnia 1936 r., format: 24 x 17 cm, ss. 90 – sygn. 36437, 57287, 57429.

402. Paweł K u b i c k i, Bojownicy Kapłani za sprawę Kościoła i ojczyzny w latach 1861-1915. Materiały z urzędowych świadectw władz rosyjskich, archiwów konsystorskich, zakonnych i prywatnych, oprac...., cz. druga: Dawna Litwa i Białoruś, t. 4, format: 22 x 16 cm, ss. 461, 2 nlb. – sygn. 5040, 36226, 38323.

403. Paweł K u b i c k i, Moje wspomnienia z roku szkolnego 1892/1893 w Semin. Duchownym w Sandomierzu (Rzecz o odprawianiu Najświętszej Ofiary Ołtarza), format: 21 x 15 cm, ss. 39, 1 nlb. – sygn. 52813.

404. O wojnie w Hiszpanii. Wspólne orędzie biskupów hiszpańskich do biskupów całego świata, format: 24 x 15,6 cm, ss. 31 – sygn. 39302.

405. J[acek] S o b o c h a, Sandomierz stolicą, format: 17,3 x 12 cm, ss. 16 – sygn. 35668, 52445.

406. Marian Tadeusz T r a j a n, Dzieje sądownictwa wielkiego Opatowa, format: 24,5 x 16,5 cm, ss. 80, 1 nlb. – sygn. 4996, 45691, 55749.

407. Dział Urzędowy „Kroniki Diecezji Sandomierskiej” z 1937 r. zawierający rozporządzenia Stolicy Apostolskiej diecezjalne i państwowe, format: 24 x 16 cm, ss. 172 – sygn. 56416.

408. „Kronika Diecezji Sandomierskiej”. Miesięcznik poświęcony sprawom diecezji, red. i wyd. Franciszek Jop, format: 24 x 17 cm, rok 31, nr 1-12, ss. 404 – sygn. 17732, 17733.

409. „Nasze Drogi”. Miesięcznik Akcji Katolickiej diec[ezji] sandomierskiej, red. Seweryn Krzysztofik, wydawca: Diecezjalny Instytut Akcji Katolickiej, format: 23,5 x 15,5 cm, rok 1, nr 1/2, 3, 4, 5, 6, po ss. 32, nr 7/8 ss. 36, nr 9, 10, 11, 12 po ss. 32 – sygn. 40870.

410. „Ordo divini officii persolvendi sacrique peragendi a sacra rituum congre-

gatione die 30 aprilis 1928 approbatus et in usum dioecesis sandomiriensis descriptus” pro anno Domini 1939, format: 16,6 x 12 cm, ss. 143 – sygn. 30656.

411. „Prawda Katolicka”. Czasopismo poświęcone obronie wiary katolickiej przed sekciarstwem, wyd.: Diecezjalny Zakład Graficzno-Drukarski, red. Michał Łagocki, format: 31 x 23,5 cm, rok 9, nr 1-12, ss. 176 – sygn. 55457.

412. „Siewca Prawdy”. Tygodnik religijny, oświatowy i gospodarczy, od nru 18-52: Tygodnik diecezjalny, wydawca: Diecezjalny Zakład Graficzno-Drukarski, red. naczelny: Jacek Przygoda, red. odpowiedzialny: M[arian] Augustyński, od nru 40-44, red. naczelny Józef Stępień, red. odpowiedzialny: M[arian] Augustyński, od nru 45-52, red. naczelny i odpowiedzialny Józef Stępień, format: 31 x 23,5 cm, rok 8, nr 1-52 – sygn. 38332.

413. „Spis duchowieństwa i parafij diecezji sandomierskiej” (na rok) 1939, format: 16,5 x 12 cm, ss. 235, 2 nlb. – sygn. 49403.

1939

414. [F u d a k o w s k a Zofia], Z dziejów nawróceń, [aut. podpis.:] S. Maria Renata od Chrystusa, niepokalanka, format: 21 x 14,5 cm, ss. VIII, 389, 1 nlb. – sygn. 36863.

415. Paweł K u b i c k i, Augustyn Łosiński biskup kielecki. Krótki zarys monograficzny, format: 23 x 15,3 cm, ss. 46 – sygn. 5043, 43609.

416. Paweł K u b i c k i, Bojownicy kapłani za sprawę Kościoła i ojczyzny w latach 1861-1915. Materiały z urzędowych świadectw władz rosyjskich, archiwów konsystorskich, zakonnych i prywatnych, oprac. ..., Cz. trzecia: Uzupełniająca pierwsze dwie, t. 1-3, format: 22 x 16 cm, ss. XXXVII, 511 + 443 + 567 sygn. 5040, 36336, 38323.

417. Porządek nabożeństw dodatkowych w diecezji sandomierskiej, format: 25,5 x 19 cm, ss. 4 nlb., 104 – sygn. 54585.

418. Antoni R e w e r a, Krótka wiadomość o świątobliwej Teresie Izabelli Morstinównie, format: 17,3 x 20 cm, ss. 8 – sygn. 35669.

419. Wawrzyniec S i e k, Zwyczaje i przesady ziemi opoczyńskiej z przed 50-ciu laty. Zebrał i w powiatce przedstawił..., format: 17 x 12 cm, ss. 79, tabl. 4 – sygn. 46871.

420. Statut Stowarzyszenia społeczno-dobroczyнного pod nazwą: „Towarzystwo Wzajemnej Pomocy Rzymsko-Katolickich Kapłanów Diecezji Sandomierskiej”, format: 16,5 x 11,2 cm, ss. 20 – sygn. 53077.

421. „C. O. P.”. Tygodnik społeczno-gospodarczy Centralnego Okręgu Przemysłowego. Wychodzi 1, 20, 30 każdego miesiąca, red. Stefan Piotrowski, wydawca: Józef Pietraszewski, format: 34,8 x 25 cm, rok II, nr 14, 15, po ss. 8 – sygn. 40876.

422. „Kronika Diecezji Sandomierskiej”. Miesięcznik poświęcony sprawom diecezji, red. i wyd. Franciszek Jop, format: 24 x 17 cm, rok 32, nr 1-12, ss. 272 – sygn. 17732, 17733.

423. „Nasze Drogi”. Miesięcznik Akcji Katolickiej diec[ezji] sandomierskiej, red. Seweryn Krzysztofik, wyd. Diecezjalny Instytut Akcji Katolickiej, format: 24 x 15,6 cm, rok 2, nr 16, po ss. 32, nr 7/8 ss. 52 – sygn. 40870.

424. „Ordo domini officii persolvendi sacrique peragendi a sacra rituum congre-

gatione die 30 aprilis 1928 approbatus et in usum dioecesis sandomiriensis descriptus" pro anno Domini 1940, format: 16,8 x 12 cm, ss. XVIII, 2 nlb., 134 – sygn. 30656.

425. „Siewca Prawdy”. Tygodnik diecezjalny, wydawca: Diecezjalny Zakład Graficzno-Drukarski, red. naczelny i odpowiedzialny Józef Stępień, format: 31 x 23,5 cm, rok 9, nr 1-34, po ss. 16 – sygn. 38332.

Drukarnia „Nowoczesna” Czesława Cyrklera (1927-1939)

1928

426. Władysław Gąsiorowski, Historia filozofji, format: 21,5 x 14,5 cm, ss. XVI, 415, err. – sygn. 386, 27159, 34929.

427. [Paweł Kubicki], Bohdan Jasiński dzielny zwycięzca samego siebie (1807/8/ – 1840), oprac. Franciszek Kabe, format: 22 x 14,5 cm, ss. 23 – sygn. 47709.

428. „Młoda Wieś”. Jednodniówka Sandomierskiego Związku Młodzieży Wiejskiej, red. Leopold Żuber, wydawca Okręgowy Związek Młodzieży Wiejskiej pow. sandomierskiego, format: 31,5 x 24 cm, rok 2, nr 2, ss. 32 – sygn. 25466, 34356.

1929

429. Stanisław Chmielnicki, Wieś i parafia Olbierzowice, format: 19 x 13 cm, ss. 14 – sygn. 4945, 28529.

430. [Paweł Kubicki], Stanisław Tarnowski, oprac. Franciszek Kabe, format: 23 x 15 cm, ss. 67 – sygn. 29099, 45892, 47834, 58957.

431. Ścieżki młodości wielkich mężów, przekład dziełka dra Konstantego Holla „Die jugend Grosser Männer” uzupełniony oprac. 15-tu sylwetek wielkich Polaków, tłum. i oprac. Franciszek Kabe [Paweł Kubicki], format: 32,5 x 15 cm, ss. XII, 326, 1 nlb., 359 – sygn. 3652, 28782, 53895.

432. Sandomierz. 10 widoków piórkowych Józefa Pietraszewskiego, format: 35 x 25 cm, 10 k. – sygn. 34349.

433. W. R., Miłości więcej miłości, format: 19,5 x 13,2 cm, ss. 6 nlb., 18 – sygn. 26421.

434. „Sprawozdanie z czynności w roku 1928 od stycznia do 31 grudnia 1928 roku”. [Wyd.] Bank Ziemi Sandomierskiej. Spółdzielnia z ograniczoną odpowiedzialnością w Sandomierzu, format: 23,2 x 15,3 cm, ss. 14 – sygn. 28953.

1930

435. Kazimierz Koszarski, Dożynki sandomierskie grane 29 czerwca 1929 roku w teatrze szkolnym na P. W. K. w Poznaniu. Na podstawie prac Koła oprac. ..., format: 19,2 x 14 cm, ss. 9 – sygn. 28097.

436. Paweł Kubicki, Społeczna działalność Kościoła w Polsce i martyrologium rzymsko-katolickiego duchowieństwa oraz wiernych pod zaborami pruskim i rosyjskim, zebrał, ułożył i wydał. ..., format: 24 x 16 cm, ss. 199, 1 nlb. – sygn. 43888, 44244, 52813, 53901, 58305.

437. Jan Kwiatkowski, Kiedy spodziewać się należy wezbrań Wisły i o ile one mogą być groźnymi dla Polski w powiecie sandomierskim, format: 19,3 x 13,3 cm, ss. 29 – sygn. 28105.

438. Józef Pietraszewski, Ilustrowany przewodnik po Sandomierzu i okolicy z planem miasta, format: 19,5 x 14 cm, ss. 47 – sygn. 28107.

439. Józef Walter, Kapłan katolicki w osobistym życiu i duszpasterskiej działalności. Z piątego niem. wyd. tłum. i dopiskami uzupełnił Paweł Kubicki, format: 23,5 x 16 cm, ss. 6 nlb., XVII, 364, 2 nlb. + 595, 1 nlb. – sygn. 5042.

1931

440. Informator na uroczystość otwarcia ładowiska w Sandomierzu (Błonie pod Pieprzówkami) w dniu 3 czerwca 1931 roku, format: 15,5 x 11 cm, ss. 4 nlb. – sygn. 31439.

441. 50 lat ochotniczej straży pożarnej w Sandomierzu 1881-1931, format: 23 x 15 cm, ss. 46 – sygn. 33223, 33224.

442. Statuta venerabilis capituli insignis colleciatae ecclesiae opatoviensis, format: 24,5 x 16,5 cm, ss. 14 – sygn. 35070.

1932

443. Jan Kwiatkowski, O planach Sandomierza, format: 21,3 x 14,1 cm, ss. 4 – sygn. 32442.

444. Jan Kwiatkowski, Ruch żeglugowy na najbliższych od Sandomierza odcinkach rzek Wisły i Sanu, format: 22 x 14,1 cm, ss. 8 – sygn. 32441.

1933

445. R[oman] Koseła, Gorące dni Rady Miejskiej Sandomierza. Kartka z pierwszej połowy XVII wieku, format: 19,5 x 15,5 cm, ss. 31 – sygn. 32439, 39729.

446. Roman Koseła, Świat nadprzyrodzony Włostowa. Diabeł, format: 23,5 x 15,5 cm, ss. 6 – sygn. 33313, 33314.

447. Roman Koseła, Z metryk parafii św. Pawła na Starym Sandomierzu, format: 24 x 15,6 cm, ss. 11 – sygn. 35052.

448. Jan Kwiatkowski, Ujście Sanu a Sandomierz, format: 21,5 x 14 cm, ss. 4 – sygn. 32440.

449. Sandomierskie. Wydawnictwo jubileuszowe Powszechnego Uniwersytetu Regionalnego im. Stanisława Konarskiego Z. N. P. pod red. Wacława Skarbimira Laskowskiego, format: 23,5 x 15 cm, ss. 56 – sygn. 4962.

450. „Spójnia”. Czasopismo młodzieży ziemi Sandomierskiej, redagowane przez uczniów państw. gim. i ucz. państw. sem., opiekunowie pisma: J. Olszewska, L. Domagalina; red. Stanisław Tyczyński, Helena Kućmierska, Stefan Chałupczak, format: 24 x 16 cm, rok XIV, nr 1, ss. 16, nr 2, ss. 12 – red. Wacław Król, Maria Pieniążkówna, Stanisław Żmyj – sygn. 40735.

1935

451. Jan Kwiatkowski, Zamek wśród koryta Wisły pod Zawichostem z rycinami i mapką, format: 21 x 13,8 cm, ss. 13, 2 nlb. – sygn. 34022, 45025.

452. „Sandomierski Ruch Regionalny”. Czasopismo Powszechnego Uniwersytetu Regionalnego im. St. Konarskiego Zw. Pol. Naucz., format: 28 x 18 cm, rok 5, nr 2 – ss. 16 – red. Edward Szyłko, wyd. Pow. Uniw. Reg. im. St. Konarskiego – nakł. 250 egz. – sygn. 50649.

1936

453. „Spójnia”. Czasopismo młodzieży ziemi sandomierskiej, redagowane przez uczniów państwowego gimnazjum z udziałem uczennic państwowego seminarium,

format: 23,5 x 15,5 cm, rok 19, nr 4 – ss. 16, red. Edward Tłustochowski, wyd. Sejmik Szkolny Państwowego Gimnazjum Męskiego – sygn. 40735.

1937

454. [Odezwa] Zarząd[ui] Oddziału Sandomierskiego. Do Zarządów Oddziałów P. T. K., format: 23,5 x 15,6 cm, ss. 8 – sygn. 35037.

455. Statut Fundacji „Instytut św. Ducha w Sandomierzu”, format: 23 x 14,2 cm, ss. 16 – sygn. 57321.

1938

456. Józef Pietraszewski, Sandomierz. Przewodnik po mieście, format: 17 x 12,2 cm, ss. 63 – sygn. 4984, 35506.

457. „C. O. P.” Tygodnik społeczno-gospodarczy Centralnego Okręgu Przemysłowego, wychodzi 1, 20, 30 każdego miesiąca, od nru 19 tygodnik, format: 34,8 x 25 cm, rok I, nr 1-7, 9 – red. Roman Koseła; nr 11-17 – red. Stefan Piotrowski; nr 18-23, 25-27 – red. Wiesław Pisarczyk; nr 1-4 wydawca: Józef Pietraszewski; nr 5-7, 9-23, 25-27 – wyd. Sandomierska Spółka Wydawnicza. Spółdz. z odp. udziałami, nr 1-7, 9-10, 12-23, 25-27, po ss. 8; nr 11, ss. 12 – sygn. 40876.

458. „Kalendarz S[towarzyszenia] K[upców] P[olskich]” na rok 1939, format: 11,5 x 8,5 cm, ss. 64 – sygn. 35610.

1939

459. „C. O. P.” Tygodnik społeczno-gospodarczy Centralnego Okręgu Przemysłowego, format: 34,8 x 25 cm, red. Wiesław Pisarczyk, wyd. Sandomierska Spółka Wydawnicza, Spółdz. z odp. udziałami, rok II, nr 1-13, 16-29, 31 – po ss. 8 – sygn. 40876.

INDEKS OSOBOWY

AUTORÓW I REDAKTORÓW DRUKÓW SANDOMIERSKICH

Augustyński Marian 400 413²⁹⁸

Baran Józef 401

Barański Ludwik 261

Bartoń Jakub 29 91

Bastrykowski Aleksander 376

Benedykt św. 56-57

Bielski Seweryn 352

Bieykowski Antoni 74

Bonetus Antoni 2

Bouhours Dominik 42 82

Brunus Umberto 145

Busenbaum Hermann 94

Byczkowski Antoni 283

Chałupczak Stefan 450

Chmielewski Błażej 146-147

Chmielnicki Stanisław 430

Chmielowski Joachim Benedykt 99

Chodakowski Jan 201

Cibor Jan 326

Crasset Jan 130

Czernik Henryk 315 325 334 347

Deslions Antoni 24

Dębski Jerzy 33 43

Doktor Józef zob. Sujski Józef

Domagalina Leonytna 450

Domosławski Bernard 148

Druźbicki Kasper 4 46

Fahl Jan 142

Felkier Wiktor 114

²⁹⁸ Cyfry oznaczają kolejność pozycji w wykazie.

- Fitaszewski Stanisław 180
 Fudakowska Zofia 414
- Gajkowski** Jan 142 154-155 159 162 166
 168 174 177 182 188 189 198 208 211
Galliffet Józef 35
Gąsiorowski Władysław 426
Glibowski Antoni 226
Głowacki Michał 76
Główczyński Stanisław 38
Górski Edward 185 284 310 330 342 367
Grelewski Stefan 328 331 337 349 353
 363 368 373 377 389 390
Gueranger Prosper 285 293 300 318
Gut (Gutowski) Jan 26
Gzowski Jan 33
- Haduch** Henryk 262
Hamerski Michał 13
Hevenesi Gariel 68
Hodur Franciszek 379
- Jasiński** Włodzimeirz Bronisław 311
 319 342 344
Jaworski Antoni 271
Jop Franciszek 347 361 372 383 396 408
 422
Jaśkiewicz Mikołaj 69
- Kabe** Franciszek zob. **Kubicki** Paweł
Kamocki Witold 184 190
Kasprzycki Antoni 301 344 354
Kiszczyc Jan 113
Kłosiński Władysław 171
Knapski Grzegorz 107
Koczorowski Franciszek 49
Koseła Roman 369 445-447 457
Kosiarski Paweł 116
Kosiński Waclaw 188 203 226-227 234
 236 241 247 250 258 263 266 273
 280 290 297 302 306
Koszarski Kazimierz 435
Kowalicki Franciszek 5 9-10 20-21 31 44
Koziński Jan 274 281
- Kozłowski** Benedykt 11 14
Kozłowski Melchior 25 59
Krawczyk Władysław 329 338 346 350
 359 364 371 374 386 399
Król Waclaw 450
Krzesimowski Stanisław 115
Krzysztofik Seweryn 423
Książd Hieronim 150
Kubicki Paweł 245 322 332 345 379-380
 392 402-403 415- 416 427 430-431
 436 439
Kuściemska Helena 450
Kukliński Wawrzyniec 158
Kwiatkowski Jan 167 218 321 438 443-
 444 448 451
- Laskowski** Łukasz 89
Laskowski Waclaw Skarbimir 303 449
Latawiec Czesław 199 209 212
Lemowiec Stefan Petiot 22
Lisikiewicz Józef 133 136 140
Lorek Jan Kanty 381
- Łagocki** Michał 373 385 398 411
Ługowski Marcin 18
- M. S. zob.** **Skorupska** Maria
Maciesza Aleksander 237
Majewski Jacek Dominik 66
Maria Renata od **Chrystusa**, niepoka-
 lanka zob. **Fudakowska** Zofia
Miaskowski Adrian 6 8
Młodzianowski Tomasz 15 47 112
Morawski Jan 1
Muchowski Maciej 36 87
Murczyński Andrzej 80 88 92 95 103
 117
Murczyński Jędrzej zob. **Murczyński**
Andrzej
Musantius Jan Dominik 19 83
Musiałowski Wojciech 122 124 127
- Nowacki** Henryk 285 293 300 318
Nowakowski Marian 320

- Olszewska Janina 450
 Olszewski Tomasz 131
 Ossoliński Józef Stanisław 37
 Ostrowski Kazimierz 16
- Patkowski Aleksander 193
 Pieniążkówna Maria 450
 Pietraszewski Józef 204 219 421 432 438
 456-457
 Piotrowski Stefan 421 457
 Pióro Szymon 393-394
 Pisarczyk Wiesław 457 459
 Podlesiecki Aleksander 39
 Polankiewicz Bolesław 204
 Preiss Franciszek Erazm 118 129 141
 Przygoda Jacek 399 412
- Radliński Jakub 54
 Rewera Antoni 194-195 205-207 221-
 224 229 230 238 246 257 272 312
 323 418
 Rogójski Wacław 184
 Rzączyński Gabriel 12
 Rzuczkowski Ignacy 313
- Sailer Sebastian 139
 Samsonowicz Jan 231
 Sander Mikołaj 84
 Segnery Paweł 40 45 55 64
 Siek Wawrzyniec 395 419
 Skarga Piotr 144
 Skorupska Maria 151
 Skrudnik Mieczysław 187
 Soarez Cyprian 23
 Sobieszkański Aleksander 50 62 71
 Sobocha Jacek 405
- Sokoliński Jacobus 7
 Sperski Bolesław 232
 Starzyński Jan 27
 Stawski Albrecht 72
 Stępień Józef 412 425
 Sujski Józef 173
 Sulski Kazimierz 196
 Substarski Tomasz 382
 Szylo Edward 452
 Szyszkowski Józef Ostroja 85 97
- Śmiglecki Marcin 32
 Świetlicki Stefan 241 278 285-288 293-
 294 300 304 318
 Święcki Wawrzyniec 98
 Świrczyński (Świerczyński) Antoni 28
- Tłustochowski Edward 453
 Tomasz à Kemps 73 108 132
 Trajan Marian Tadeusz 406
 Tyczyński Stanisław 450
- W. K. zob. Kamocki Witold
 W. R. 433
 Walter Józef 439
 Wiśniewski Jan 239
 Witkowski Jan 48
 Wolski Zygmunt 330 342
 Wróblewski Ignacy 247
 Wyrzykowski Andrzej 197 248 357
- X. A. R. zob. Rewera Antoni
- Żarnowski Józef 81
 Żmyj Stanisław 450
 Żuber Leopold 428

ANEKS II

WYKAZ SANDOMIERSKICH DRUKÓW XVIII-WIECZNYCH
NIE NOTOWANYCH W BIBLIOGRAFII POLSKIEJ K. ESTREICHERA

Drukarnia jezuicka (1716-1773)

1. Benedykt K o z ł o w s k i, *Lux aeterna omni lumine illustrior inavitis cornibus perillustris et reverendissimi Domini D. Francisci Edmundi de Rzewawy Rzewawski...*, 1722, format: 29,3 x 18,2 cm, ss. 12 nlb., – sygn. 7598.

2. *Nadzieja grzesznych w Miłosierdziu Boskim przez pokutne godzinki do S. Małgorzaty z Kortony z świętą Magdaleną w grzechach, pokucie, y świątobliwością porównaney trzeciego zakonu S.O. Franciszka pokutujących...*, 1729, format: 15,6 x 9,8 cm, ss. nlb. 24 – sygn. 18310, 30786 (współpraw. z sygn. 18308-18312).

3. Stanisław G ł ó w c z y ń s k i, *Pańska z Bogiem Panem nad panami zabawa abo łatwy sposób żeby codziennie, uzgodnionych krwią, tytułami, ludzi akcyę, przed Bogiem Pańskie, to jest: równe swoiemi stanowi były*, wyd. 2, format: 15 x 9,5 cm., 1731, ss. 250 (brak końca) – sygn. 8041 (współpraw. z sygn. 8040).

4. *Boskiey Opatrzności Bractwo nowe od Stolice Apostolskiej potwierdzone w kościele SS. Apostołów Piotra y Pawła Collegium Sandomierskiego Soc. Jesu dobroczytna ręka W. J. pana Aleksandra Zaklika Czyżowskiego podczaszego braclawskiego y W. J. pani Aleksandry z Straszewskich Czyżowskiej podczaszyny braclawskiej otworzone roku pańskiego 1732*, 1732, format: 12,3 x 7,8 cm, ss. 72 nlb. – sygn. 35394.

5. *Officia SS. Patronorum ordinis Divini Benedicti exvariis indultis apostolicis Eidem sacro Ordini Concess. In gratiam et usum sanctimonialium sub regula S. Patri Benedicti Romano Breviario utentium collecta sumptibus sacrarum virginum sandomiriensium Ejusdem Ordinis sub Felici Regimine. Venerabilis Reverendissimae abbatisae Franciscae Tarłowna reimprese Anno Domini 1736*, 1736, format: 18,5 x 15,5 cm, ss. 8 nlb., 343, 32 nlb. – sygn. 54695.

6. *Officium de patrocinio S. Joseph. Recitandum Dominica Tertia post Pascha sub ritu duplici secundae classis*, 1736, format: 15,6 x 9 cm, ss. 19 nlb. – sygn. 1719.

7. *Benedykt św., Porządek nowicyatu z reguły S. Oycy naszego Benedykta zebrany y sporządzony do ćwiczenia duchownego y powierzchznego, na ośm części główne rozdzielony*, 1737, format: 15 x 9 cm, ss. 132, 6 nlb. – sygn. 13566, 19064, 41504, 54741, 54794, 54855, 55655.

8. *Benedykt św., Reguła świętego Oycy Benedykta z łac. przetłum.* 1737, format: 15 x 9,5 cm, ss. 34 nlb., 227, 6 nlb. sygn. 13567, 13568, 54745.

9. *Ewangelie tak niedzielne iako y wszystkich świąt, które w Kościele Katolickim według rzymskiego porządku przez cały rok czytają, przez Jakuba Wuyka Societatis Jesu przełożone*, 1737, format: 15 x 8 cm, ss. 305 – sygn. 20398.

10. *Nabożeństwo na cześć wielkiego Indyi y Japonii apostoła całego świata cudotwórcy S. Franciszka Xawerego. Przez dziewięć dni nieprzerwanych trwać mające, a do uproszenia za iego pomocą, osobliwey łaski skuteczne w Wiedniu po łacinie wydrukowane a teraz na polski ięzyk przełożone*, 1737, format: 11,5 x 8 cm, ss. 92 – sygn. 22075.

11. Wieczera Pańska abo nabożeństwo do Najświętszego Sakramentu w dzień komunii y inszych czasow służące, 1739, format: 10,2 x 7,3 cm, ss. 72 – sygn. 2654.

12. Ewangelie y epistoły tak niedzielne, y na cały post jako y wszystkich świętych, które w kościele katolickim, według rzymskiego porządku, przez cały rok czytają, 1746, format: 12,5 x 8 cm, ss. 454, 6 nlb. – sygn. 19047.

13. Michał G ł o w a c k i, Zodiak mistyczny. Planet, na złe języki, przeciwnym na dobre: przyjaznym patrzących aspektem. Nigdy w Czechach, nad rzeka Moldawa obserwowanych y teraz w dom Braci y sióstr konfraternii świętego Jana Nepomucena w kościele czyżowskim założonych, 1746, format: 10,8 x 7,3 cm, ss. 26 nlb. – sygn. 34486 (współpraw. z sygn. 34484-34487).

14. Wieczera pańska abo nabożeństwo do Najświętszego Sakramentu w dzień komunii y innych czasow służące, 1752, format: 11,5 x 7,5 cm, ss. 96 – sygn. 5340, 27479.

15. Cudotwórca świata, opieka królestw, miast obrona, powszechny wszystkich wzywających Boga przez swoje przyczynę patron S. Franciszek Xawery, na wzór wszystkim pobożnie żyjącym przez krótkie uwagi, modlitwy, y cnot przykłady chcącym z wielkim pożytkiem odprawiać dziesięć piątków na cześć tegoż świętego poświęconych, 1756, format: 16 x 10 cm, ss. 7 nlb., 136 – sygn. 11523, 21904.

16. Nabożeństwo trzydniowe uroczystości świętego Stanisława Kostki, nowicjusza Towarzystwa Jezusowego poprzedzające z włos. w Rzymie 1755 wydanego na polski język wyłożone, 1756, format: 12 x 7,5 cm, ss. 18 nlb. – sygn. 32516 (współpraw. z sygn. 32515-32520).

17. Selectae devotiones auctiores ad pretiosissimam Virginem Mariam sanctos patronos varios, 1756, format: 12,5 x 8 cm, ss. 24 nlb., 230, 3 nlb. – sygn. 32671.

18. Akty nabożne do Ran Ukrzyżowanego Jezusa do Trojce Przenajświętszey, Mądrości Przedwieczney, do Matki Przenajświętszey z przydatkiem nabożeństwa do Opatrzności Boskiej przedrukowane, 1757, format: 11 x 7 cm, ss. 273, 3 nlb. – sygn. 27427.

19. Kongregacya Najświętszego Serca Jezusowego z odpustami od Stolicy Apostolskiej, na zawsze nadanemi w kościele sandomierskim Societatis Jesu, na powszechny chrześcijańskiego ludu pożytek założona roku pańskiego 1757, 1757, format: 15 x 9 cm, ss. 127 nlb. – sygn. 30767.

20. Paweł K o s i a r s k i, Roza bez ciernia. Naydostoiniejsza świata całego Pani, Nieba y ziemi Krolowa czcicielow swoich Naypierwsza u Boga Opiekunka Marya zwykłym nabożeństwem w Kongregacyi Mieyskiej pod tytułem Niepokalanego Poczęcia, przy kościele S. J. Sandomierskim założoney 1624 przez..., 1764, format: 15 x 9,5 cm, ss. 12 nlb., 143, 3 nlb. – sygn. 20625, 35471.

21. Ewangelie, y epistoły tak niedzielne y na cały post, jako y wszystkich święt, które w kościele katolickim, według rzymskiego porządku, przez cały rok czytają, 1767, format: 12 x 9 cm, ss. 467, 7 nlb. – sygn. 8260, 19050, 19051, 41370.

Oficyna pojezuicka J. K. Mości i Rzeczypospolitej (1774-1798)

22. Krotkie zebranie chrześcijańskiej nauki zawierające w sobie, nayprzedniejsze artykuły wiary S. dla wydoskonalenia, tak małych dzieciak jako też prostaczków

wielce łatwe y użyteczne z przydatkiem pieśni pobożnych, z informacją o różańcu y Bractwie S. Tomasza z Akwinu porządnie ułożone, 1776, format: 15,4 x 9 cm, ss. 40 nlb. – sygn. 25689.

23. Jan C r a s s e t, Uwagi albo rozmyślania chrześcijańskie nad naycelnieyszemi wyrokami Ewangelii, dla zabawy duszy dane przez ... a teraz z francuskiego na polski przetłum., cz. 1-2, 1777, format: 14,6 x 9 cm, ss. 171, 1 nlb. – sygn. 18302, 18393.

24. Tomasz à K e m p i s, O naśladowaniu Chrystusa Pana ksiąg czworo ..., teraz znowu w polski iezyk wedle exemplarza ręką samegoż autora pisanego, przetłumaczone y podzieleniem rozdziałów ozdobione, format: 12,3 x 9 cm, ss. 362, 1977 – sygn. 9897.

25. Pobożność chwalebna powagą OO. SS. papieżów zatwierdzona, czyli nabożeństwo paska rzemieennego pod hasłem pocieszenia N. Maryi Panny za dozwole- niem dycieczalney zwierzchności..., przydatkiem nabożeństwa S. Troycy Pięciu Ran Jezusowych, Nayś. Sakramentu y świętey Barbary powiększone, 1779, format: 16 x 9,5 cm, ss. 10 nlb., 125, 4 nlb. – sygn. 18419.

26. Adolescens atudiosus ad suscipiendam sodalitate BMAE Virginis Mariae ac ad assequendam christianam perfectionem brevibus instructus ad usum schola- rum existentium, sub cura iustieunti clericorum in commune viventium in lucem datus, 1781, format: 12,5 x 8 cm, ss. 47 – sygn. 1663.

27. Applausus gratulatorium... Mathiae Sołtyk Palatino Sandomiriensi..., 1782, format: 20,5 x 16,8 cm, ss. 16 nlb. sygn. 4973.

28. Epos elegiasticon illustrissimo reverendissimo Domino et Domino Christophoro Josepho comiti Bogoria Skotnicki S. R. M. Secretario, ad trinulal regni deputato, cathedrali cracoviensi canico bbati et mecaenati suo munificentissimo, 1785, format: 19,7 x 16,3 cm, ss. 58, nlb. – sygn. 28429.

29. Początki życia niebieskiego na ziemi przez złączenie się z Bogiem i świętymi jego czyli nabożeństwo gruntowne na każdy dzień w tygodniu rozłożone a dla swego szacunku z dozwoleciem zwierzchności po wiele razy przedrukowane, 1789, format: 15,5 x 9,5 cm, ss. 333, 11 nlb. – sygn. 18269.

ANEKS III

WYKAZ CZASOPISM SANDOMIERSKICH
ZNAJDUJĄCYCH SIĘ W BIBLIOTECE SEMINARIUM DUCHOWNEGO
W SANDOMIERZU

1. „Catalogus ecclesiarum et cleri, saecularis ac regularis, Diocesis Sandomiriensis pro anno Domini”²⁹⁹,
 - 1920, wyd. 1919
 - 1921, wyd. 1920
 - 1922, wyd. 1921
 - 1923, wyd. 1922
 - 1924, wyd. 1924
 - 1927, wyd. 1926
 - 1928, wyd. 1927
 - 1929, wyd. 1928
 - 1930, wyd. 1929
 - 1931, wyd. 1930
 - 1932, wyd. 1932
 - 1933, wyd. 1933
 - 1934, wyd. 1934
 - 1935, wyd. 1935
 - 1936, wyd. 1936
 - 1937, wyd. 1936
 - 1938, wyd. 1937
 - 1939, wyd. 1938
2. „C.O.P.”. Tygodnik społeczno-gospodarczy Centralnego Okręgu Przemysłowego,
 - 1 (1938) nr 1-7, 9-23, 25-27.
 - 2 (1939) nr 1-13, 16-29, 31
3. „Dla Dzieci”. Bezpłatny dodatek „Siewcy Prawdy”,
 - 1 (1933) nr 1-26
 - 2 (1934) nr 1-26
 - 3 (1935) nr 1-24
4. „Drogi Akcji Katolickiej”. Bezpłatny dodatek do „Siewcy Prawdy”,
 - 1 (1934) nr 1-8
5. Dział Urzędowy „Kroniki Diecezji Sandomierskiej” zawierający rozporządzenia Stolicy Apostolskiej, diecezjalne i państwowe,
 - 1933, wyd. 1934
 - 1935, wyd. 1935
 - 1937, wyd. 1938

²⁹⁹ Od 1932 r. zm. tyt.: „Spis duchowieństwa i parafij diecezji sandomierskiej”.

6. „Kalendarz Kościelny Parafji w Ćmielowie”,
1929, wyd. 1928
7. „Kalendarz S[towarzyszenia] K[upców] P[olskich]”,
1939
8. „Kronika Diecezji Sandomierskiej”. Miesięcznik poświęcony sprawom religijnym, naukowym i społecznym,
1 (1908) – 32 (1939)
9. „Młoda Wieś”. Jednodniówka Sandomierskiego Związku Młodzieży Wiejskiej,
1925 marzec
1928 nr 2
10. „Nasze Drogi”. Miesięcznik Akcji Katolickiej Diecezji Sandomierskiej,
1 (1938) nr 1/1-7/8, 12
11. „Niwa Sandomierska”. Tygodnik dla wszystkich poświęcony życiu i pracom Ziemi Sandomierskiej,
(1915) nr 15
12. „Okólnik Związku Stowarzyszeń Młodzieży Polskiej Ziemi Sandomiersko-Radomskiej”,
5 (1925) nr 7/8-11/12
6 (1926) nr 1
11 (1931) nr 11/12
12 (1932) nr 1-12
13. „Ordo divini officij ad usum dioecesis sandomiriensis pro anno Domini”³⁰⁰,
1915, wyd. 1914
1922, wyd. 1921
1923, wyd. 1923
1924, wyd. 1924
1927, wyd. 1927
1928, wyd. 1927
1929, wyd. 1928
1930, wyd. 1929
1931, wyd. 1930
1932, wyd. 1931
1933, wyd. 1932
1934, wyd. 1933
1935, wyd. 1934
1937, wyd. 1936

³⁰⁰ Pod takim tytułem ukazał się tylko rocznik w 1914 r. za 1915, pozostałe roczniki pod następującymi tytułami: „Ordo divini officij recitandi Missaeque celebrande juxta Kalendarium reformatum ad usum dioecesis sandomiriensis pro anno Domini”, „Ordo officij divini recitandi sacrique peragendi in usum dioecesis sandomiriensis descriptus pro anno Domini”, „Ordo divini officij persolvendi sacrique peragendi in usum dioecesis sandomiriensis descriptus pro anno Domini”, „Ordo divini officij persolvendi sacrique peragendi a sacra rituum congregatione die 30 aprilis 1928 approbatus et in usum dioecesis sandomiriensi descriptus pro anno Domini”.

- 1938, wyd. 1937
1939, wyd. 1938
1940, wyd. 1939
14. „Prawda Katolicka”. Miesięcznik poświęcony obronie wiary katolickiej przed sekciarstwem,
2 (1931) nr 9-12
3 (1932) – 9 (1938)
15. „Projekt Sprawozdania z działalności Towarzystwa Dobroczynności w Sandomierzu”,
1912, wyd. 1913
1913, wyd. 1914
1914, wyd. 1915
16. „Sandomierski Ruch Regionalny”. Czasopismo Powszechnego Uniwersytetu Regionalnego im. St. Konarskiego Zw. Pol. Naucz., 5 (1935) nr 2
17. „Sandomierzanin”. Gazeta tygodniowa poświęcona sprawom Ziemi Sandomierskiej,
3 (1914) nr 1-16, 18-21, 27-29
18. „Siewca Prawdy”. Tygodnik poświęcony sprawom religijnospołecznym,
1 (1931) nr 1-3
2 (1932) – 8 (1938)
9 (1939) nr 1-34
- „Spis duchowieństwa i parafji diecezji sandomierskiej”, zob. „Catalogus ecclesiarum et cleri saecularis ac regularis, Dioecesis Sandomiriensis pro anno Domini”
19. „Spójnia”. Tygodnik Młodzieży Szkolnej,
1 (1916/17) nr 4-11
2 (1917/18) nr 1-5, 7/8-13/14
3 (1918/18) nr 1
14 (1944) nr 1-2
19 (1936) nr 4
20. „Sprawozdanie Dyrekcji Państwowego Gimnazjum w Sandomierzu”,
1916/17 – 1923/24
1924
21. „Sprawozdanie Katolickiego Związku Młodzieży Polskiej w Sandomierzu”,
1933, wyd. 1934
22. „Sprawozdanie Oddziału Sandomierskiego Polsk[iego] Tow[arzystwa] Krajoznawczego”,
1920, wyd. 1921
1921, wyd. 1922
23. Sprawozdanie Okręgowego Stowarzyszenia Spożywców «Pomoc Bratnia» w Sandomierzu,
1921, wyd. 1922
24. „Sprawozdanie z czynności” (Wyd.) Bank Ziemi Sandomierskiej, Spółdzielnia z ograniczoną odpowiedzialnością w Sandomierzu
1927, wyd. 1928

- 1928, wyd. 1929
1929, wyd. 1930
1931, wyd. 1932
25. „Sprawozdanie z Czynności Sandomierskiego Towarzystwa Pożyczkowo-Oszczędnościowego”,
8 (1908), wyd. 1909
9 (1909), wyd. 1910
10 (1910), wyd. 1911
11 (1911), wyd. 1912
26. „Sprawozdanie z działalności Koła Przyjaciół Żołnierza 4 Pułku Saperów”,
(1928), wyd. 1929
27. „Sprawozdanie z działalności Towarzystwa Dobroczynności w Sandomierzu”,
3 (1908), wyd. 1909
4 (1909), wyd. 1910
6 (1911), wyd. 1912
28. „Sprawozdanie z działalności Towarzystwa Straży Ogniowej Ochotniczej w Sandomierzu”,
1907, wyd. 1908
1911, wyd. 1912
1912, wyd. 1913
1913, wyd. 1914
1914/1915/1916, wyd. 1917
29. „Zbiór rozporządzeń Diecezjalnych”,
1920-1926
1929
1932